

**DE STANDEN IN HET GENADELEVEN
OF, DE ORDE DES HEILS**

**Een ontwerp over de trappen in de genade
en de onderscheiden kennis van de Drie Goddelijke Personen**

Twee delen

**Door
Willem Westerbeke**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2013**

Aangevulde versie 2021

DE STANDEN IN HET GENADELEVEN, OF DE ORDE DES HEILS

INHOUD

VOORWOORD

I. 'IK GELOOF IN JEZUS CHRISTUS'. Is de heilhistorische orde van Christus' leven en die van Zijn discipelen een model volgens welke de Heere Zijn volk leidt?

1. Heilsorde

2. Vraagstelling: I. Christus' leven.

II. Het leven van de discipelen.

3. De heilsorde in de Heidelbergse Catechismus. *De geloofskennis in Trinitarische orde zoals in de 12 Geloofsartikelen. Deze orde rust op de manier van het bestaan van de Drie Goddelijke Personen in het Wezen Gods en op de manier van Hun werken.*

4. Conclusie uit de heilsorde volgens de Catechismus

5. Leert de Schrift dat het verlossingswerk van Christus en de gang die Zijn discipelen gemaakt hebben, door Zijn kinderen van alle eeuw in dezelfde volgorde moet geleerd worden?

6. Vergelijking tussen Christus met Zijn discipelen en de gelovigen

7. Met Christus in de dood

8. De weg van Christus met Zijn discipelen een lichtend voorbeeld

9. 1ste bewijs. Heilsorde volgens getuigenis van Paulus in Filippensen 3

10. Vraag: *hebben alle gelovigen zo'n diepe ervaring als Paulus?*

11. 2e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Romeinen 6: 2-4

12. 3e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Eféze 1: 15 – 20, Eféze 3: 14 – 19 en Kolossenzen 1: 9 – 12

13. De vierschaarbeleving

14. Samenvatting

II. 'IK GELOOF IN GOD, DE VADER'

1. De trouwe Drie-enige Verbondsgod

2. Verschil tussen geloven in God de Vader; of, geloven dat Hij *mijn* Vader is

3. Het spreken in de gemeente

4. De Catechismus en de bevinding

5. Het 'Onze Vader'

(1) Jezus de Meester

(2) De Vader en de Zoon

(3) Jezus stierf om Zijn volk tot de Vader te brengen

(4) De Inwoning van de Heilige Geest

(5) De wedergeboorte

(6) Verschil in trap en mate van bevinding

(7) De vernederende gang van Christus

(8) Goddelijke vrijspraak

III. 'IK GELOOF IN DE HEILIGE GEEST'

1. De Heilige Geest als een Geest van dienstbaarheid
2. De Heilige Geest als Leermeester
3. De inwoning van de Heilige Geest
4. Wat is het duidelijkst kenteken van de inwoning van de Heilige Geest in ons?
5. De werking van de Geest in de heiligmaking
6. De verzegeling met de Heilige Geest.
7. Onderscheid in de verzegeling
8. De Heilige Geest als een Onderpand
9. Het grote Jubeljaar
10. De Heilige Geest voltooit Zijn werk.

INHOUD 2^e DEEL. Bladzij 40

DE STANDEN IN HET GENADELEVEN TOEGELICHT

1. Algemene opmerkingen
2. Kerkelijke ontwikkeling
3. Drie patriarchen, Abraham, Izak en Jakob
4. Kaleb geloofsleven
5. Het Sabbat- en Jubeljaar, Leviticus 25
6. De vrijstad volgens Numeri 35.
7. Feestdagen in Israël een type van de Nieuw Testamentische feestdagen
8. Onderwijs van Jezus door gelijkenissen
9. Analogie van het geloofsleven gericht naar het leven van Christus
10. Paulus over geestelijke groei bij geoefende kinderen van God
11. Begripsverwarring over de standen in het genadeleven
12. De standen in de genade is een groei gewerkt door de Heilige Geest
13. Het wezen van het geloof
14. Wanneer begint het geloof?
15. Het *wel*/wezen van het geloof.
16. Verwarring in de tijd van de Afscheiding ca 1834
17. Betekenissen van het begrip rechtvaardigmaking in het geweten
18. Een ingewikkelde zaak
19. De verzegeling door de Geest in de doop
20. De historische betekenis van het sacrament
21. De geestelijke betekenis van de besnijdenis/doop
22. De verzegeling met de Heilige Geest
23. Typen in de schepping
24. Type in de schepping van Adam en Eva
25. Conclusie

VOORWOORD

In deze brochure heb ik een poging gedaan om de standen in het genadeleven te beschrijven. Niet alle oprechte werkzaamheden, gemoedstoestanden, beloften en gebedsverhoringen worden hierin beschreven. Deze zijn wel vruchten van de Geest Gods maar vallen buiten dit bestek.

Het doel is die standen alleen in overweging te geven die regelrecht gerelateerd en verbonden zijn aan de kennis van de Drie aanbiddelijke Personen in het Wezen Gods. Deze zijn: de roepende weldaad, openbaring van Christus in de Schrift, door het onderwijs van de Geest en het kennen van God de Vader, verzoend in Zijn Zoon. Welke weldaden verzegeld worden door de Heilige Geest. Jezus zegt: *Dit is het eeuwige leven dat ze U kennen, de enige en waarachtige God en Jezus Christus dien Gij gezond hebt*, Johannes 17 vers 3. Dit is de standaard waaraan de geestelijke standen gekend worden, naar mate er meer of minder kennis is van de Personen.

Het is niet de bedoeling om de visie van anderen die hierover op Bijbelse wijze geschreven hebben, te weerleggen. Het is bedoeld als een aanvulling. De indeling van de hoofdstukken zijn gebaseerd op de kernpunten uit de 12 Geloofsartikelen. Alle bevinding, en alle beschrijving van de ervaringen die Gods Geest werkt, moeten aan de Schrift getoetst worden. Alles is niet zaligmakend. Het is een open vraag: welke maatstaf gebruikt de Schrift? En welke uitleg van de maatstaven die gehanteerd worden, voldoen aan Gods wil? En als er in de Schrift een zekere vrijheid gegeven wordt, omdat Gods Geest zo vrijmachtig werkt, welke maatstaf moeten we gebruiken voor het kleinste geloof en voor het verstgevorderde? Welke trap wordt dringend en onmisbaar voorgeschreven en welke trap wordt aanbevolen in de Schrift? Wat strekt het meest tot eer en glorie van de grote God en Zaligmaker en Zijn Vader, Die ook de Vader is van al de gelovigen?

De Heere Jezus zegt, *dat de Geest levend maakt en blaast waarheen Hij wil, waar Hij wil en in welke trap en mate Hij wil*. Deze oneindige vrijmacht van God de Heilige Geest mogen wij geen beperkingen opleggen. De Bijbelse standaard is voor ieder gelovige dezelfde, maar de trappen in de kennis is onderscheiden.

Met voorzichtigheid wordt getracht hierover een beschrijving te geven, bewust zijnde, dat God waarachtig is en alle mens leugenachtig. De Vader, Die Zijn eigen Zoon gegeven heeft tot vergeving van zonden, doe genadig verzoening over al wat niet is naar de reinheid van de weegschaal van het Heiligdom.

Wij moeten helaas constateren dat de geloofskennis bij de meeste van Gods volk erg klein is. Och, hoe zeer hebben wij nodig om met de discipelen te bidden: *Heere, vermeerder ons het geloof!* Deze groei is zo troostvol voor de gelovige en nuttig voor de medemens.

Ik hoop dat deze geringe poging mee mag werken om te staan naar groei in de genade, opdat de God en Vader van onze enige en dierbare Zaligmaker Jezus Christus meer, ja veel meer geprezen en verheerlijkt zou worden, door het levend getuigenis van de Heilige Geest. De zalige en eeuwig geprezen God zij eer en heerlijkheid, nu en in de grote dag der eeuwigheid.

Middelburg, 7 oktober 2013.

Willem Westerbeke.

'IK GELOOF IN JEZUS CHRISTUS'

Is de heilhistorische orde van Christus' leven en die van Zijn discipelen een model volgens welke de Heere Zijn volk leidt?

1. Heilsorde

Het is van belang om te weten wat wij door heilsorde verstaan.

1. Er is een *voorwerpelijke* heilsorde: de besluiten van God en uitvoering daarvan betreffende het verlossingswerk, door God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
2. Er is ook een *voorwerpelijke heilsorde* zoals Christus Zijn verlossingswerk heeft volbracht door Zijn geboorte, leven, lijden, sterven, opstanding en hemelvaart. Voor Christus Zelf was deze orde Persoonlijk, *onderwerpeijk* en bevindelijk.
3. Daaraan ondergeschikt is er een *onderwerpeijke* heilsorde. Het werk van God de Heilige Geest in het leven van een mens.

2. Vraagstelling

De vraag luidt: *is de heilshistorische orde van Christus' leven een voorbeeld, (of een spiegel volgens 2 Korinthe 3:18) zoals de Heere Zijn volk leidt?*

A. Dat de discipelen en een aantal vrouwen in sommige opzichten dezelfde weg met Jezus, hun Meester moesten bewandelen leert de Schrift. Lukas 22: 28.

B. Dat Christus het grote Voorbeeld voor de gelovigen is in hun geloof, liefde en hun levenswandel is ook duidelijk. Hebreeën 12: 2.

Maar het is de vraag of de Heere ná de uitstorting van de Heilige Geest in het leven van Gods volk hun *geloofskennis* in dezelfde volgorde uitwerkt zoals het leven van Jezus en Zijn discipelen zich op aarde openbaarde?

De vraag is niet of dezelfde *historie* zich herhaalt in de kerkhistorie en de beleving van de gelovigen. De kerk als het lichaam van Christus zal nooit kunnen ondergaan wat hun Hoofd als Borg onderging.

De vraag is ook niet of wij Christus moeten navolgen in leer en leven als oprechte discipelen van Hem. De navolging van Christus in gehoorzaamheid aan Zijn Woord, is de kern van de Evangelische heiligmaking.

De vraag concentreert zich niet over de *liefde* van God tot Zijn kinderen en hun liefde tot Hem.

I. **Christus' leven.** Het gaat over hun *geloofskennis van de Persoon van Christus* en daarmee gaan samen hun ondervinding en ervaring. Is er in deze navolging van Christus een parallel tussen de geboorte van Christus tot aan Zijn hemelvaart in de bevindelijke gangen van een gelovige?

II. **Het leven van de discipelen.** De discipelen waren vanaf de tijd van hun roeping deelgenoten van Christus, getuigen van Zijn lijden, die ze ook enigszins met Hem ondergingen als volgelingen en als leerlingen van Hem betreffende de leer van Hem als Zaligmaker en de leer van de Vader.

Is deze orde en de weg die Jezus hield met *Zijn discipelen* bepalend als een model of voorbeeld voor het geloofsleven van alle gelovigen?

3. De heilsorde in de Heidelbergse Catechismus

De Catechismus leert ons deze parallelle volgorde niet, maar ze gaat er ook niet tegenin.

De Catechismus stelt het doel voor ogen, namelijk *de enige troost in leven en in sterven*. Daarna schetst ze een volgorde om tot die kennis te komen.

Ten eerste, de Catechismus begint met de kennis van onze ellende staat. Door de Wet van God is de kennis der zonde.

Ten tweede, ze stelt de overtuigde zondaar Gods Rechtvaardigheid ernstig voor ogen.

Ten derde, ze wijst een weg aan om daaruit verlost te kunnen worden: *tenzij wij door Gods Geest wederomgeboren worden*. Evenals de Schrift en de reformatoren stelt zij de wedergeboorte in een ruimere zin.

Ten vierde, ze leert ons de verlossing *door het geloof in onze Heere Jezus Christus*. Hier begint al een straal te schijnen van het Evangelielicht.

Ten vijfde. Ze toont ons de voorwerpen van het geloof: *alles wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft*. De voorwerpen van het geloof worden samengevat in de *12 Geloofsartikelen*.

Ten zesde, ze leert ons waarin het geloof bestaat: *kennis, toestemming en vertrouwen*; welk vertrouwen *een zekerheid* in zich heeft.

Ten zevende, ze houdt in de beschrijving van deze *geloofskennis* dezelfde Trinitarische structuur aan als in de 12 Geloofsartikelen geleerd wordt. ***Deze orde rust op de manier van het bestaan van de Drie Goddelijke Personen in het Wezen Gods en op de manier van Hun werken, zowel in de natuur als in de genade.***

Ten achtste, ze leert dat alle gelovigen kennis krijgen van God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, na de overtuiging uit de Wet.

Ten negende, ze sluit af in Zondag 23 met de baten van dit geloof: *rechtvaardig zijn voor God, maar in zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem; niet vanwege de waardigheid van het geloof*. Dat er in dit gelovig aannemen onderscheiden stadia en trappen bestaat is duidelijk. Ieder gelovige erkent dat er sterke en zwakke geloofsdaden zijn. Geloofszekerheid rust niet op bekering, ervaring, gevoel van Gods liefde, maar op de trouwe Verbondsgod, verzoend in Christus.

Ten tiende, de orde in de geestelijke kennis van God wordt dus duidelijk aangetoond: *na de overtuiging van Gods recht volgt het geloof, waaruit de geloofswerkzaamheden voortvloeien die gericht zijn op de Vader, de Zoon en de Heilige Geest*.

Ten slotte leert de Catechismus in navolging van de 12 Geloofsartikelen, dat het geloof ook werkzaam is naar de Christelijke kerk, enz., de opstanding en het eeuwige leven. En dat de Heilige Geest de grote Werkmeester van het geloof is.

De ***Nederlandse Geloofsbelijdenis*** verwoordt dit geloof in artikel 22 op de volgende manier:

‘Wij geloven dat, om ware kennis van deze verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt, een oprecht geloof hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt en niets anders meer buiten Hem zoekt.’

Deze volgorde in de geloofskennis van Gods kinderen leerden – onder andere in navolging van de Catechismus - al onze Nederlandse theologen, in zover het ons bekend is uit de Dogmatieken die in de Academiën gebruikt werden en in de talloze prekenbundels en exegetische verklaringen zowel als in bevindelijke lectuur die ze geschreven hebben.

4. Conclusie uit de heilsorde volgens de Catechismus

I. In de Reformatorische geschriften en die van de Nadere Reformatie komt mijn inziens niet expliciet voor dat de gelovigen een zekere geloofskennis ontvangen in precies dezelfde volgorde als **Jezus** in Zijn leven, in Zijn lijden, sterven en opstanding.

Christus wordt wel aangewezen als hoogstnoodzakelijk om Hem te leren kennen in Zijn geboorte, lijden sterven en opstanding; dus in Zijn Namen, Zijn Staten en in al de weldaden van het Genadeverbond. De Catechismus leert ook duidelijk dat ieder oprecht gelovige één Plant met Christus moet worden in de gelijkmaking van Zijn dood en zo ook in de gelijkmaking van Zijn opstanding om het heerlijk Beeld van Christus gelijkvormig te worden.

II. Ook vinden wij in hun geschriften geen dwingend voorschrift dat de gelovigen dezelfde geestelijk gang moeten maken als de **discipelen** van Jezus. Waarschijnlijk eerst in het begin van de 18e eeuw, en in de tijd van de Afscheiding en het Reveil komen we deze bevindelijke orde tegen.

Maar wij moeten het niet zo opvatten dat de heilsweg die de Catechismus voorschrijft alleen en éénmalig wordt geleerd en ondervonden. Nee, de geloofsvoorwerpen zijn Goddelijk en worden dikwijls herhaald in gelovige werkzaamheden. De *kennis* van Christus en de Vader wordt verdiept, het *toestemmen* wordt krachtiger en het *vertrouwen* sterker. En een meerdere kennis van God de Heilige Geest en Zijn werkingen volgt op een sterker geloofsvertrouwen.

De Catechismus zegt ook niet expliciet dat die heilsweg die Christus is gegaan in dezelfde orde moet beleefd worden, zoals zij de 12 Geloofsartikelen uitleggen. De Geloofsartikelen beginnen met de ontvangenis van Christus en de geboorte uit de maagd Maria, die geleden heeft onder Pontius Pilatus, enzovoort. Deze orde in het verlossingswerk van en door Christus wordt in de Catechismus gevoegd in de orde van het werk van de Drie-enige God.

Hieruit mogen we concluderen, dat de opstellers het niet tegenspreken als een gelovige door de Heilige Geest onderwezen wordt en trapsgewijs ingeleid wordt in het gehele Borgwerk van Christus.

Als de Catechismus spreekt over de nederdaling van Christus ter hel, tonen ze aan hoe de gelovigen in hun hoogste aanvechtingen vertroost kunnen worden uit Zijn hellevaart, enzovoort. Deze hoogste aanvechtingen worden niet beperkt tot eenmaal. Dat wisten de opstellers van de Catechismus wel uit eigen ervaring. De Zon van het Evangelie staat niet gelijk op middaghoogte.

Als de Heere iemand wil onderwijzen in de diepte van Christus' Borglijden, hoe kan men daar beter vatbaar voor zijn, dan wanneer hijzelf in de hoogste aanvechtingen en de helse kwellingen verkeerd? Hoe zullen wij bevindelijk iets leren van de oneindige Godverlaten van Christus aan het kruis, dan wanneer we zelf na alle ontvangen weldaden en kennis van Christus in een Godverlaten gebracht worden? In een dergelijk diepe beproevingsweg werken inwendige en uitwendige omstandigheden altijd samen om de ziel ontvankelijk te maken.

Om zwak gelovigen pastoraal tegemoet te komen hebben Catechismusverklaarders vanaf de tijd van de Nadere Reformatie tot nu toe geprobeerd om de Catechismus op enkele punten een andere uitleg te geven en de beginsels van het zaligmakend geloof meer aandacht te geven.

Deze methode wordt verschillend beoordeeld. Vast staat dat de Catechismusverklaarders een groei in het geloof verklaren en stimuleren volgens de leer van de Heilige Schrift.

5. Leert de Schrift dat het verlossingswerk van Christus en de gang die Zijn discipelen gemaakt hebben, door Zijn kinderen van alle eeuw in dezelfde volgorde moet geleerd worden?

Niet precies in de letterlijke woorden wel in geestelijke getuigenissen en teksten.

De standen in het geloofsleven worden dikwijls vergeleken bij Jakobs ondervindingen en leven. Waar de wedergeboorte en roeping – de 1e stand – plaats vond bij Jacob, daarover is men niet eensluidend. Allen verklaren de verschijning van de Heere in Bethel als de openbaring van Christus; de 2e stand. Ten slotte wordt Jakobs zielsworsteling bij Pniël vergeleken bij de vrijspraak in de vierschaar van de consciëntie, de 3e stand.

Met deze laatste stand worden de standen in het geestelijke leven afgesloten.

Hoewel deze zogenaamde standenleer op het leven van Jakob gebaseerd is, mogen we wel opmerken dat de bevindelijke uitleg hiervan dikwijls erg beperkt is. Er wordt in

deze tussenliggende standen zoveel geleerd wat ook als hoogtepunt kan aangemerkt worden.

Bovendien vergeet men ook een heel belangrijke stand, namelijk de openbaring van Jakobs Verbondsgod voor de 2e keer in Bethel, Genesis 35. Jakob is 20 jaar bij Laban geweest en 10 jaar in het land Kanaän. En daarna riep de Heere hem om naar Bethel te gaan *en maak daar een altaar dien God, die u verscheen, toen gij vluchtte voor het aangezicht van uw broeder Ezau*. Jakob was gehoorzaam aan de stem des Heeren en zei tot zijn gezin: *Ik zal daar een altaar maken dien God, Die mij antwoordt ten dage mijner benauwdheid en met mij geweest is op de weg die ik gewandeld heb*. Vers 9: *En God verscheen Jakob wederom als hij van Paddan-Aram gekomen was en Hij zegende hem. En God zeide tot hem: uw naam is Jakob, uw naam zal voortaan niet Jakob genoemd worden, maar Israel zal uw naam zijn; en hij noemde zijn naam Israel*. Daarna zegende God Jakob opnieuw en gaf hem nogmaals de belofte dat zijn zaad het land Kanaän erfelijk in bezit zou krijgen.

De weldaad die Jakob in Bethel had ontvangen wordt hier vernieuwd. En de naamgeving die Jakob in Pniël had ontvangen wordt ook vernieuwd. En daarbij de Verbondsbeloften voor zijn zaad en hun land. We mogen opmerken dat deze gang in het leven van Jakob weer veel anders is dan de levensgang van bij Izak en zijn zoon Jozef.

In een geestelijke betekenis houdt dit in, dat sommige gelovigen, na voorgaande ontvangen weldaden nadere kennis krijgen van God de Vader verzoend in Christus, als hun lieve Vader in de hemel, en dat de Heilige Geest het stempel op Zijn eigen werk zet. De Geest getuigt van Vader en Zoon en verzekert de ziel van de eeuwige erfenis der heiligen in het licht en van een geestelijk zaad. Want de kerk in de geloofsvereniging met Christus is vruchtbaar. Zo is de Heilige Geest een Inwoner in de ziel, een Onderpand van de toekomstige erve en een Leidsman en Trooster zolang de gelovige zwerft op deze wereld.

De Schrift leert ons de weg die de Heere met Jakob heeft gehouden. De Heere schenkt Jakob steeds duidelijker openbaring van zijn Verbondsgod en Jacob doet een steeds helderder gelovig getuigenis.

Nu, er is toch niets op tegen dat de Heere Zijn kinderen wil onderwijzen uit het leven van Jakob? Ook niet dat Hij een bepaalde orde en trappen uit Jakobs geloofsleven op enigszins dezelfde orde wil uitwerken in het geestelijk zaad van Jakob, die met hun hand mogen schrijven: *Ik ben des Heeren; en zich toenoemen met de naam van Israël*, Jesaja 43. Dezelfde trapsgewijze openbaring van God vinden wij ook in het leven van Abraham.

Nog een ander voorbeeld om aan te tonen dat de standenleer theoretisch dikwijls zo anders is dan in de praktijk. De 3e trap, rechtvaardigmaking legt men uit als een weldaad die in een heel korte tijd wordt uitgewerkt wordt. Sterven aan alles wat buiten God en Christus is en vrijgesproken door de Rechter, die een Vader in Christus wordt.

Het is waar dat de Heere sommige van Zijn kinderen in enkele dagen door deze weldaad van bewuste rechtvaardigmaking heenleidt. Echter, hoe onderscheidend wordt deze weldaad bij andere gelovigen ondervonden!

Ds. W.C Lamain zegt in een preek over Jesaja 53 vers 9: ... "En als het Goede Vrijdag is geworden, dan wordt het Pasen. Maar daar kunnen wel eens meer dan drie dagen tussen liggen, hoor. Er zijn zielen in Gods kerk die kennen een gestorven Christus maar nog geen opgestane Christus. Daar ligt ook nog verschil in. En dat zijn allemaal bijzondere gangen in het leven van Gods kerk.

Maar het voornaamste zal wezen, en dat is, dat hier aan deze zijde Christus ons Leven zal worden en zijn. En dan zal Hij het ook eeuwig blijven. En dan heeft Hij voor al dat volk de dood verslonden tot eeuwige overwinning. En dan zullen ze straks geen dood meer ontmoeten, maar een eeuwig leven in de volle, de volle

gemeenschap met God om Hem daar eeuwig voor te loven en eeuwig voor te prijzen. Amen."

Er was een lieve zielsvriendin die krachtadig geroepen was. Door een diepe overtuigingsweg werd ze geleid tot de kennis van Christus. Toch gevoelde ze steeds een gemis. Met de wetenschap dat de Vader in Christus verzoend is, bleef zij onvoldaan. Ze verlangde en begeerde maar een bevindelijke ervaring, naar de doorbraak van het geloofsleven, naar geloofszekerheid. Het gebeurde eens dat deze woorden in haar ziel kwamen: *zet u hier gij zulk een*. Ruth 4: 1. Deze woorden sprak Boas tot de andere lossen. In deze bevindelijke gang kreeg zij weer met het recht Gods te doen. In haar beleving zette het gericht zich. Maar ze zei zoveel betekend: *De Rechter was er niet om uitspraak te doen*. Toen kwam ze in de geestelijke wachtkamer terecht. Dit even als toelichting wat ds. Lamain bedoelde.

Iemand zal vragen: op welke teksten rust deze visie?

Dit is moeilijk te beantwoorden. Allen zijn we het erover eens dat de roepende weldaad in de overtuigingsweg bij sommigen enkele dagen in beslag neemt en bij anderen een proces is van een groot aantal jaren. De overtuigingen beginnen, zwakken af, komen weer terug en breken door tot de eerste geloofskennis van Christus. Waarom kan de Heere in de verdere levensgangen ook niet langzamerhand werken? Is het geestelijk leven niet bij velen als een schijnend licht voortgaande en lichtende tot de volle dag toe? Kan de Zon der Gerechtigheid geen langzame opgang krijgen in de ziel? In de ark van Noach kwamen allerlei soorten dieren. Herten kwamen aangehuppeld, slakken kropen langzaam en vogels kwamen fluitend in de ark. De gang naar de Verbondsark is fascinerend schoon en onderscheiden.

De opvattingen die velen over de geestelijke standen hebben, zijn soms zo stelselmatig. De invulling die men eraan geeft zijn dikwijls vaag. De vraag blijft dan over: hoe gaat dit bevindelijk in zijn werk? Wat zijn de innerlijke werkzaamheden van de ziel omtrent Christus en de Vader? Dikwijls leest en hoort men wel theoretische Bijbeltaal, maar de Bijbelse ervaring is meestal zo klein of ontbreekt.

En toch moeten we hoge waarde houden aan Bijbels taalgebruik. De gezelschapstaal over het geestelijk leven is bij hen die geoefend zijn in het geloof, soms zo persoonlijk gekleurd, en zo gericht op een taalgebruik die in hun kring geloofwaardig is, dat het met de Bijbelse taal strijdt. Het erge is daarbij, als iemand Bijbeltaal kiest boven gewoontetaal, dan wordt men gelijk verdacht als oppervlakkig gelovig.

Dus, de Heilige Geest als de Werkmeester van het geloof in al zijn onderscheiden trappen en maten doet ons sterven aan alle *eigen* opvattingen van de Schrift en bevindingen en leert ons als Machthebbende. Onze wijsheid wordt dwaasheid voor God. Door onze eigen opvattingen van de weg van verzoening en de volgorde daarin, haalt de Heere een dikke streep. Wij komen op een weg die doodloopt. De Heere slaat wegen in die we in het geestelijke nooit verwacht hadden, en ook niet gewild. Hij leidt de blinden op paden die ze niet geweten hebben. Alles gaat dwars tegenin onze eigen berekeningen, wensen en begeerten. Zo ging het bij Jakob vóór en na de weldaden die hij kreeg in de verschillende trappen van zijn geestelijk leven.

Christus is een Parel die door de Heilige Geest aan duizenden kanten is geslepen en Zich vertoont in de Schrift. Iedere gelovige ontvangt een eigen persoonlijke uitstraling van Hem, vanuit bepaalde teksten, voorbeelden en dergelijke. De Parel is Een, de werking van de Heilige Geest is velerlei. Die persoonlijke uitstraling kan men anderen niet geven. Hoogstens kunnen we die vertellen als we woorden en vrijmoedigheid krijgen. Daarom staat er in een ander verband: *zij ontvangen een nieuwe naam, die niemand kent dan die hem ontvangt*. Daarmee wordt bedoeld een persoonlijke gemeenschapsoefening met de Vader in Christus die het stempel draagt van de Heilige Geest. Deze is nooit overdraagbaar.

Deze gangen heeft de Heere ook uitgewerkt in het leven van de discipelen tijdens hun omwandeling met Jezus. Zij ondervonden een trapsgewijze vermeerdering in de

kennis van Christus en door Hem van de Vader. Christus sprak in het eind van Zijn leven steeds duidelijker over de Vader. *Zie, nu spreekt Gij vrijuit van de Vader, zonder gelijkenis*, zeiden Zijn discipelen tot Hem. Joh. 16:29. Nu, de Heere gaat diezelfde gang nog met (enkelen van) Zijn kinderen.

6. Vergelijking tussen Christus met Zijn discipelen en de gelovigen

Ten eerste. Er ligt een parallel tussen Jezus' geboorte en de wedergeboorte: *ze wordt door de Heilige Geest uitgewerkt*. Dit wordt gevolgd door strijd en vervolging, zoals in het leven van Jezus en ook van de gelovigen.

Ten tweede. Er ligt een parallel tussen Jezus' doop, dat is het ontvangen van het zegel van het Genadeverbond én tussen de Verbondsonderhandelingen van een gelovige met de Vader door tussenkomst van de Verbonds Middelaar.

Ten derde. In het verlengde van Jezus' optreden ligt de roeping van Zijn discipelen. Dit is weer een parallel met de openbaring van Christus als de Zoon van God in de ziel van de gelovigen, die vanaf deze openbaring een volgeling van Jezus worden. We zouden er tussen haakjes aan toe kunnen voegen, dat de discipelen eerst onder de prediking van Johannes de Doper verkeerd hadden, die scherp de bekering preekte en dat de bijl aan de wortel der bomen lag. Dit is een type of heenwijzing naar *de overtuigingen uit de Wet* die ieder mens meer of minder ondervindt voordat hij tot Christus komt.

Ten vierde. Uit de openbaring van Christus vloeit voort de omgang met Hem. Bij de discipelen was het een omgang met Jezus' Persoon in Zijn vernedering. Bij de gelovigen is er een innige gebedsomgang met Hem in Zijn verhoging. Jezus leerde Zijn discipelen Goddelijke lessen uit het Oude Testament met nieuwe leringen door gelijkenissen. In de laatste tijd van Zijn leven leerde Hij dat Zijn discipelen de Vader beter zullen leren kennen ná Zijn opstanding en de uitstorting van de Heilige Geest. Joh. 14:20.

Zo gaat het nu nog. Sommigen hebben ruime openbaringen van Christus, terwijl zij nog niet zo geoefend zijn in de kennis van de Vader. Drie discipelen nam Hij mee in de hof van Gethsémané, waar ze getuigen waren van Zijn bloedig zweten en helleangsten onder de toorn van God. Drie discipelen nam Jezus mee op de Berg der verheerlijking. Dit gebeurt nog. Sommigen worden dieper ingeleid in de kennis van God, in de gemeenschap met de triomferende kerk en de Engelen, dan anderen.

Ten vijfde. Ook leerde de Heere Jezus tijdens Zijn omwandeling Zijn discipelen over Zijn toekomstig lijden, sterven en opstanding. Maar zij geloofden Hem niet. Ze verwierpen het woord en verstonden Hem niet. Lukas 18: 34.

Zo gaat het nu ook nog. De Heere leidt zijn volk soms in de gangen van Zijn diepe vernedering, of in Zijn opstanding en Hemelvaart en toch komt het niet tot een volle ontplooiing van de Vader in Christus en niet tot de volle kennis van Christus' Middelaarswerk en Borgstelling.

Natuurlijk is er een groot verschil met de discipelen: wij staan nu achter de zaken en de discipelen stonden ervoor. Toch is er ook weer overeenstemming. Het gebeurt dat kinderen van God niet tot de volle kennis van de Vader komen als hun lieve Vader in Christus. Ook hebben ze niet die zekerheid dat de Heilige Geest als Onderpand, Verzegelaar en Getuiger inwendig in hun ziel woont. Hoewel Hij er toch woont en werkt, maar enigszins bedekt.

Alle oprechte gelovigen zijn rechtvaardig voor God volgens de uitspraken van de Heilige Schrift in het Nieuwe Testament. Als ze sterven gaan ze in het Koninkrijk der hemelen en mogen ze aanzitten met Abraham, Izaak, en Jakob en de gehele uitverkorenen schare.

Ten zesde. De discipelen werden ooggetuigen van Jezus' lijden en dood en van de heerlijkheid daarna volgende.

In het O.T. werd deze zaak afgebeeld in de dood van de hogepriester. Na de dood van de hogepriester, keerde de doodslager in de Vrijstad terug tot de verloren

erfenis. Dit is een type van deze geestelijke gang. Na de bevindelijke kennis van de dood van Christus, keert de ziel terug in de verloren bezittingen van het Paradijs.

7. Met Christus in de dood

Sommige gelovigen worden stap voor stap geleid in de lijdensgangen van de Borg. Vandaar dat wij die uitdrukkingen wel eens horen: 'Ik ben met Hem in Gethsémané geweest, daarna met Hem bij de hogepriester, bij Pilatus, bij Herodes, ja met Hem op Golgótha. En vervolgens met Christus in de dood en met Hem opgestaan.'

Die uitdrukking *met Christus in de dood* stuit dikwijls op onbegrip. We moeten dat geestelijk verstaan namelijk, met ontvangen weldaden aan een einde komen; in radeloze toestand; Jezus onttrekt Zich en houdt Zich verborgen, bij wijze van spreken. Hij houdt Zich als dood zoals de vrouwen, die werkelijk bij een dode Jezus zaten te wenen. Mét Hem verging hun hoop.

Die uitdrukking *met Hem in de dood te gaan*, kan toegelicht worden uit het leven van vader Abraham. Hij had de belofte dat uit hem de Messias geboren zou worden, zijn Zaligmaker. Maar Abraham en Sara waren onvruchtbaar wegens ouderdom. Paulus schrijft, *dat de moeder in haar verstorven was*. Door de 'dood' heen wordt Izak geboren.

En later, ... opeens krijgt Abraham de opdracht om Izak te offeren en daarmee is zijn Zaligmaker en zaligheid afgesneden. Het kwam zóver dat Abraham het slachtmes boven Izak opheft. Toen kwamen de engel des Heeren tussenbeide. De apostel Paulus zegt hiervan, *dat Abraham zijn zoon bij gelijkenis, uit de dood heeft teruggekregen*.

Geestelijk in de dood terechtkomen, wil niet altijd zeggen, wanhopig worden, doodsbenauwd, of een geopende hel zien, maar het betekent ook - en wellicht voornamelijk - 'dood worden' aan alles wat geen God en Christus is. Met Christus in de dood gaan wil zeggen, aan het einde komen van al ons eigen werk, eigengerechtigheid en eigen zin en wil. Jezus verklaart het Zelf in Joh. 16:20, 21. *Gij zult schreien en klaaglijk wenen, als een vrouw die baart en in arbeid is*, enz. Dit gaat niet over de wedergeboorte, maar het levendig gevoel van Christus te missen en de diepere kennis van onze doodsstaat buiten Christus.

En *met Hem opstaan uit de dood* wil zeggen, dat Christus Zich (opnieuw) openbaart in al Zijn heerlijkheid en genade en iemand leidt tot Zijn Vader, die hem vrijspreekt van schuld en straf met volle zekerheid in hun consciëntie, enzovoort. Deze vrijspraak ligt in de Schrift voor alle gelovigen, maar wordt in de ziel door de Heilige Geest bekendgemaakt wel eens herhaald, omdat duisternis, ongeloof en nieuwe zonden de vrijmoedige toegang tot de Vader beletten.

8. De weg van Christus met Zijn discipelen een lichtend voorbeeld

Er is in de hele Bijbel geen uitgebreider levenservaring met Christus beschreven dan die van de 12 discipelen. Ondanks alle verscheidenheid in geloof, kennis en vertrouwen, hadden ze het Hoofdpunt gemeenschappelijk. Ze hadden de beste Leermeester met de beste heilsorde. Indien Abraham, Jakob, Jozef, Mozes, Jozua, David en veel andere Bijbelheiligen als voorbeelden worden gesteld voor het bevindelijk leven, zowel als een bepaalde orde die God in hun leven stelde, waarom mogen de **discipelen** dan niet als lichtend voorbeeld gesteld worden? Van geen anderen in de Bijbel wordt er zoveel van hun omgang met de Heere beschreven. Als deze geen voorbeeld en model zijn, wie zijn het dan?

En wat meer is, zou **Christus** geen Voorbeeld zijn in Zijn lijden tot verzoening en in Zijn opstanding tot rechtvaardigmaking en heiligmaking? Welke schade wordt het geestelijk leven aangedaan als we Hem als Voorbeeld in levensorde volgen? Welk nadeel is het voor de medegelovigen als de Heere sommigen van Zijn discipelen verder wil brengen op de Berg der Verheerlijking dan anderen? Op welke manier wordt de Bijbelse bevinding ontsierd, als de Heere sommige van Zijn kinderen

meeneemt in de Hof van Gethsémané en zij hun aller-dierbaarste Zaligmaker zien kruipen in Zijn bloedig zweet?

9. 1ste bewijs. Heilsorde volgens getuigenis van Paulus in Filippensen 3

Deze persoonlijke ervaring om met volle bewustheid met Christus te sterven en met Hem op te staan is niet tegen de Schrift maar wordt juist duidelijk geleerd.

Paulus zegt in Filippensen 3:7-21:

7 Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.

8 Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

9 En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof;

10 Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende;

11 Of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden.

12 Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13 Broeders, ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb.

14 Maar een ding doe ik, vergetende, hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijn navolgers, broeders, en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18 Want velen wandelen anders; van dewelken ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook wenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn;

19 Welker einde is het verderf, welker God is de buik, en welker heerlijkheid is in hun schande, dewelken aardse dingen bedenken.

20 Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, namelijk den Heere Jezus Christus;

21 Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelven kan onderwerpen.

Laten we nu de persoonlijke bevinding van Paulus nagaan.

Deze staat niet in alle opzichten model voor ons geloofsleven. Want hij had ten 1^e een extra ordinaire roeping in de genade en ten 2^e viel deze samen met zijn roeping tot het apostelambt.

Paulus achtte alle dingen uit zijn wettisch tijdperk als schade en drek. *Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding.* Dat wil zeggen met Hem opstaan uit de dood en door Hem volkomen met de Vader verzoend worden.

En daar blijft het niet bij. ... *en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.* Velen vatten deze woorden over *de gemeenschap Zijn lijdens* op als voorafgaand aan de rechtvaardigmaking. Maar in deze tekst spreekt Paulus over een andere gang. Die met Christus is opgestaan zal ook leren om daarna het lijdende beeld van Christus gelijkvormig te worden. Door die gemeenschap met Christus werd de apostel vervolgd, veracht, zwak, met een scherpe doorn in het vlees, een engel van de satan; dus nog onvolmaakt.

Maar hij gaat nog een stap verder: *Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht.* Paulus jaagt naar de volmaaktheid, naar de wederopstanding der rechtvaardigen om met ziel en lichaam zijn God te verheerlijken. Het Grieks betekent een *opstanding van-tussen anderen*. Paulus bedoelt duidelijk de Opstanding der Rechtvaardigen.

En van zijn roeping in de genade en het apostelenambt, ja van al zijn zalige ondervindingen schrijft hij, *vergetende, hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods*. Dit *vergeten* is geen ondankbaarheid, maar een hoge stand in de Evangelische heiligmaking; een jagen naar de volmaaktheid met ziel en lichaam. ... *opdat hetzelve gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam*.

Dan volgt die schitterende tekst die voor ons onderwerp van groot belang is:

15 Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijn navolgers, broeders, en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

'Zovelen dan als wij volmaakt zijn.' Dat is, voorwerpelijk volmaakt in Christus en onderwerpelijk jagend naar de volmaaktheid die in de Opstanding, door de Heilige Geest verkregen wordt.

Als iemand iets anderszins gevoelt,... laat hij dan wachten op de Heere, dan zal God het hem openbaren, dat hetgeen ik schrijf de waarheid is.

Zover wij in de geloofskennis gevorderd zijn, *laat ons daarin hetzelfde gevoelen*. Dan sta je niet boven een ander, maar de liefde wil iemand meenemen op het spoor naar de hemelstad. Dan hebben zwak- en sterkgelovigen hetzelfde gevoelen: De wet des levens in Christus is de regel van ons geloof.

Wees mijn navolgers, broeders. Laten wij ook *navolgers van Paulus* zijn in deze leer en in de orde – hij noemt het regel – die hij hier beschrijft.

Er is in de evangelische heiligmaking meer te leren dan alleen de verzoening met God de Vader. Het onderwijs van de Heilige Geest wordt gericht op talloze teksten en verborgenheden die in de Schrift beschreven staan.

In de heiligmaking wordt de Drie-enige Verbondsgod gekend in de onderscheiden Personen. Er is niet alleen een kennis van onderscheiden Personen in Hun openbaring, maar ook een onderscheiden kennis van de Personen in Hun werk in de ziel, in de verdere levensweg.

Het is het Persoonlijk werk van de **Vader** om als de grote Landman Zijn kerk te besnoeien en Vaderlijk te tuchtigen, zowel als Vaderlijk te omhelzen.

Het is het Persoonlijke werk van **Christus** om Zich aan de ziel bekend te maken als de gezegende Bloedbruidegom.

En het is het Persoonlijk werk van de **Heilige Geest** om het Onderpand te zijn van de toekomstige erfenis en als de Trooster en Leidsman in alle voorkomende moeilijkheden, verdrukkingen en aanvechtingen.

En zo worden de Drie Personen onderscheiden gekend in de beleving en ervaring van een gelovige.

10. Vraag: hebben alle gelovigen een dergelijk diepe ervaring als Paulus?

Wat zijn ambtelijk leven betreft natuurlijk niet. En wat zijn geestelijk leven betreft, was Paulus een uitblinker, een zeldzaamheid, zelfs onder de apostelen.

Hoe beleven kleingelovigen die weldaden van roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking en het jagen naar de volmaaktheid?

1. Kleingelovigen hebben evenals Paulus de wereld met al haar begeerlijkheden verlaten.
2. Zij hebben hun eigengerechtigheid en wettische werken leren kennen als te kort om God te ontmoeten. (Schade en drek achten gaat nog dieper.)
3. Zij hebben een honger en dorst naar Christus en Zijn gerechtigheid.
4. Ze begeren Jezus te gewinnen, Hem te mogen leren kennen.
5. Ze zoeken en smeken om het geloof in Jezus Christus, om in Hem rechtvaardig voor God te zijn.

6. Ze bidden om Hem te leren kennen in de kracht van Zijn opstanding.
7. Ze jagen naar een heilige wandel voor God.
8. Ze hopen dat ze ook in de hemel mogen komen en eens opstaan met de rechtvaardigen.

Deze zaken leert de Geest van Christus hen in een meerdere of mindere mate. Dit is het *zaad des geloofs* in zijn ontkiemende kracht en beginnende groei. En een mosterdzaad kan een grote boom geworden. De meeste plantjes die de Vader geplant heeft in de Hof van Christus zijn en blijven klein. Maar ze kunnen nooit uitgerukt worden. Tussen die 'specerijbedden' groeien enkele grote 'eikenbomen der gerechtigheid'.

Jezus wandelt in Zijn hof en ziet het een en ander aan met vermaak. Als een wijs Landman snoeit en bemest Hij zoals iedere plant het nodig heeft. Zijn ze allen bomen? Waar zouden dan de specerijbedden staan? Zijn ze allen mirtenstruikjes? Waar moeten dan de hoge - en tevens laaggroeiende - treurwilgen staan?

Jezus is ook een wijs Herder. Hij heeft lammetjes die Hij in Zijn schoot draagt en schapen die Hij zachtjes wijdt. Vooral als ze drachtig zijn. Ieder krijgt zijn eigen behandeling. En als ze telkens weer afdwalen, krijgen ze de roede. En hoewel Zijn hart boordevol liefde is voor Zijn hele kudde, de roede kan zeer hard aankomen.

Er zijn mensen die de vergeving van zonden bewust hebben leren kennen, in een meer of mindere mate; want ook daar zijn trappen in. Nadat zij gerechtvaardigd zijn door het geloof in Christus, komen ze soms in een wat hoogstaande positie. Ze worden beschouwd als bijzondere christenen. Dit is echter gevaarlijk. De Heere wil dat niet hebben. Daarom geeft hij hen die vrijgemaakt zijn door het geloof in Christus, soms een scherpe doorn in hun vlees. Paulus noemt het: *een engel des satans* om hem met vuisten te slaan.

Jacob was nadat de Heere hem een nieuwe naam gegeven had in Pniël, hinkende. Dat staat er niet alleen om zijn lichaamstoestand te tekenen. Het is een type hoe de Heere Zijn kinderen behandelt om niet hoogmoedig te worden. Die sterk zijn in het geloof zien met jaloersheid op het eerstbeginnende en aanklevende geloofsleven van de zwakkeren.

Wij mogen concluderen, dat de heilsorde van de discipelen en Paulus, dezelfde is als de gelovigen in het Nieuwe Testament.

En dat ook kleingelovigen die (nog) niet tot deze volle zekerheid in geloofskennis gekomen zijn maar er om bidden en ernaar jagen in principe dezelfde ervaring en het zelfde geloof hebben, maar in een kleinere mate. Één geloof, één Heere en Zaligmaker, één God en Vader van allen, door één Geest geleid. Ze moeten ernstig om de Geest bidden, zoals Paulus in 1 Korinthe 2: 12, zo duidelijk leert: *Doch wij hebben niet ontvangen de Geest der wereld, maar de Geest, Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn.*

11. 2e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Romeinen 6: 2-4

'Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven? Of weet gij niet dat zovelen wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.'

Zodra iemand uit de Romeinse heidenwereld tot geloof kwam en bij de gemeente werd gevoegd, werd hij na belijdenis gedoopt door onderdompeling. Hierin ligt een parallel met de dood van Christus en Zijn opstanding. Een gelovige ontving het zegel van het Genadeverbond na zijn inlijving in Christus.

Precies dezelfde gang die Christus historisch gemaakt heeft ondergaan ook Zijn volgelingen in een geestelijk opzicht; Hij als het Hoofd, zij als de leden. Dezelfde orde die de discipelen met Christus ondergingen zowel historisch als in hun geloofservaring, ondergaan alle gelovigen in de geestelijke geloofsbetekenis.

In ons kerkelijk leven komt deze parallel niet zo goed tot zijn recht. De kinderdoop met besprenging heeft wel dezelfde betekenis. Het formulier van de doop spreekt duidelijk van *de onderdompeling en besprenging met het water*. De ouders nemen de verantwoording op zich tot de gedoopte belijdenis doet en zijn doop overneemt voor eigen verantwoording.

De Catechismus zegt, *wanneer iemand tot het oprecht geloof in Christus komt, wordt hij Christus ingelijfd*. Zondag 7. Met min of meer bewustheid. Zijn doop krijgt dan een bijzonder grote waarde. Want het zegel van het Genadeverbond wordt dan persoonlijk en onderwerpeijk ervaren door de verlichting van de Heilige Geest. Helaas wordt er weinig over gehoord en zijn de gelovigen zelden gelovig werkzaam met hun doop.

Wat de zwakgelovigen betreft geldt hetzelfde als gezegd is bij het 1e bewijs. Christus leert de sterk gelovigen om de zwakkeren te dragen en te verdragen. Zou Hij het Zelf dan ook niet doen? Alleen, ***Hij geeft geen andere geloofsregel voor de zwakken dan voor de sterken***. Deze geloofsregel heeft Paulus uitgelegd in de Schrift. En de Schrift kan niet gebroken worden.

Iedere gelovige wordt vermaand om naar Gods woord te leven. En voor ieder is dat ook de innerlijke hartelijke keus van zijn ziel geworden. Omdat hij zoveel zwakheden heeft, zoveel tekortkomingen en op zoveel punten struikelt, wordt daarom de regel van Gods woord gewijzigd? Natuurlijk niet. Die regel wordt in der eeuwigheid niet gewijzigd.

Maar Jezus kent onze zwakke kracht, onze geestelijke blindheid, onze diepe verdorvenheid en de gekantheid tegen Hem en Zijn woord in de oude mens, die nooit wil wat God wil. De Heere wil in neerbuigende goedheid een God zijn voor heel Zijn kudde. Alle mogen drinken uit dezelfde bron en allen mogen weiden op dezelfde in weide. Allen hebben dezelfde Herder en leefregels, maar allen zijn niet even groot en sterk.

12. 3e bewijs. De heilsorde volgens Paulus in Eféze 1: 15 – 20, Eféze 3: 14 – 19 en Kolossenzen 1: 9 – 12

Eféze 1: 15 - 20

15 Daarom ook ik, gehoord hebbende het geloof in den Heere Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen.

16 Houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijn gebeden;

17 Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis;

18 Namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen;

19 En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht,

20 Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt; en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel.

Eféze 3: 14 – 19.

14 Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus,

15 Uit Welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

16 Opdat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door Zijn Geest in den inwendigen mens;

17 Opdat Christus door het geloof in uw harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt;

18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij,

19 En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

In genoemde teksten spreekt Paulus tot de gemeenteleden van Eféze. Hij kende hen, want hij had die gemeente gesticht. Het waren levende, gelovige mensen. Hadden zij zoveel diepgang in het geloof als Paulus? O nee, dat wist Paulus al te goed. Daarom buigt hij zijn knieën tot de Vader van Christus.

Hij bidt om de Heilige Geest der wijsheid om Hem meer en beter te mogen leren kennen.

Hij bidt om de erkenning van het onuitsprekelijk voorrecht wat ze bezaten. Hij bidt om erkenning van de Goddelijke kracht die in hen werkte, dezelfde als de Vader in Christus uitwerkte toen Hij Hem uit de dood opwekte.

Het doel van Paulus is dus glashelder: dezelfde orde als Christus in Zijn dood en opstanding, hebben zij ervaren in een kleine trap op maat. Maar de diepte van Goddelijke liefde die er in ligt wordt door hen niet ten volle beseft. Er liggen nog zoveel verborgenheden in Christus' lijden, sterven en opstanding. Daarom bidt Paulus om *de Geest der wijsheid en openbaring in Zijn kennis*, opdat ze zouden weten welke rijkdommen, oneindige zalige heerlijkheid er in een Drie-enig Verbondsgod ligt.

Wordt dit inzicht gemist dan wordt de oneindige liefde van de Vader en van Christus eigenlijk gekleineerd. Dat smart Paulus. Daarom bidt hij dat Christus meer in hun hart moge wonen opdat ze konden begrijpen dat Zijn liefde oneindig, onbegrijpelijk groot is.

Dezelfde inhoud en doel lezen we ook in **Kolossenzen 1: 9 – 12**.

9 Waarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand;

10 Opdat gij moogt wandelen waardiglijk den Heere, tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God;

11 Met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap;

12 Dankende den Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht;

Paulus wil dat de gelovigen groeien in het geestelijk leven, in de kennis van de Vader, verzoend in Zijn Zoon, om als kind tot eer van de Vader te wandelen. De Heilige Geest is de grote Werkmeester van het geloof en de Onderhouder. Hoe dieper het geloof wortelt, hoe meer de Vader gedankt en verheerlijkt wordt, de Zoon bemind en de Geest erkend en benodigd wordt als Kinderleider en Trooster *om de kruisweg lijdzaam te wandelen*; en als Onderpand en Verzegelaar *van de erve der heiligen in het licht*.

Die groei gaat door een weg van kruis en druk. Om een vernederde Borg gelijkvormig te worden moet men Zijn kruis dragen. Of we zwak of sterkgelovige zijn, we moeten, liever gezegd wij *mogen* Hem gelijkvormig worden. Ook al hebben we die diepste ervaring opgedaan en de krachtigste vrijspraak van schuld en straf ondervonden in onze consciëntie.

13. De vierschaarbeleving

De 'vierschaarbeleving' zoals die in bevindelijke kringen geleerd wordt, wordt op onderscheiden manier uitgelegd en een persoonlijke inhoud toegekend.

Soms wordt ze opgevat als de eerste kennismaking met Christus na een lange overtuigingsweg; soms wordt ze toegepast bij de openbaring van Christus en soms plaatst men ze na de ervaring van alle voorgaande weldaden en valt ze gelijktijdig met de zekerheid van het kinschap. In deze laatste zin werd ze vroeger het meest gebruikt op de gezelschappen van Gods volk.

Sommige gelovigen kunnen niet begrijpen dat kinderen van God die de volle verzoening met de Vader kennen en de Heilige Geest als een Inwoner en Trooster

kennen, opnieuw worden geleid in de diepten van Godverlaten, in de diepte van de val, enzovoort.

We kunnen in het Oude en Nieuwe Testament voorbeelden vinden van kinderen en knechten van God die na de grootste openbaringen van God en de zoetste vertroosting toch in grote diepte gebracht werden, dat ze weer vol verschrikking werden.

Toen Mozes de Berg Sinai beklom zegt hij, volgens de woorden van Paulus, Hebreë 12: *Ik ben gans bevreesd en bevende, zo vreselijk was het gezicht.*

David, nadat hij gezondigd had, vernederde zich zeer diep voor de Heere en kende een grote benauwdheid en verdriet, volgens Psalm 51.

Toen Jesaja geroepen werd, zei hij: *Wee mij, want ik verga!* Jesaja 6.

En Jeremia klaagt in zijn Klaagliederen 3: *Gij zijt mij in een wrede veranderd; Gij zijt mij een loerende beer, een leeuw in verborgen plaatsen; Gij hebt mijn ziel verre van de vrede verstoten; mij sterkte is vergaan en mijn hoop van de Heere,* enzovoort.

Toen de Heere Jezus aan Johannes op Patmos verscheen, *viel hij als dood aan Zijn voeten.*

Ieder die iets kent van de oneindige, de ontzaglijke Majesteit van de almachtige God, die indrukken krijgt dat hij regelrecht ligt voor het oog van de alomtegenwoordige Rechter van hemel en aarde, - al heeft hij nog zoveel genade in zijn leven ontvangen - hij zal met vreze en beven vervuld worden. Evenals de Bijbelheiligen gebeefd hebben toen ze door de Goddelijke Majesteit als het ware omringd werden, hoeveel gemeenschap met de Heere ze ook al hadden genoten. Ja, zelfs jaren nadat ze de zaligste gemeenschap met God in Christus deelachtig waren.

En zo gaat het nog. Als de Heere iemand van Zijn kinderen wil onderwijzen in diepe verborgenheden, gaat het altijd samen met een diep ontzag en vrees vanwege Zijn heerlijkheid. God bewoont een ontoegankelijk Licht en die in Zijn gemeenschap wordt toegelaten staat heilig te beven; of, *hij verheugt zich met beving.*

Er was een geofend kind van God die meer dan 50 jaar in zalige vrede met de Vader geleefd had. Deze werd op haar oude dag opnieuw in de diepte van de val ingeleid. Eerst in de staat der rechtheid, daarna in de val en vervolgens in het werk van herschepping en de verzoening door de komende Messias. De rechtvaardiging en vergeving van zonden werden opnieuw toegepast. Daarom zegt de Schrift: *die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde.*

Dat is dezelfde rechtvaardiging als die men voorheen beleefd had, geen tweede rechtvaardigmaking - de eerste zou dan van een goddeloze en daarna rechtvaardiging van een gelovige zijn - nee, men krijgt dan *een nieuwe uitspraak in de ziel* door de Heilige Schrift die de Geest bekrachtigt in het hart. Een uitspraak die gedocumenteerd ligt in de Schrift is duurzamer dan een inspraak in ons hart. Want een inspraak in het hart, hoewel die groot is als ze van de Heere komt, kan verdonkerd worden. Maar de uitspraken in de Heilige Schrift zullen in der eeuwen eeuwigheid niet vergaan. Dit is onze grond en dit is ons onwankelbaar fundament.

Er wordt wel eens gesproken over *het probleem van de rechtvaardigmaking in de vierschaar der consciëntie*. Dit is echter geen probleem, door die weldaad worden de problemen juist opgelost en de raadsels van de ziel vinden een verklaring door de Heere Zelf.

Maar wat wel verwarring kan geven is de merkwaardige emoties die bij een aantal mensen daarmee samenvalt en de extreme uitspraken die dan gedaan worden. Zelfs een man als Huntington, die een zeer Schriftuurlijke leiding van God heeft ondervonden, riep uit toen de Heere hem in het gericht betrok: *Zend mij maar naar de hel; zend mij maar naar de hel,* enzovoort. Dit zei hij, toen hij de ontzagwekkende Majesteit van God zag tegenover zijn afschuwelijke zondige gedaante.

Het is helemaal tegen de Schrift, dat sommigen zulke soort emoties als kenteken stellen dat de zekerheid van de rechtvaardigmaking in de consciëntie echt is.

Heel eenvoudige kinderen van God hebben soms zo'n onschriftuurlijk taalgebruik aangeleerd dat het bij andere die meer Schriftuurlijke taal hanteren, bijna verdacht voorkwam. Het is intens jammer dat door verkeerd taalgebruik een systeem ontworpen werd waardoor eenvoudige gelovigen afgeschrikt werden. En waardoor degenen die zich in de Schrift verdiepen een stuiting voelen.

Daarbij komt, dat onze natuur er ook niet aan wil om aan alles te sterven wat geen God en Christus is; en met Hem als het ware in de dood te gaan. Wij bidden dat zelfs af. Kijk maar naar de discipelen. Die stonden Jezus tegen in Zijn Borglijden. Totdat, totdat wij het met God eens worden en ons hoofd op het blok leggen verenigd met Gods wil. Als wij leem worden in de handen des Heeren hebben we niets meer in te brengen dan: *de Heere doe wat goed is in Zijn heilige ogen.*

14. Samenvatting

Laten de Bijbelheiligen ons tot een voorbeeld dienen. Paulus zegt: *Al wat tevoren geschreven is, is tot onze lering beschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schrift, hoop zouden hebben,* Romeinen 15:4.

Geldt dit ook niet van de ondervinding en geloofsvolgorde die de discipelen ervoeren? Wellicht mogen wij zeggen, niet alleen is er veel tot onze lering geschreven wat betreft de personen, de historie en de ondervinding van de gelovigen, *maar Gods Geest heeft ook tot onze lering beschreven de volgorde waarin de Heere werkt.* Dus ook de volgorde waarin de discipelen geleid werden behoort daarbij. Van geen personen in de Bijbel is hun bevinding in heilsvolgorde en in tijdsvolgorde zo duidelijk en uitvoerig beschreven. Tot ons nut, ons voordeel, onze troost en onze lering.

We moeten dat niet zo opvatten alsof bij alle gelovigen alles precies eender moet gaan, want dan zouden we zelf een systeem maken waaraan de Heere zich moet houden. Nee, de Schrift leert ons de vrijmacht des Heeren in al Zijn werken te eerbiedigen.

Sommigen zijn al jaren op de levensweg en worden nadat zij Christus leerden kennen en volgen ingeleid in de grote Verborgenschap van Zijn menswording. Anderen hebben een ruime openbaring van Christus gekregen als de gekroonde Koning over Sion, voordat zij een Golgótha-ervaring leerden kennen. Christus openbaart zich in Zijn Namen, staten, ambten en weldaden op een wijze die Hij wil en niet volgens ons persoonlijke denkwijze. En ook niet volgens ons eigen volgorde die we uit de Schrift bij elkaar geraapt hebben.

De opvatting dat de heilsorde die de discipelen leerden en beleefden een voorbeeld is voor alle gelovigen – alleen met dit grote verschil dat zij heilhistorisch beleefden en wij geloofsmatig – is dus gegrond op de Schrift. Het is de eer van God de Vader, het is tot meerdere glorie van de Zoon en tot ontplooiing en meerdere kennis van God de Heilige Geest. Het geeft een sterker geloofsvertrouwen en is voor zwakgelovigen tot moedgeving; vooral als sterker gelovigen hen hiertoe aanmoedigen.

Waar de Geest des Heeren is daar is vrijheid, omdat Hij vrij(machtig) is en in de vrijheid zet. Hij blaast op wie Hij wil, hoe sterk Hij wil, hoe langdurig Hij wil en hoe verzegelend Hij wil. Het is een en dezelfde Geest die in allen onderscheidend werkzaam is. 1 KORINTHE 12. Daarin blinkt Zijn eer uit, onze afhankelijkheid en zo is een mooie harmonie te zien in het lichaam van Christus. *En zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over hen zal vrede en barmhartigheid zijn; en over het Israel Gods.* Galaten 6:16.

En als wij aan de andere kant van de Doodsjordan mogen komen in het nieuwe Jeruzalem, dan, dan pas zullen wij gewaarworden dat Zijn wil en Zijn regel voor ons zeer gunstig is geweest. Eeuwig zal Hij ervoor gedankt worden.

II. 'IK GELOOF IN GOD, DE VADER'

1. De trouwe Drie-enige Verbondsgod

"Ik geloof in God de Vader" is het eerste van de 12 geloofsartikel. De Heidelberger Catechismus heeft dit artikel verklaard in de volgorde van de 12 Geloofsartikelen. Deze volgorde is analoog aan de orde van bestaan in de Heilige Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest. Dus niet geheel conform de orde in het bevindelijk geestelijk leven. Want dat zou inhouden dat wij eerst de Vader als verzoend in Christus leren kennen (volgens Zondag 9) en daarna de Zoon in Zijn ambten en staten. Maar Gods Geest begint met de zaligmakende overtuiging; zie Zondag 2.

De Catechismus beschrijft in de eerste 6 Zondagen hoe men het eigendom van Christus wordt om getrouwd te leven en te sterven; namelijk *door het geloof in Hem*. In Zondag 7, antwoord 21 beschrijft de Catechismus de aard of het wezen van het geloof: *... dat ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit loutere genade, allen om de verdiensten van Christus wil.*

In antwoord 22, 23 volgt een korte samenvatting van de voorwerpen van het geloof, namelijk *alles wat God ons in Zijn woord geopenbaard heeft*. De inhoud hiervan wordt in Zondag 8 t/m 22 verklaard.

In Zondag 23 grijpt de Catechismus terug naar, Zondag 7, Antwoord 21 en geeft een omschrijving van de baten, de vruchten van het geloof en hoe het geloof rechtvaardigt. *Wat baat het u nu dat gij dit alles gelooft?* (Zondag 23)

Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam des eeuwigen levens.

Het valt direct op, dat de inhoud van beide zondagen 7 en 23 heel veel overeenkomst heeft. Beide zondagen spreken over *de rechtvaardigmaking voor God*.

Op gezelschappen - en soms ook op de preekstoel - wordt Zondag 7 verklaard als *de gave van het geloof* en Zondag 23 als *de rechtvaardigmaking*, die niet eerder plaats vindt voordat men alles geloofstukken heeft geleerd die in voorgaande zondagen worden behandeld. Sommige oude kinderen van God spraken over Zondag 7 als de rechtvaardigmaking *in de belofte*. In Zondag 23 is dan sprake over *de volle zekerheid* van de rechtvaardigmaking. Deze onderscheiding is pastoraal leerzaam. Maar het ontkennen dat Zondag 7 spreekt over *het rechtvaardig zijn voor God door het geloof*, is in feite een fundamentele stelling van de Reformatie terzijde schuiven. De Reformatie leerde: *door het geloof is men rechtvaardig voor God*.

In Zondag 9 en 10 geeft de Catechismus een beschrijving van het persoonlijk geloof in God de Vader, als een trouw God en liefhebbend Vader.

Zondag 9, vraag 26: Wat gelooft gij met deze woorden: *Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?*

Antwoord: ***Dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus Die hemel en aarde, met al wat er in is, uit niet geschapen heeft, Die ook dezelve nog door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus' wil, mijn God en mijn Vader zij; op Welke ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren; dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.***

In het geloofsartikel wordt dus gesproken over God de Vader. De benaming Vader spreekt eerst van Zijn eeuwige Bestaanswijze in het Goddelijk Wezen, *ten opzichte van en met betrekking tot de Goddelijke natuur van de Persoon van de Zoon van God*. Hij is Vader door de generatie van de Zoon, die van eeuwigheid tot eeuwigheid gegeneerd wordt als een innerlijke Goddelijke daad.

De eerste Persoon wordt vervolgens de Vader van de Heere Jezus genoemd ten aanzien van Zijn menselijke natuur, uit oorzaak van de toebereiding van Zijn heilig

lichaam (Hebr. 10:5), waardoor de vereniging van de menselijke natuur met de Goddelijke in éénheid van Persoon, tot stand kwam (Lukas 1:35).

2. Verschil tussen geloven in God de Vader; of, geloven dat Hij *mijn* Vader is

De meeste van de theologen van de Nadere Reformatoren hebben in hun verklaring van de Catechismus verschil gemaakt tussen het *wezen* van het *welwezen* des geloofs.

Het wezen des geloofs houdt in, dat iemand de toevlucht heeft genomen tot de Borg Christus, uit bevindelijke kennis van zijn ellenden en verlorenheid; zoals in de voorgaande zondagen van de Catechismus verklaard is. Joh. 1:12: "Zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

En dit geloof eindigt niet alleen in Christus, maar het geloof strekt zich door Hem uit tot de Vader, "Niemand kent de Vader, dan die het de Zoon zal openbaren." (Matth. 11:27). Dit wezen van het geloof sluit een bevindelijke kennis in van de Vader zoals Hij in het Woord geopenbaard wordt. Jezus zegt: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij het hem gegeven zij van Mijn Vader." (Joh. 6:65). Dus er is een wederzijdse werking van Vader en Zoon door de Geest. Daaruit volgt vroeg of later ook een bevindelijke kennis van de eeuwige liefde van de Vader. "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde." (Jer. 31:3) en "Want door Hem hebben wij de toegang door één Geest tot de Vader" (Ef. 2:18). In feite gaat deze kennis van de liefde van de Vader samen met Zijn openbaring in het Woord. Maar in het persoonlijk bevindelijk leven hebben we telkens voor elke tekst onderwijs nodig van de Heilige Geest om de diepe inhoud van de teksten te verstaan.

Het welwezen van het geloof houdt de *volle zekerheid* van het geloof in dat God ook mijn God en Vader is geworden. Zoals de Catechismus dit uitdrukt: *Op Welke ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, ... dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.* Enz.

Andere verklaarders delen deze mening niet. Zij gaan ervan uit dat de zekerheid van het geloof ook behoort tot het *wezen* des geloofs, omdat er *een vastheid tot toe-eigening in het allerzwakste geloof is, hoewel een gelovige vanwege geestelijke duisternis deze toepassing op zichzelf slechts zelden geloven kan.* Het geloof zelf is aan geen twijfeling onderworpen, maar kan wel een gelovige aan twijfel onderworpen zijn. Het artikel begint met: *ik geloof.*

Het persoonlijk geloof *in de Wet* gaat samen *met toepassing op zichzelf*, dat men verdoemelijk voor God ligt. In de spiegel van de Wet ziet men zichzelf in Goddelijk licht.

Ook het geloof *in het Evangelie*, namelijk de kennis van God verzoend in Zijn Zoon zoals in Zondag 7 beschreven, wordt zonder toepassing op zichzelf niet recht beoefend. In de spiegel van het Evangelie ziet men Christus in het licht van de Heilige Geest. En in Hem ziet men de Vader, met toepassing op zichzelf. Namelijk, dat Hij ook mijn Vader mocht worden; óf dat Hij mijn Vader geworden is.

3. Het spreken in de gemeente

De belangrijkste vraag is: *wat leert de Bijbel over het persoonlijk geloof in God de Vader?* Want er staat: *ik geloof.*

Als het goed is leggen wij de Bijbel of enkele Bijbelteksten uit, in zover wij licht van Gods Geest gekregen hebben. Het gaat mij nu niet over theologie en dogmatiek, maar over bevindelijke leringen uit de Schrift. Het heeft de Heilige Geest behaagd om diverse soorten gaven en inzichten aan de kerk mee te delen (1 Kor. 12). Sommigen krijgen de gave van wijsheid in de Schrift, sommigen van uitleg, anderen van onderscheiding van geesten. De geestelijke lessen in de Schrift gelden voor **alle gelovigen**, maar persoonlijk onderwijs van Gods Geest - hetzij met meer of minder

kracht en licht in de Schrift - is een persoonlijke verlichting, ervaring, persoonlijke raad, bestuur, troost en kennis van God in Christus, enzovoort.

Omdat iedere gelovige een unieke persoonlijkheid is en in een persoonlijke relatie tot God staat, mogen wij persoonlijk onderwijs niet dwingend voorschrijven aan anderen, maar moeten dit overlaten aan de vrijmachtige werking van de Heilige Geest. Het is ook verkeerd, - zo niet zondig, - als wij het onderwijs wat anderen ontvangen hebben, ongegrond veroordelen of kleineren, enzovoort. In de diversiteit van Gods lessen en leidingen ligt een Goddelijke schoonheid en wijsheid. Wij mogen onze persoonlijke ervaring of inzicht elkaar wel meedelen, maar met deze belangrijke stelregel: *een of meerderen spreken, anderen oordelen*, (1 Korinthe 14:27). Deze regel gold voor het spreken en uitleggen van Schriftgedeelten in en met vreemde talen en dergelijke. Als wij dit ook toepassen op onze onderlinge gesprekken kan dat voorkomen dat de spreker eigenwijs wordt. En degenen die oordelen, - als zij een gave van onderscheid bezitten, - kunnen corrigerend optreden. Zo blijft de balans in evenwicht, zo hebben wij elkaar nodig en leren elkaar waarderen. God is een God van orde en vrede.

Dit in acht nemende wil ik mijn persoonlijke mening geven over enkele teksten in het Nieuwe Testament waarin de discipelen van Jezus onderwijs kregen in de kennis van de Vader, als de God en Vader van Jezus, zowel als de Vader van Zijn discipelen.

4. De Catechismus en de bevinding

Als de catechismusopstellers alle geloofsartikelen hebben toegelicht trekken ze een conclusie uit de hele geloofsleer. *Wat baat het u, dat gij dit alles gelooft? Zondag 23 dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, alleen door het oprechte geloof*, enzovoort.

De uitleg, de opvatting en de bedoeling van de Catechismus wordt door veel gelovigen niet altijd juist weergegeven.

In het algemeen wordt het meestal zo opgevat, dat het geloof doorbreekt na de overtuigingsweg en Christus Zich openbaart in de ziel, zoals beschreven in Zondag 7. Daarna volgt een weg van geloofs oefeningen en geloofsbeproevingen. Tenslotte openbaart de Heilige Geest de Vader als een verzoend God in Christus en worden de gelovigen in volle zekerheid des geloofs gerechtvaardigd in de vierschaar der consciëntie. De Heilige Geest verzegelt het kindschap en zij mogen door het geloof zeggen: *Abba Vader*.

Deze laatste weldaad wordt beschreven in Zondag 23, wat men beschouwt als het welwezen van het geloof. Tussen zondag 7 en zondag 23 leeft de bekommerde kerk in het wezen van het geloof. Als het de Heere behaagd verder te werken gaat de 'bekommerde kerk' met een geopenbaarde Christus de dood in tot verzoening van zonden, om met Hem weer op te staan tot de rechtvaardigmaking. Daarna volgt het geloofsleven in de ware heiligmaking.

Dit is een bepaalde en gangbare opvatting van het geloofsleven in de meeste bevindelijke kringen.

Wellicht is deze gang wat schematisch voorgesteld, maar ze is goed bedoeld, en nuttig om doorvloeiing tegen te gaan. Sommige kinderen Gods hebben deze gang beleefd, met zulke krachtige inspraken in hun hart en in zo'n afgebakend tijdstip dat wij God mogen bewonderen in Zijn onuitsprekelijke liefde, dat Hij zó wonderbaar met enkele van Zijn kinderen wilde handelen. In de oude geschriften wordt deze gang beschreven als een extra-ordinaire (buitengewone) werking van Gods Geest.

Allereerst moet worden vermeld dat de beleving van deze bevindelijke gangen, zoals hiervoor beschreven, een onuitsprekelijke weldaad is. De grote vraag is echter, of de opstellers van de Heidelberger Catechismus het zo systematisch bedoeld hebben, dat de baten van het geloof alleen ten goede komen aan hen die met volle zekerheid gerechtvaardigd zijn in de vierschaar van hun consciëntie, zoals in Zondag 23 beschreven wordt? In welk schema moeten we dan de waarachtige bekering

opvatten, die pas in Zondag 33 wordt verklaard? De beschrijving van de rechtvaardigmaking in Zondag 7 komt in grote lijnen overeen met de beschrijving ervan in Zondag 23. In Zondag 7 staat, *dat het ware geloof is, ... een vast vertrouwen hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om de verdiensten van Christus wil.* In Zondag 23 luidt het: *... dat God mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid van Christus schenkt en toerekent evenals had ik nooit zonde gehad of gedaan; ja had ik zelfs al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft; zover ik zulke weldaad met een gelovig hart aanneem.* De woordkeus van Zondag 23 is krachtiger en toont een sterker geloofsvertrouwen. Er is groei en wasdom in de onnaspeurlijke rijkdom van Jezus Christus en de Vader door Hem.

De Catechismus volgt vanaf Zondag 7 tot en met Zondag 22 de volgorde van de 12 Geloofsartikelen. De vergeving van zonden, dus *de rechtvaardigmaking wordt* in Zondag 21 uitgelegd. Ná de uitleg van de 12 Geloofsartikelen maakt de Catechismus een samenvatting in Zondag 23 en 24 van de grote baten die het geloof in de Drieenige God met zich meebrengt.

Als wij het *Schatboek* van Zacharias raadplegen en de *Uitleg van de 12 Geloofsartikelen* door Caspar Olevianus dan moeten we concluderen dat de opstellers van de Catechismus de bevindelijke gangen in de Catechismus niet in zo'n strak schema geplaatst hebben als velen het de laatste 100 jaar gedaan en voorgeschreven hebben. Door gebrek aan *bevindelijke* kennis hanteert men te veel menselijke begrippen of tradities in de geloofsleer.

In Zondag 8 en 9 wordt al gesproken, *dat God de Schepper van hemel en aarde, mijn God en Vader in Christus geworden is en dat ik er niet aan twijfel of Hij zal het eeuwig blijven.* Naar mijn mening is de Schriftuurlijke uitleg van de Catechismus weergaloos. Ze is meer dan een gewoon menselijk geschrift en de opstellers waren niet geïnspireerd, maar wel hoog verlicht door Gods Geest in de Goddelijke zaken. Daarmee wordt niet ontkend dat er groei nodig is in het geloofsleven. Integendeel, juist het geestelijk leven is een levenslang groeiproces, tot op de *dag van Jezus Christus* (Fillip. 1:6). Als het geloof aanwezig is, zoals in Zondag 7 beschreven, dan is er ook minder of meerder zekerheid van geloof in God de Vader. Hetzij in de *wensende* zin, dat Hij mijn Vader mag worden in Christus, hetzij in meer *geloofszekerheid*, dat Hij mijn Vader wil zijn. Die groei in het geloof zien we heel mooi bij de discipelen.

5. Het 'Onze Vader'

(1) Jezus de Meester

De Heere Jezus leerde Zijn discipelen bidden: *Onze Vader, Die in de hemelen zijt.* Onze Catechismus leert ons: *dat God onze Vader door Christus geworden is,* enzovoort, Zondag 46. De discipelen waren toen nog beginnelingen in het geloofsleven en in de omgang met Jezus. De diepte van het verzoenend Borglijden van Christus verstonden zij toen nog niet. En een verzoend Vader kenden zij niet.

Maar deze bede - wat betreft de woorden op zichzelf genomen, - was hen niet onbekend. Uit de Joodse gebedenboeken van die tijd blijkt dat de godsdienstige Joden elke dag het zogenaamde ACHTTIEN-gebed opzegden, waarin herhaaldelijk de uitdrukking voorkomt: *onze Vader, onze Koning.* Jezus leerde de discipelen eerst kort voor Zijn dood bidden in Zijn Naam. *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij,* Joh, 16: 24. Hierin zien we dat het *Onze Vader* in zekere zin nog niet compleet was, zolang Jezus nog geen Voorbidder bij de Vader in de hemel was. De discipelen leefden nog onder het Oude Verbond.

Jezus leerde als Machthebbende en niet als de Schriftgeleerden. Hij had natuurlijk Zijn discipelen in een ogenblik de hele verborgenheid van Godzaligheid kunnen leren. Maar zoals er een begin is in ons natuurlijk leven en een groeien, zo gaat het toe in het geestelijk leven.

(2) De Vader en de Zoon

De Heere Jezus heeft enkele keren met Zijn discipelen over de Vader gesproken. Althans, het is enkele keren beschreven, want niet alles wat Jezus heeft gezegd en gedaan werd beschreven. Johannes zegt zelfs: *als alles genoteerd moest worden zou de wereld de boeken niet eens kunnen bevatten*. Het is sterk uitgedrukt, maar als Johannes zoiets zegt doet hij het niet zonder reden.

In Mattheüs 11 vers 26 zegt Jezus: *Niemand kent de Vader dan de Zoon en die de Zoon het wil openbaren*. De discipelen hadden behoefte aan deze openbaring om de Vader te leren kennen. Dat kunnen wij vinden in Johannes 14.

Toen Jezus aan het eind van Zijn leven afscheid ging nemen van Zijn discipelen zei Hij tegen Thomas en Filippus: *Niemand komt tot de Vader, dan door Mij. Indien gijlieden Mij gekend had, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben; en van nu kent gij Hem en hebt Hem gezien. Filippus zei tot hem: Heere, toon ons de Vader en het is ons genoeg. Jezus zeide tot hem: ben Ik zo langen tijd met ulieden en hebt gij Mij niet gekend Filippus? Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien en hoe zegt gij: toon ons de Vader.*

Het is opmerkelijk dat de Heere Jezus zegt van Zijn Vader: *van nu kent gij Hem en hebt Hem gezien*. Daaruit kunnen wij concluderen dat de kennis van Christus die zij tot nu toe hadden nog niet voldoende was om in Christus de Vader te zien. Als wij logisch redeneren vanuit de Schrift kunnen we gemakkelijk zeggen: *de Vader is in Zijn Zoon en Christus is in Zijn Vader*. Maar een levend geloof heeft behoefte aan persoonlijke openbaring en aan persoonlijk onderwijs van de Heere Jezus Zelf. Niet alleen dat er sommige teksten licht verschaffen in een bepaalde zaak, maar dat er een inwendige band gelegd wordt tussen de ziel en in hetgeen in die tekst besloten ligt. Met andere woorden, als de tekst spreekt *dat de Vader in Christus is*, heeft een gelovige er behoefte aan dat de Vader Zich ook in Christus wil openbaren, of bekendmaken en dat er een liefdeband gelegd wordt met kinderlijk geloofsvertrouwen. Daar had Filippus behoefte aan.

De Heere Jezus onderwijst hem erin, *dat hij de Vader niet moet zoeken buiten Christus, maar door Christus alleen*. De Vader is buiten Christus een rechtvaardige, strengeisende Rechter, Die een verterend Vuur is voor de zondaar vanwege zijn zonden. Iemand die Gods woord innerlijk gelooft, gevoelt dat en erkent het met min of meer overtuiging en aandoening. Filippus had evenals de andere discipelen geloofd en erkend dat Christus van God was uitgegaan. Maar dat Christus het Lam Gods was, die de zonde der wereld weg zou dragen, dat het heilig Offerlam geslacht moest worden om de Godheid te bevredigen, was een verborgenheid. Toch was deze verborgenheid helder geopenbaard onder het Oude testament in het Evangelie van de ceremoniële wet. Maar wij hebben in alle dingen onderwijs nodig van de Heilige Geest. Dat is de beste Leermeester.

Filippus zei tegen Jezus: *toon ons de Vader, dan is het genoeg*. Waarop Jezus hem terechtwees en zei: *Geloof gij niet dat Ik in den Vader ben en de Vader in Mij is?* Filippus zocht nog steeds een goede verhouding met de Vader te krijgen en de Vader zo goed te mogen leren kennen, maar ... buiten Christus. Daarom zei Jezus: *Dat is onmogelijk; de Vader is in Mij*.

De discipelen kregen dit onderwijs uit de mond van hun liefdevolle Leermeester, met Wie zij zo vriendschappelijk omgingen, en toch begrepen zij de diepte ervan niet. Nu, de Heere Jezus is altijd heel vriendelijk tegen mensen die erg onkundig zijn en zich ook daarnaar gedragen, maar toch van Hem willen leren. Jezus zegt: *Nog een kleine tijd en de wereld zal Mij niet meer zien, maar gij zult Mij zien; want Ik leef en gij zult leven. In dien dag zult gij bekennen dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij; en Ik in u.*

‘Dus, mijn lieve vrienden, zegt Jezus, als Ik uit de dood ben opgestaan en leef dan zullen jullie Mij weer zien en dan zijn we weer bij elkaar. En dan zul je pas begrijpen dat Ik in Mijn Vader ben en mijn Vader in Mij is’.

(3) Jezus stierf om Zijn volk tot de Vader te brengen

Maar er is nog meer. Kijk eens naar Johannes 14 vers 28. Jezus zegt: *Gij hebt gehoord, dat Ik tot u gezegd heb: Ik ga heen en kom weder tot u. Indien gij Mij liefhad, zo zoudt gij u verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen tot den Vader; want Mijn Vader is meerder dan Ik.*

Mijns inziens bedoelt de Heere Jezus hiermee te zeggen: ‘als Ik uit de dood ben opgestaan, ben Ik nog korte tijd bij jullie, maar daarna ga ik naar Mijn Vader. Mijn Vader is meerder dan Ik. Ik ben door Hem naar deze wereld gestuurd, om Zijn wil te doen. Zijn wil is dat Ik moet lijden, straks sterven en voor jullie in de dood te gaan. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader gekregen (zie vers 31) en Ik wil Zijn gebod gehoorzamen. Als jullie Mij zouden liefhebben dan zouden jullie Mijn gehoorzaamheid aan Mijn Vader respecteren en jezelf erin verblijden. Want het uitvoeren van de wil van Mijn Vader is tot jullie behoud.

Ik sta gereed om de vreselijke, ondeelbare toorn van Mijn Vader te ondergaan. Dat is een buitengewone lijdenservaring. De eeuwige Goddelijke Personele daad van Mijn Vader is Mij te genereren en eeuwige Goddelijke liefde toe te dragen. Mijn hoogste lust, liefde en vermaak is om Mijn Vader te beminnen. Deze wederzijdse liefdeband is het voornaamste bestanddeel in de Personele bestaanswijze van Vader en Zoon. Deze band wordt straks als het ware doorbroken aan het kruis. (Natuurlijk niet naar Zijn Goddelijke natuur, maar als Middelaar.) *O, hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij (Luk. 12:50)!* Dat houdt in dat Ik van Mijn God verlaten zal worden, zodat dat Ik moet uitroepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Dit is een onuitsprekelijke diepte die in der eeuwen eeuwigheid nooit doorgrond kan worden. Niet zo, dat de Vader Mij haat, maar de Vader haat de oneindige massa gruwelijkste, vuilste, en godslasterlijke zonden die Mij is toegerekend en Ik in Mijn Persoon draag. Mijn lieve vrienden, kunnen jullie nu begrijpen wat een onuitsprekelijk verlangen Ik heb om weer hersteld te worden in de heerlijkheid van Mijn Vader? Dat Ik weer die Heerlijkheid mag aanschouwen, die Ik bij de Vader had, eer de wereld was?

En als Ik daar zal zijn, vergeet Ik jullie niet, want Mijn Vader is ook jullie Vader. Straks vaar Ik op naar Mijn Vader en naar uw Vader, naar Mijn God en naar uw God.’

Dan is Jezus voorlopig even klaar met onderwijs geven en zegt: *“Sta op, laat ons van hier gaan!”*

(4) De Inwoning van de Heilige Geest

Het was allemaal te veel om te kunnen verwerken. Dat wist Jezus heel goed. Daarom zei Hij, *dat Hij de Heilige Geest zou sturen en Die zou hen in al de waarheid leiden en Die zou hen indachtig maken alles wat Ik tot u gezegd heb.* Die Heilige Geest is een *Geest van aanneming tot kinderen.*

‘Dan worden jullie verzekerd en verzegeld met het Onderpand van de Heilige Geest dat jullie kinderen zijn van Mijn en jullie Vader. Wij zijn broeders. Ik ben in de hemel en Ik woon door Mijn Geest in jullie hart op aarde. Ik woon in het hart van jullie mensen; mensen van vlees en bloed. En vlees onderwerpt zich aan de wet Gods niet en nooit, en dat kan ook niet. Want vlees moet sterven en het graf in. Jullie persoon is in Mij heilig en volmaakt. Maar in jullie ziel blijft een bijwoner aanwezig, die heel sterk kan worden. Die bijwoner is het goddeloos verdorven vlees, de oude mens der zonde. Daarom zullen jullie ervaren dat die oude mens jullie gevangen neemt onder de kracht van de zonde (Rom. 7 en 8). Maar de wet van de Geest des levens in Christus Jezus zal jullie aanvankelijk in dit leven vrijmaken en na dit leven volkomen. En dan mogen jullie zijn waar Ik ben en dan zijn wij samen voor goed en voor eeuwig bij elkaar. Dan, eerst dan, ja eerst dan zullen jullie kunnen begrijpen Wie Mijn Vader is, voor Mij en voor jullie! Dan zal onze Vader alles zijn in allen.’

(5) De wedergeboorte

De geestelijke lessen hieruit en de persoonlijke bevinding hiervan wordt op onderscheidene wijze beleefd en ervaren.

De wedergeboorte maakt ons tot een kind van de Vader. Hoe klein hij in de genade is, een wedergeborene mag zeggen: *Onze Vader, Die in de hemelen zijt.*

Er is verschil in de uitleg over de wedergeboorte in een engere zin en in een ruimere zin. Een duidelijke schrijver hierover is Alexander Comrie. In een preek over 1 Joh. 5:4, beschrijft hij de wedergeboorte **als een proces** vanaf de ontvangenis tot de uitgang uit de moeder. De ontvangenis is het begin van de wedergeboorte en de geboorte zelf is de voltooiing. Het een zonder het ander is niet compleet. Het schijnt dat de meeste theologen tegenwoordig zich vastpinnen op het eerste begin van de wedergeboorte. Dan volgt men echter Comrie niet helemaal.

Hetzelfde uitgangspunt als Comrie heeft Wilhelmus A. Brakel in zijn hoofdstuk over *de wedergeboorte* in de *Redelijke Godsdienst*. Brakel gebruikt echter geen filosofische denkbeelden. (Werd dit weergaloos werk maar meer geraadpleegd!)

Zeker mogen we erbij voegen de Schriftuurlijke, eenvoudige en geestelijke beschrijving van de wedergeboorte zoals Van der Groe die leerde. Geen onbewuste rustgrond, maar een min of meer bewustheid, dat we een kind van God mogen zijn. Hoewel zwakgelovigen dit niet durven uitspreken, ligt de hoop in de ziel.

Wij zijn gewoon om te zeggen, een kind in de wieg heeft een vader maar het weet dit nog niet. Toch is een van de eerste personen die een klein kind leert kennen zijn vader. Als wij dit beeld geestelijk overbrengen betekent het, dat iemand die wedergeboren is, kennis begint te krijgen aan God, Die hij niet gezien heeft maar toch lief krijgt. En zoals in het natuurlijke leven er groei is in de kennis en omgang, zo ook in het geestelijk leven. Maar in het geestelijke leven is er in die eerste gangen van het geloofsleven geen vrijmoedigheid om Vader te zeggen. Dat komt omdat God onze rechtvaardige Rechter geworden is en wij onder Zijn rechtvaardige toorn liggen buiten Christus. De Heere wil dat wij daar goed van doordrongen worden. Deze overtuigingen, ontdekkingen en ontgrondingen die de Heilige Geest werkt, dienen om onze diepverloren toestand recht te leren kennen. Daardoor worden we in ons Godsgemis geplaatst en die droefheid naar de levende God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid.

Voor de vertrouwelijkere omgang met de Vader gebruikt de Heilige Schrift een ander beeld. Namelijk, *dat een bruid tot vader krijgt de vader van de bruidegom*. Daarin kunnen wij overeenkomsten vinden tussen de gangen die er plaatsvinden in een natuurlijk huwelijk, die een afspiegeling kan zijn van het geestelijk huwelijk. Alleen met dien verstaande, dat wij geen persoonlijke beleving als maatstaf mogen nemen voor anderen.

In het boek Ruth wordt wel uitvoerig toegelicht hoe een ziel in ondertrouw komt, hoe het huwelijk gesloten wordt, hoe daarna de huwelijksvruchten geopenbaard worden. Deze dingen zijn een type van het geestelijk huwelijk met Christus en de vruchten van de Geest die openbaar komen in een Evangelische wandel. De heldere openbaring van God de Vader als verzoend in Christus, vinden wij niet afgebeeld in het boek Ruth. Daarvoor hebben we het Nieuwe Testament nodig.

(6) Verschil in trap en mate van bevinding

Er is altijd trap en maat geweest de kennis van *de Vader in de hemel* bij de gelovigen. Wij lezen dat Jezus drie discipelen meenam op de Berg van Verheerlijking om getuige te zijn van Zijn heerlijkheid die Hij na Zijn uitgang uit Jeruzalem zou ontvangen. Alleen deze drie nam Jezus met Zich mee, dieper in de Hof van Gethsémané. Zo doet Hij nog. Er zijn gelovigen die dieper ingeleid worden in de heilgeheimen dan anderen. De één krijgt dieper inzicht in de gangen van Gods koninkrijk op aarde, zowel in het verleden als in de toekomstige heerlijke staat van Christus' kerk op aarde. De ander krijgt meer licht in de exegetische van de Schrift, of in

de bevindingen van Gods volk. Weer anderen krijgen dieper inzicht in de kennis van God de Vader en van Christus. Ook is er verschil in bevinding over de diepte van de gelijkvormigheid met de lijdende en gestorven Zaligmaker. Allen liggen geen drie dagen in het graf van dood en afsnijding. Het stervensproces in het geestelijk leven kent zijn fasen. Ieder moet sterven aan de wereld, aan zijn eigengerechtigheid en aan het hopen op eigen ondervinding. Christus is alleen de grond van Zaligheid. De ervaring van de ene is geen regel voor de ander.

Er zijn onderscheiden trappen in de gerechtelijke, maar goedertieren onderhandelingen van God met Zijn volk. In het leven van sommige kinderen van God begint de Rechter Zich in toorn te openbaren in de overtuiging van de zonde tegen de wet en de zonde van ongeloof tegen het Evangelie. In deze overtuiging ligt liefde. Deze liefdebond kan in eeuwigheid niet meer gebroken worden. Langzaam maar zeker worden zij geleid door de hand van God naar dieper overtuigen en de kennis van hun verdoemelijke erfschuld en erfsmet in en met hun verbondshoofd Adam. Worden zij zelf Adam voor God, dan behaagd het de Heere hen in korte tijd af te snijden van hun leven. Dat wil zeggen, van hun leven zoals ze in Adams val geworden zijn: goddelozen, die met alle ontvangen weldaden alleen God getergd hebben. De hel wordt hen geopend, en afgesneden onder Gods recht, vallen zij de eeuwige Rechtvaardige God toe, als op een punt van een naald, maar worden opgehaald uit de afgrond. Jezus openbaart Zich vanachter de Rechtvaardige Rechter, komt tussenbeide en brengt hen tot hun verzoend God en Vader, door Wie zij vrijgesproken worden van schuld en straf en ontvangen een recht op het eeuwig leven.

Niet allen worden extra-ordinair vrijgesproken door de Vader in hun geweten. Niet allen worden even schokkend van het ene ogenblik op het andere in de volle vrijheid van de kinderen Gods geplaagd. Het komt voor dat God in het leven van gelovigen soms aan het *begin* van de overtuigingsweg zulke diepe wegen inslaat, dat zij radeloos en bijna wanhopig worden. De helse verschrikkingen omringen hen, de duivel wordt losgelaten om hen vreselijk te kwellen, de dood overvalt hen en de eeuwigheid ligt voor hen. De gapende afgrond kan hen elk moment verslinden. Ja, ze dreigen er elk moment in te vallen. Geen verwachting blijft erover dan de vreselijke en ondragelijke toorn van de almachtige God. Hierna opent de Geest het Evangelie in de kennis van Christus, in meerder of mindere mate. De weg des Heeren leidt hen trapsgewijs in diepere ontdekking van hun schuld in Adam.

Gods vrijspraak van een gelovige in Christus ligt in de Schrift. Het behoort bij het ambtelijk werk van de Heilige Geest deze vrijspraak toe te passen in de ziel. We moeten echter niet gering denken over de diepe wegen die God houdt met hen die tot de volle vrijspraak mogen komen. De praktijk leert dat zij die meer extra-ordinair geleid worden misschien voor korte tijd dieper in hun verlorenheid wegzinken, maar hen die langzamer worden geleid, hebben dikwijls veel langduriger zware drukwegen te ondergaan. Vroeger zei men onder Gods volk: *je kunt beter sterven door het zwaard, dan van de honger.*

(7) De vernederende gang van Christus

De weg van Christus op aarde is een voorbereiding tot de weg naar de Vader in de hemel. In de gang die Christus gegaan is in Zijn vernedering hebben we een richtlijn, hoe de Heilige Geest sommigen wil leiden in diepe afsnijdende wegen.

Toen de grote Borg stond als Schuldenaar tegenover Zijn heilige Rechter, ontroerde Hij in Zijn Geest, verloochende zichzelf en Zijn God werd het Middelpunt. Hij zag Zichzelf onder het vonnis van de doods, want het tarwegraan moest sterven. Toen zei Hij: *Vader verheerlijk Uw Naam!* Joh. 12:20-34. *God verheerlijken* is het kenmerk van een ware afsnijding. Niet zoals sommige gelovigen zeggen in hun diepe emotie: *werp mij maar in de hel; ik heb het verdiend.*

H. Witsius schrijft: *“Zijt Gij met mijn doem gediend, zoek Uw eer; ik heb het verdiend.”*

Wij mogen dit niet zo opvatten alsof God meer zou verheerlijkt worden in onze verdoemenis dan in ons behoud. Want ons grote Voorbeeld zegt: *Verheerlijkt Uw Naam*. Gods deugden, Die God Zelf zijn worden meer verheerlijkt in ons behoud dan in onze verdoemenis. Christus heeft Zijn Vader verheerlijkt; Hij, Hij heeft God verheerlijkt! In de doortrekking van onze afsnijding wordt onze wil óók afgesneden. Wij hebben geen keus meer, dan GOD alleen, zoals HIJ is! Er ligt een vermaking in de Goddelijke rechtvaardigheid, ja in alle Goddelijke Deugden. Want wij hebben niet alleen tegen De Rechtvaardige Rechter gezondigd, maar ook tegen Gods liefde, Die op 't hoogste geschonden is.

Toen de Rechter dieper doortrok - o ondoorgrondelijke diepte!! - bad Jezus: *Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker voorbijgaan*, enz. Maar Hij voegde eraan toe: *De drinkbeker die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?* Joh. 18: 11. Alle voorgaande bevindingen kunnen niet meer baten. In de vierschaar van God worden deze niet goed- noch afgekeurd. Het gaat erover, dat we tegen die liefdevolle, heilige en rechtvaardige Heere gezondigd hebben, na zoveel ontvangen weldaden. Daarom hebben we Zijn rechtvaardige straf, die vreselijke drinkbeker van de hel verdiend.

Toen Jezus het diepste punt bereikte aan het kruis op Golgótha, bad Hij: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Alleen de vrouwen en Johannes, waren hierbij aanwezig. Wij kunnen hieruit leren, dat de een dieper in de Godverlating wordt ingeleid dan de ander. De diepte die Christus leed, kunnen wij niet ondergaan, want we verteerden ogenblikkelijk. Sommige gelovigen zeggen: *ik heb onder Gods recht gelegen*. Die uitdrukking is goed bedoeld, maar in feite kan dat niet. Niemand kan rechtstreeks met het oneindige recht van God in aanraking komen als zondaren. Wij worden betrokken in het Goddelijk rechtsgeding, waar de Vader Zich als Rechter openbaart, maar ... Gód is Rechter. En omdat Hij God is, Die de Liefde Zelf is, kan Hij ons dan geen kwaad meer doen; dat wil zeggen, geen onrecht doen (Ezech. 33:11). Want we zijn het met Hem eens. Het hele rechtsgeding is Goddelijke liefde, hoewel de Heere Zijn liefde dikwijls verbergt. Jesaja 1:27: *Sion zal door recht verlost worden*. Dat wil zeggen door de 'gerechtigheid Gods', zoals de kanttekeningen opmerken. En die verlossing door de 'gerechtigheid Gods' geschiedt alleen in Jezus Christus.

Toen de Hemelse Rechter Jezus' leven afsneed, *boog Hij Zijn heilig hoofd onder des Vaders gezag en Majesteit en gaf de geest*.

In het bevindelijk leven eindigt ons leven, wat onze eigen zondige werkzaamheden aangaat, wat onze oprechte ondervindingen betreft, en bij sommigen ook de vaste mening wat hun natuurlijk leven betreft. Het is voorbij. Niet dat God Zijn vorig werk afkeurt, dat blijft buiten beschouwing. We zijn het helemaal met God eens. Voor honderd procent. Hier brengt de Wet ons als dood in de handen van de levende God. Namelijk gestorven aan onze verwachtingen van doen en laten en ervaringen.

Trap en mate zijn onderscheiden; het is een zaak die steeds dieper valt. Hier zijn we ook met het Evangelie uitgewerkt. Dat wil zeggen, onze werkzaamheden naar Jezus, enz. komen tot een eind. Hier zijn we leem in de handen van de Grote Pottenbakker en kan Hij met ons doen naar Zijn wil.

Hier zien we alles in een ander perspectief en dan leren we anders bidden. Tevoren bidden we om kracht om Gods wil te mogen doen. Maar nu zien wij dat God verheerlijkt is in Zijn Zoon en dat Jezus Christus de Vader verheerlijkt heeft op aarde en in de hemel en dat de Heilige Geest Beiden verheerlijkt op aarde. Dan bidden we dat des Vaders Naam, eer, koninkrijk en wil verheerlijkt moge worden op aarde zoals in de hemel, naar Zijn welbehagen.

Het is wellicht goed om het couplet van Witsius, zojuist genoemd, vollediger te citeren. Van de 56 coupletten volgen hieronder 2 stuks.

*'k Zal, en moet, en wil 't ook dragen.
 B' haagt het U, 't moet mij behagen,
 'k Zeg en meen het: Gij doet wel,
 Schoon Gij wierp mij in de hel.
 't Is wel hard; maar 't is rechtvaardig.
 Ik ben schand', Gij ere waardig.
 Zijt Gij met mijn doem gediend,
 Zoek Uw' eer. Ik heb 't verdiend
 (...)
 Moet nochtans Uw recht betaald zijn?
 Maar Heer', zou Gij dan verdwaald zijn?
 Als Gij, zonder mij te doën,
 Zocht betaling bij Uw Zoon?
 Geen gewin is in mijn bloed, en
 Wil Hij voor mijn zonden boeten,
 Hij is 't die betalen kan.
 Zeg, wat schade lijdt Gij dan?*

God *rechtvaardig verklaren* wanneer Hij ons verloren laat gaan is iets anders dan gewillig te zijn om verloren te gaan. Gewillig te zijn om met de aller-vreselijkste godslasteringen eeuwig God te vloeken is onbijbels. Zo'n gewilligheid zou betekenen dat wij in ongelooft de aangeboden verlossing in Christus zouden mogen verwerpen. Zie Jacobus Koelman over dit onderwerp in zijn voorrede van het boek van Thomas Hooker: *'De ware zielsvernedering en heilzame wanhoop'*.

(8) Goddelijke vrijpraak

Na deze afsnijdingen, (in sommige gevallen, liever gezegd, *ermee samengaand*) ontvangt een zondaar de zekerheid van de vrijpraak door de Vader. Jezus sprak tot Maria en tot Zijn discipelen: *Ik vaar op tot Mijn God en uw God; tot Mijn Vader en uw Vader.*

De bewustheid van het kinschap wordt bekend gemaakt door de Heilige Geest, Die de Schrift opent. Veel en onderscheiden zijn de teksten die de Heere gebruikt om de verzoening met de Vader bekend te maken. Bij de één valt de nadruk op de openbaring van Christus als de grote Gift van de Vader, Die de losprijs heeft betaald en opgestaan is tot onze rechtvaardigmaking. Waarbij Zijn onuitsprekelijk lijden geopend wordt en men van Golgótha geleid wordt naar de Opstanding.

Bij de ander wordt de Middelaar van het Genadeverbond in al Zijn Middelaarsgraveerselen geopenbaard, in Wie de Vader woont en Zijn welbehagen heeft. Bij anderen wordt de liefde van de Vader in zo'n grote mate uitgestort in het hart, dat ze in vervoering en verwondering uitroepen: *O, liefde van de Vader, liefde van de Zoon en liefde van de Heilige Geest!*

Bij anderen wordt de Heilige Geest, Die van de Vader uitgaat, zó zeer uitgestort dat zij ten volle verzekerd worden van hun aanneming tot kinderen en dat zij erfgenamen zijn van de eeuwige zaligheid. Erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus.

Bij anderen wordt tevens de gemeenschap met de heilige zielen in de hemel ontsloten, ja ook met de engelen, Dan valt er zó'n innige betrekking op beiden, dat men verzekerd wordt dat zij samen eens voor de Troon Gods en des Lams zullen staan.

Dat dit alles door diepe drukwegen, met veel uitwendige omstandigheden en inwendige gevoelseigenschappen samen kan gaan, laten we hier rusten.

III. 'IK GELOOF IN DE HEILIGE GEEST'

1. De Heilige Geest als een Geest van dienstbaarheid

De Heilige Geest is de Werkmeester van het geloof. Hij is ook de Werkmeester van de zaligmakende overtuigingen door middel van Gods Woord, Wet en Evangelie. We moeten dat niet zo opvatten dat we eerst overtuigd worden door een Wetwoord. De Heere Jezus zegt: *Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering*. Dit woord en veel andere uit de mond van de grote Leraar van het Evangelie kan de Heere ook gebruiken.

In navolging van de oude theologen wordt de Geest die overtuigingen werkt genoemd: *de Geest der dienstbaarheid*; of, *het juk der dienstbaarheid*, Galaten 5 vers 1. De roeping, vernieuwing of wedergeboorte is een proces, wat de ontvangenis, groei, wasdom en ten slotte de geboorte en de adem des levens, insluit.

Deze wordt gewoonlijk genoemd: **de 1e trap in het geestelijk leven**.

- Deze 1ste trap kan beginnen als kind, als volwassene, of in de ouderdom. De Heere is daar vrij in. De overtuigingen kunnen soms plotseling beginnen onder een preek, door iets wat men leest, door een sterfgeval, of door andere oorzaken. Het gebeurt dat sommigen op een liefelijke wijze getrokken worden, zoals de profeet zegt: *Ik trok hen met koorden van liefde*. De overtuigingsweg duurt niet lang. Ze worden ingewonnen voor de Heere en Zijn dienst, het koste wat het kost. De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Die op zo'n zachte wijze, om het zo te noemen, getrokken worden werken meestal veel met hun gevoel.
- Soms werkt Gods Geest langzamerhand. Ze gaan evenals Christen in de christenreis van Bunyan uit de stad des verderfs. Maar als ze zien hoe moeilijk de weg is, hebben ze de neiging om terug te gaan. Ze blijven in twijfel leven. De ene dag besluiten ze om de Heere te zoeken en de andere dag lokt en trekt de wereld met al hun begeerlijkheden. Daarna werkt de keus opnieuw en komen ze als het ware bij de Enge Poort, de toegang tot de smalle weg des levens. Daar blijven ze dikwijls voor staan. Hetzij ze niet durven aankloppen omdat ze zo zondig zijn, hetzij dat ze er tegenop zien dat smalle pad te bewandelen; of, dat ze denken, dat hou ik toch nooit vol. *Heere, wat moet ik doen om zalig te worden?* Zeggen ze. Zo iets kan jaren duren, totdat ze ten slotte een doorbraak krijgen en zich helemaal onvoorwaardelijk aan de Heere overgeven.
- Bij andere is het begin van de overtuigingsweg vol angst en benauwdheid. De dood staart hen in het gezicht, ze zijn bang om elk ogenblik te sterven. En dan de eeuwigheid, die ontzaglijke eeuwigheid, de oneindige eeuwigheid die aanstaande is, beneemt hun alle levenslust. Hun schuld tegen beter weten in verschrikt hun geweten. De toorn van de almachtige God voelen ze in hun ziel. De satan komt hen benauwen met alle mogelijke gedachten en inwerkingen. Ze roepen uit met de tollenaar: *O God, wees mij zondaar genadig*. Soms worden ze gekweld met zelfmoord wat hen radeloos maakt.
- Er zijn mensen die getrokken worden door de liefelijkheid van het Evangelie. Ze zien zoveel schoonheid en liefde in de Heere en Zijn dienst, dat hun keus tamelijk vlug vast ligt in hun ziel. Ze raken spoedig werkzaam om de Heere Jezus te mogen leren kennen. En zo gaan ze verder met vallen en opstaan, waarin de overtuigingen steeds dieper vallen en ze de vloek van de wet dieper ervaren in hun ziel. De nood van zichzelf en anderen drukt zwaar op hun hart. Ze raken snel bewogen onder de prediking en wanneer zij aangesproken worden. Ze kunnen nergens geen rust meer vinden op de wereld en in hun eigen ervaringen. Hun gebedsleven wordt dieper en inniger. Ze kunnen zonder God nooit meer gelukkig worden en buiten Jezus nooit meer bekeerd. En zo raken ze door een weg van geloven en ongeloof, door licht en duisternis ten slotte tot een meer vastere koers en werkzaamheid omtrent Christus.

2. De Heilige Geest als Leermeester

De apostel leert in Hebreeën 1 de noodzaak van de kennis van Christus *als het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld van Zijn zelfstandigheid*. In Hebreeën 6 leert hij de noodzaak van geestelijke groei in deze kennis. Hij zegt tot de Hebreeën dat zij leraars behoren te zijn vanwege de tijd, maar opnieuw nodig hadden om de eerste beginselen van het Woord Gods te leren. *Gij zijt geworden als die melk van node hebben en niet vaste spijs. En die melk nodig heeft is nog onervaren in het woord der gerechtigheid, want hij is een kind.*

Het is geen schande dat iemand een kind is in de genade, maar een onuitsprekelijk voorrecht. Maar het is bij wijze van spreken een belediging voor de Heere dat iemand altijd blijft in eerste kinderlijke gestalten. En daarom zegt Paulus, *dat wij die eerste beginselen van de leer van Christus moeten nalaten; niet verachten, maar achter ons laten; en voortgaan tot een meer volmaakte geestelijke vaste spijs tot onderscheiding van goed en kwaad.*

Die leer van de eerste dingen noemt hij: *Het fundament van de bekering en van het geloof in God en van de leer der dopen en de oplegging der handen en de opstanding der doden en het eeuwig oordeel. Dit zullen wij ook doen, indien het God toelaat. Maar de volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads. Wij begeren dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hoop tot het einde toe.*

De geciteerde teksten leren ons dat er een groei is in het geloof in Christus. Iedere gelovige krijgt een van God vastgestelde maat volgens Paulus. In Eféze 4 vers 13 staat: *Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus.*

Deze grootte betreft de liefde, het geloof en de kennis van God, verzoend in Christus en als vruchtgevolg een gelovige levenswandel in het persoonlijk leven en in de omgang met de medemens. De voeding van deze groei is Gods woord door de **Geest van Christus als Leermeester**. De leerstof is alles wat God heeft geopenbaard in Zijn woord. Eigenlijk hebben wij nodig, dat iedere tekst of waarheid in de Schrift ons persoonlijk wordt geleerd door de Heilige Geest. Dat alleen is de zuivere bevinding. De Geest is vrij welke waarheden Hij ons wilt leren, in welke geestelijke stand van het leven of wij ook verkeren. Dit is in feite de weg van heiligmaking van de inwendige mens. Daaruit vloeit de heiligheid in de levenswandel.

- Het kan zijn dat iemand de verzoening met God deelachtig is en dat de Geest hem opnieuw inleidt in de oneindige diepte van de zondeval, tot diepe vernedering en verwondering dat hij uit zo'n helse macht verlost is.
- Soms verlichtte de Geest het geloofsoog in de kennis van de 2 Verbondshoofden, Adam en Christus, dat we zonder ons toedoen in zekere zin, ingelijfd zijn in de een en overgebracht zijn in de Ander.
- Soms wordt de eeuwige Vrederaad ontsloten, waarvan de eeuwige, oneindige, onafhankelijke liefde van de Drie-enige Verbondsgod, de Bron en Oorsprong is.
- Soms wordt een Bijbels persoon ontsloten en valt er licht op de gangen die God met hem of haar gehouden heeft; waarin overeenkomsten liggen die troostvol zijn.
- Soms valt het geloofsoog op de Oude Testament, op typen en schaduwbeelden. Dan leren we uit vergelijk met het Nieuwe Testament grote verborgenheden voor het persoonlijke leven, of voor de gemeente van Christus.
- Soms geeft de Geest door middel van een tekst een aanwijzing wat wij moeten doen of laten; wat Gods wil is. Zo'n tekst kan ook buiten het tekstverband op het

hart gedrukt worden. Zoals Jezus zegt: *Sta op, laat ons vanhier gaan*. Jezus sprak deze woorden uit in Jeruzalem. Wij behoeven niet uit Jeruzalem te gaan.

- Soms leidt de Geest in de diepe verborgenheid van Jezus' menswording, dood en opstanding en hemelvaart met zodanig licht dat we als het ware erbij zijn.
- Soms opent de Geest een Bijbelboek waarin we jarenlang onderwijs uit ontvangen.
- Soms vertoont de Geest voor het geloof de heerlijkheid van Christus in het laatste der dagen en dat het herstel van Christus' kerk op aarde wacht op de bekering van Israël.
- Soms ontsluit Hij de Majestueuze glorie en heerlijkheid van de Eeuwiglevende en verheerlijkte Christus wanneer Hij de Opstanding der Rechtvaardigen zal voltrekken door de bazuin van de archangel Gods.
- Soms leidt Hij de ziel in de diepten des satans, waarin vreselijke gruwelen en verdorvenheden inwendig ontdekt worden; en waarbij de boze geestenwereld enigszins bekend gemaakt wordt. Daarbij zien we hoe, wanneer en wie door deze geesten aangedreven worden, ja ook in de gelovigen onder Gods toelating.
- Soms werkt de Geest gemeenschap met de triomferende kerk, met de martelaren roepend onder het altaar en met kinderen Gods die wij in ons leven gekend hebben. Ja, ook met hen die we nooit gekend hebben.
- Soms ontsluit zich de hemelse heerlijkheid waarin de Vader Zijn liefde in volle stromen uitgiet in en door Christus in al Zijn kinderen, omringd met miljoenen Engelen.

Al deze dingen en veel meer zijn de leerstof waarin de Hemelse Leidsman, de Heilige Geest, de onwaardige, aardse zondewormen in zichzelf aangemerkt, bevindelijk onderwijst met min of meer gevoel, verootmoediging, bewondering en aanbidding. Daarbij worden sommige gelovigen in een bijzondere mate ingeleid in deze heilige geheimen. De oude theologen noemden deze openbaringen een extra-ordinaire werking van God, die maar weinig gelovigen ervaren. Hoe nuttig, hoe nodig, hoe onmisbaar is dus de inwoning en de werking van de Heilige Geest in de gelovigen!

3. De inwoning van de Heilige Geest

De inwoning van de Persoon van de Heilige Geest in de harten van de *gelovigen* zijn alle gelovigen deelachtig. Voorafgaand aan het geloof in Christus is de Geest werkzaam als een *Geest van dienstbaarheid tot vreze*. Rom. 8:15; Gal. 4:1-3. Dienstbaarheid onder het juk van de wet brengt de overtuiging van zonde met zich mee. "En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde." Joh. 16:8.

De Geest openbaart Christus in zo'n ziel, als de Fontein, geopend tegen de zonde en onreinheid. Als oneindig dierbaar, gepast voor hem en vol van genade; als bereidwillig en algenoegzaam. En dat verwekt liefde tot Christus, honger en dorst naar Hem en Zijn gerechtigheid, een hartelijk zoeken naar Hem.

Waar het geloof in Christus zo doorbreekt, is deze inwoning van de Heilige Geest werkelijkheid, want de Geest verheerlijkt Christus in de ziel. Duidelijk zien wij dit in Rom. 8:9: "Doch gijlieden zijt niet in het vlees, maar in de Geest, zo anders de Geest Gods in u woont. Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe"; dat wil zeggen, die behoort niet bij Hem. En in vers 14: "Want zo velen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods."

Wat betekent het de Heilige Geest te kennen?

Ieder gelovige komt niet tot de volle zekerheid van het geloof. Maar die verwaardigd wordt met de kennis van de Persoon van de Heilige Geest, wordt dieper ingeleid in deze verborgenheid van godzaligheid.

Het kennen van de Heilige Geest wil niet zeggen, dat wij Hem theologisch precies kunnen omschrijven, volgens een dogmatiek die wij geleerd hebben, in de kerkelijke groep waarin wij leven. Ook niet dat wij over Hem kunnen spreken zoals Hij Zichzelf in de Bijbel bekend heeft gemaakt. Hoewel dit aangename zaken zijn en zeer te prijzen. Maar Hem te kennen door Zijn eigen onderwijs is veel meer waard dan de aller-geleerdste onbegenadigde Godgeleerde ervan zou kunnen spreken of schrijven. Het kennen, of ontvangen van de Heilige Geest heeft zijn fasen. In het persoonlijk leven begint dat meestal met de belofte dat men Hem mag ontvangen. Dat vinden we ook in de Bijbel. Johannes en Andréas hoorden de beloofde aankondiging van de Heilige Geest door Johannes de Doper, Johannes 1: 33-41. De belofte werd herhaald dat zij de Heilige Geest zouden ontvangen, Johannes 7: 39. Deze belofte werd vernieuwd met de toevoeging dat Hij als Trooster zou komen na Jezus' vertrek, Johannes 16. De laatste belofte van de uitstorting van de Heilige Geest kregen de discipelen bij Jezus' hemelvaart, Handelingen 1. Wij kunnen hieruit leren, dat Gods volk geruime tijd kan leven onder de belofte, dat die steeds duidelijker wordt omschreven, of bekendgemaakt, totdat de tijd van vervulling aanbreekt.

Jezus zegt tot Zijn discipelen: *Ik zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid. Namelijk de Geest der waarheid, welke de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.* (Joh. 14:16, 17).

Maar gij kent Hem, want Hij zal in u zijn, zegt Jezus. Dus wij leren de Geest kennen door Zijn *inwoning* en inwerking. Nu, het werk van de Geest is de Zoon te verheerlijken, doordat de Vader in Christus verheerlijkt is. De Vader geeft Hem de Geest gegeven zonder mate. Hoe meer de Geest Christus in al Zijn Middelaarbeiding verheerlijkt in een gelovige, hoe meer hij deelgenootschap krijgt aan Christus en hoe meer hij de Geest leert kennen.

Dus, **de Vader in Christus te leren kennen door de Geest**, is voor ons in feite de kennis van de Heilige Geest. Dit zegt de Heere Jezus met nadruk in Johannes 16: 13-15. "Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der Waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden. Want Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken; en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen. Al wat de Vader heeft is Mijne; daarom heb Ik gezegd dat Hij het uit het Mijne zal nemen en u verkondigen." De Geest getuigt niet van Zichzelf, maar van de Vader verzoend in de Zoon. En Hij verzegelt Zijn werk in de mens.

Christus te kennen als de Gezalfde van de Vader, tot Profeet, Priester en Koning, in Zijn diepe vernedering en oneindige verhoging, is een bewijs dat de Heilige Geest in ons woont. Want dat is Zijn Persoonlijk werk. Wij zien in de spiegel van het Evangelie het Beeld van Christus, - Die het zichtbaar Beeld is van de Vader - en worden naar dat Beeld van Christus veranderd, door de Heilige Geest, (2 Kor.3:18). Zó wordt het zichtbaar dat de Onzienlijke in de gelovigen woont.

4. Wat is het duidelijkste kenteken van de inwoning van de Heilige Geest in ons?

Als we *in een zeker opzicht* hetzelfde werk mogen doen als Hij doet! *De Geest getuigt van Christus en eert de Vader.* Als wij de Vader aanroepen in en door Christus en op Hem met kinderlijk geloof vertrouwen en Hem eren, hebben we het duidelijkste kenteken.

De Geest bidt ons voor met onuitsprekelijke zuchtingen. Hij leert ons bidden, zoals Hij ons ook leert geloven en voor Hem leven. Als wij de nood van de Kerk van Christus op aarde voelen, de nood van Israël, liggend onder de onfeilbare belofte, de nood van allen die ons lief en dierbaar zijn, dan zuchten, dan bidden we voor hen.

Als we onder andere op deze wijze Christus gelijkvormig worden in Zijn leer, Zijn leven en Zijn lijden en in de kracht van Zijn opstanding, gegarandeerd dan hebben we de beste bewijzen van de Inwoning van de Geest in onze ziel. "Die in Mij gelooft,

gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien. En dit zeide Hij van de Geest, Dewelke ontvangen zouden die in Hem geloven.” Joh. 7:38, 39.

Als we ons vermaak hebben met Christus omdat de Vader blij is met Zijn Zoon; als we blij zijn met Christus omdat Hij macht geeft Zijn Geest te zenden; als we blij Zijn met de Geest, omdat Hij zo verheugd is, dat Hij de kinderen van de Vader terug mag brengen in Zijn zalige gemeenschap, dan hebben we een van de helderste Schriftuurlijke bewijzen dat de Geest Persoonlijk in ons woont en daar nooit meer vertrekt.

5. De werking van de Geest in de heiligmaking

De Heilige Geest is een Geest van heiligmaking. Gods kinderen zijn *voorwerpelijk* in Christus volmaakt heilig. Christus geeft Zijn Geest, waardoor iemand wordt wedergeboren - de wedergeboorte in een ruimere zin - en zo wordt een kind van God *onderwerpelijk* heilig. Let wel, niet door zijn daden, maar *een gelovige is heilig door de inwoning van de Geest van Heiligmaking*. De Geest verenigt Zich met de persoon van een gelovige. De uitwerkingen van de nieuwe mens, of de goede werken zoals onze Catechismus het noemt, zijn *de vruchten van de Geest*; Gal. 5:22. De Heilige Geest geeft een uitstraling van Zich, een instraling in de ziel, en een doorstraling naar onze naaste. De Geest werkt de ware Evangelische heiligmaking, opdat wij naar de regel van de Wet des Geestes in Christus mogen wandelen. Als wij in het geloof onze medemensen mogen opwekken tot een Evangelische gehoorzaamheid aan de Heere, dan stralen we uit wat de Geest eerst in ons straalt, 2 Kor. 4:6.

In de Heilige Geest te *geloven* wil zeggen, het getuigenis van die Geest in het Woord van God, voor waarachtig te houden, omdat deze door ingeving van de Geest geschreven is. En dan getuigt de Geest in het hart, dat de Geest die in de Schrift spreekt de waarheid is, 1 Joh. 5:6. In die Geest te geloven met volle zekerheid wil zeggen, het vertrouwen te hebben, dat de Heilige Geest in Zijn werkingen ook aan mij gegeven is. “De Geest, Die uit God is, doet ons weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.” 1 Kor. 2:11, 12. Er staat dat Gods kinderen door die Geest roepen: ‘Abba, Vader.’ “En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!” Gal. 4:6.

Met het geloof werkt de Heilige Geest ook het gebed in hen. “En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.” Rom. 8:26. Deze tekst moeten wij goed opvatten. De Heilige Geest is geen Voorbidder in de ziel, zoals Christus het is in de hemel. Justus Vermeer zegt heel duidelijk, dat de bedoeling van de tekst is dat de Geest vóórbidt. Hij ontsluit de verborgenheid van Gods woord, maakt het hart gevoelig, geeft binding aan de Genadetroon en kinderlijk vertrouwen dat de Vader verhoort.

6. De verzegeling met de Heilige Geest.

In ons Doopsformulier staat: ... ‘Desgelijks, als wij gedoopt worden in de Naam des Heiligen Geestes, zo verzekert ons de Heilige Geest door dit Heilig Sacrament, dat Hij in ons wonen en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toe-eigenende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk de afwassing onzer zonden en de dagelijkse vernieuwing onzes levens, totdat wij eindelijk onder de gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden.’

Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn, Romeinen 8: 16. Wat is getuigen? Mondeling of schriftelijk verklaren dat wij een feit gehoord, gezien hebben, of er mee bekend zijn, eventueel met sterke betuiging van oprechtheid, of met eedzweren. Nu, dat doet de Heilige Geest. Zijn woord geschreven of gesproken, zet Hij kracht bij, of maakt Hij ons inwendig indachtig, met volle overreding. Ja, Hij wil met een eed zweren, dat Zijn getuigenis in de Schrift voor ons persoonlijk geldt.

Welke teksten De Geest er ook toe gebruikt, de hoofdinhoud in dit getuigenis is dezelfde: *De Heere is uw God en u bent Zijn kind*. De Heilige Geest kan onze geest heel gemakkelijk beademen, beïnvloeden en inwendig iets bekendmaken.

Een schitterende passage over de verzegeling van en met de Heilige Geest vinden wij in 2 Korinthe 1: 21, 22. *Maar Die ons met u bevestigt in Christus, en Die ons gezalfd heeft is God, Die ons ook heeft verzegeld en het Onderpand des Geestes in onze harten gegeven*. De motieven voor deze sterke uitdrukking van Paulus liggen in het feit dat hij door een gedeelte van de gemeente te Korinthe verdacht werd in zijn apostolische ambt en werk. Dat valt heel zwaar. In dit hoofdstuk doet hij een kort verslag van zijn lijden, verdrukkingen en doodsbenauwdheid waarin hij verkeerd heeft. Daarna verzekert hij dat God trouw is in Zijn belofte van troost en hulp zoals God dat ook aan Christus was, vers 5. In het kort komt zijn betoog hierop neer: 'Heeft onze prediking ertoe bijgedragen om de eer van God door Christus groot te maken, dan zal Hij Zijn werk in u en ons ook bevestigen in Christus, dat is in de Gezalfde. De Vader heeft ons ook evenals Christus gezalfd met de Heilige Geest. God heeft ons van het aandeel in Christus verzekerd en bevestigd zodat het boven alle twijfel verheven is. Ja, nog meer: de Vader heeft ons ook **verzegeld**. (Een zegel in rechtsverkeer en transacties geeft ons zekerheid en vertrouwen.)

Bovendien heeft de Vader ons een **Onderpand**, namelijk de Heilige Geest gegeven. De Heilige Geest is de *Geest der Waarheid*. Wij zijn er verzekerd van dat God op de dag van Jezus Christus, vers 14, ons als predikers volkomen zal vrijverklaren tegenover andere verdenking en verachting. God is een levende Getuige dat wij Jezus Christus tot Zijn eer geprekeerd hebben en tot uw zaligheid.'

Paulus besluit zijn betoog: *ik roep God aan tot een **Getuige!*** (2 Kor. 1:23)

En wat betreft de heftige vervolgingen en doodsbedreigingen waar Paulus mee te worstelen had, hij zegt dat de gelovigen verzekerd zijn dat de Heilige Geest een Onderpand is dat zij in de dag van Jezus Christus met Hem zullen triomferen. Paulus komt daarop terug in 2 Korinthe 5: 5. De Heilige Geest als een Geest des Levens, is een Onderpand dat God Paulus en allen die geloven zal verlossen uit hun doodsnoten en bevrijden van een sterfelijk lichaam, om met Christus eeuwig te leven. En op de dag van de opstanding zullen zij een geestelijk lichaam ontvangen, net als Christus.

Alle oprechte gelovigen worden zonder onderscheid, *verzegeld met de Heilige Geest en krijgen het Onderpand van de Geest in hun hart*, volgens Eféze 1:13, 14. Maar weinige genieten er voortdurend de troost van. De kracht van het ongeloof en de geringe verlichting in de kennis van Christus, en de vele bestrijdingen verhinderen dat. Alle gelovigen zijn wel verzegeld en getekend aan hun voorhoofden (Ezech. 9:6 en Openb. 7:3, 4), echter zijn ze daarvan niet allen verzekerd in het geloof.

Als de Heilige Geest de zekerheid van deze verzegeling uitwerkt, *dan doet Hij hen weten en met onderscheiding zien de dingen, die hen van God geschonken zijn*, 1 Kor. 2:12. En dan *getuigt de Geest met hun geest, dat zij kinderen Gods zijn*, Rom. 8:16.

In 2 Kor. 1:21, 22 staat een kostbare tekst. *“Die ons met u bevestigt in Christus, en Die ons gezalfd heeft, is God; Die ons ook heeft verzegeld en het Onderpand des Geestes in onze harten gegeven.”* Zij worden dan ingeleid in de eeuwige en onbegrijpelijke liefde van God de Vader en de ondoorgrondelijke liefde van de Zoon om Zichzelf te geven in de aller-smadelijkste en meest vervloekte dood. En dat voor hén! Voor zulke diep-schuldige en diep-verdorven zondaren! O, dan staat hun verstand met eerbied stil.

7. Onderscheid in de verzegeling

De geloofs-zekerheid en verzegeling met de Heilige Geest wordt op onderscheiden wijze ervaren. Meestal gaat het door een diepe weg van kruis en verdrukking, smart en lijden. Sommigen ontvangen deze bewuste verzegeling gelijk met de vergeving van zonden. Anderen worden later ingeleid in het kindschap en de gemeenschap met

de Vader en ontvangen de verzegeling na die ontvangen weldaad. Weer anderen worden van stap tot stap geleid en ontvangen na de openbaring van een opgestane Zaligmaker de belofte van de Heilige Geest en worden met Christus gelovig medegezet in de hemel. Nog anderen krijgen de bewuste verzegeling ná de voorgaande weldaden, zoals de discipelen en gelovige vrouwen op de Pinksterdag. De manier van openbaring van en door de Heilige Geest is ook verschillend; middellijk en meer onmiddellijk.

De Heere gebruikt Zijn woord en verlicht hun verstand dat ze de weg en de weldaden mogen zien die Hij met hen gehouden heeft. *De Heilige Geest maakt hen bekend dat Hij in hen woont* als in een tempel. Zie 1 Kor. 2:12. *Maar wij hebben ontvangen de Geest die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.* Hij openbaart hen aan de ene kant hun ontvangen genadeweldaden en aan de andere kant de beloften in Zijn Woord, die aan zulke mensen met deze ondervinding gedaan zijn. Hij doet hun de onfeilbare waarheid erkennen als in de tegenwoordigheid van God. Zodat zij kunnen besluiten, dat zij zeker kinderen van God zijn en de eeuwige zaligheid deelachtig zullen worden. Deze conclusie gaat samen met de invloed van de Heilige Geest, met licht, leven, liefde, toegang tot de Vader door Christus. Dit is een verzegelende kracht alsof zij het met hun ogen zien en met hun handen tasten. *Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.* Rom. 8:16, 17. Het kan beter ervaren dan besproken worden, wat het is, opgeraapt te worden als het ware uit de hel en als een kroonjuweel door de hand van de Heilige Geest aan de Middelaarkroon van Jezus gehecht te worden!

Sommige kinderen van God ontvangen *onmiddellijke inspraken*, of liever gezegd, extraordinaire inspraak in hun hart, uit de Heilige Schrift. Teksten uit de Schrift worden zó krachtig door de Geest in de ziel geprent, dat het als een hoorbare stem van God is. Deze gaan samen met veel gevoel en kunnen zeer leerzaam zijn in het stichten van anderen. De bruid riep uit: *Hij kusse mij met de kussen Zijnsmonds; want Uw uitnemende liefde is beter dan wijn.* Hoogl. 1:12. *Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij,* Hoogl. 2:4. De Heere Jezus beloofde: Joh. 14:21, 23. *Hij zal van Mijn Vader geliefd worden en Ik zal hem liefhebben en Ik zal Mij zelf aan hem openbaren. Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.* Paulus roept in vervoering uit: *Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, ... noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere,* Rom. 8: 36, 37.

Deze moeten erop rekenen dat, als de Heilige Geest zo krachtig in hen woont, de duivel óók in hen wil wonen, namelijk in de oude mens. Paulus was opgetrokken in de derde hemel, maar bij terugkeer kreeg hij een engel van de satan, die hem met vuisten sloeg! Hier hielp geen gebed tegen. Alleen de zekerheid dat Gods genade met hem was, 2 Kor. 12.

De gelovigen zijn dus een tempel van God. Hoe behoren degenen die hen lasteren e.d. er rekening mee te houden dat God hun persoon beveiligd en hun twistzaak zal twisten! *Die de tempel Gods schendt, die zal God schenden;* dat is, God zal de onderdrukker schenden. 1 Kor. 3:16. Honderden voorbeelden zijn hiervan te zien in de historie en worden nog gezien en gehoord. Gods kinderen behoren echter ook wel toe te zien dat ze geen aanleiding hiertoe geven. *Bedroeft de Heiligen Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt, tot de dag der verlossing,* Eféze 4:30.

8. De Heilige Geest als een Onderpand

“Gij zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte; Die het Onderpand is van onze erfenis, tot de verkregen verlossing.” Eféze 1:13, 14 en 4:30. Een *Onderpand*, ziet hier op een klein stukje grond wat de kinderen Israëls kregen in het beloofde Land. Dat was voor de gelovige Israëliet een onderpand dat God Zijn

belofte voor het eeuwig leven ook zou vervullen. De Heilige Geest als Inwoner in de ziel is een Onderpand van de eeuwige onuitsprekelijke erfenis in de hemel.

De Verlossingsdag breekt aan! Wij weten niet wat er nog voor ligt, ook niet wat erachter ligt. *Want het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen*, zegt Johannes, maar als Jezus zal geopenbaard zijn, dan zullen wij Hem zien zoals Hij is. En wij zullen Zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig worden. Onuitsprekelijke zaligheid. Wij weten niet welke oneindige heerlijkheid dat inhoudt. Die de Heilige Geest bezit, heeft het **Onderpand**, dat wil zeggen, zo zeker de Geest in hem woont, zo verzekerd is hij van de aanstaande heerlijkheid. Hoger kan iemand niet verzekerd en verzekerd worden, waar de Geest Zelf het Onderpand is. God alleen is in dit leven al oneindig meer waard dan al wat in de wereld is, ja dan de hemel zelf.

De Heilige Geest is dus een Onderpand in de ziel, om de ziel direct bij de dood bij de Vader te brengen en Christus is een Onderpand in de hemel om het lichaam direct na de opstanding bij Zijn Vader te brengen. Zo zeker God leeft, Die geprezen is in eeuwigheid, er is geen groter zekerheid voor een kind van God te bedenken dan deze. Meen niet dat dit rotsvast geloof niet kan slingeren, want de duivel en de menselijke verdorvenheid ontketenen zo een helse en vreselijke strijd tegen deze vastheid, dat de fundamenten beven. Stond een Drie-enig God er niet voor in, de hele hellemacht zou het vernietigen.

9. Het grote Jubeljaar

(1) Onze sterfdag is niet de verliesdag van de Heilige Geest. *Opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid*. Zodra de ziel het lichaam der zonde en des doods ontvloden is, vergroot de Heilige Geest Zijn inwoning met onsterfelijke glans van licht en leven, in zulk een mate als geen oog gezien en geen oor gehoord heeft. Hij geeft dadelijk de omgang met de Vader door de Zoon op zo'n lieflijke, hartinnemende manier, dat geen mens het kan bevatten.

(2) De Verlossingsdag houdt de opstanding van het lichaam in. De inwoning van de Heilige Geest geeft daartoe een vast geloof. "En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont." Rom. 8:11. In Filippensen 3: 20 zegt Paulus: *dat wij de Zaligmaker uit de hemel verwachten, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn verheerlijkt lichaam*. Een vernederd menselijk lichaam is dood. Wat het vernederd lichaam van Christus is, kunnen we leren uit het Filippensen 2:8. Hij werd mens en heeft *Zich vernederd tot in de dood*.

Ons lichaam sterft en gaat het graf in. O, wat een diepingrijpende gedachte: in het graf tot verrotting en vertering overgaan! Maar dan, dán, ... het verheerlijkte lichaam van Jezus gelijk! Is het mogelijk de glans, de schoonheid, de sierlijkheid van dit zalig lichaamsleven uit te drukken? Een eeuwigheid is er toe nodig.

Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend.

Waarvan in druk, 't vooruitzicht mij verheugde;

Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend,

Schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde,

De lieflijkheên van 't zalig hemelleven

Zal eeuwiglijk Uw rechterhand mij geven.

Psalm 16:6

(3) De Opstandingsdag is de vereniging van ziel en lichaam, waarna de zalige eeuwigheid van de personen, - ziel en lichaam - van de gelovigen aanbreekt. Eeuwige jubel, eeuwig feest breekt aan. En zij begonnen vrolijk te zijn. De Kerk viert het Pinksterfeest, maar hoe weinig wordt het Loofhutenfeest gevierd. Dat was het feest van de volle oogst. Die oogstdag komt voor Christus, als Hij de Bazuin blaast. Christus was de Eersteling uit de doden; zullen dan Zijn leden niet

volgen? Jezus verlangt naar de volmaking van Zijn geestelijk lichaam. Hij is de Alfa in de eeuwige Vrederaad en Hij is ook de Omega; het Begin en het Einde. En dan zal het Jubeljaar zijn volle betekenis krijgen. Op het Jubeljaar werd de gevangenen vrijheid geschonken. De hele Kerk van Christus verkeert nu in de gevangenis van de dood wat hun lichaam aangaat. Maar Christus heeft ook daar Zijn Goddelijk bloed voor gestort. Hij opent alle gevangenisgraven en doet Zijn Kerk er juichend van vreugde uitkomen. Op het Jubeljaar kwamen de verloren bezittingen en erfenissen weer terug bij de oorspronkelijke eigenaar. Gods kinderen ontvangen hun dode lichaam terug, wat zij in het Paradijs verloren hebben. Maar welk een lichaam! Een geestelijk lichaam, een het lichaam van Christus hun Hoofd gelijkvormig! Christus krijgt de volle erfenis die Hem van Zijn Vader beloofd is, in bezit en wel zo volmaakt heilig als Hijzelf is.

10. De Heilige Geest voltooit Zijn werk.

De Inwoning van Gods Geest kenmerkt zich onder andere ook hierin, dat de Heilige Geest als Inwoner in de ziel, samen met de gelovige, ook verlangt naar de voltooiing van Zijn herscheppend werk. Hij woont nu in de gelovigen, die wel in Christus als een heilige tempel zijn, maar de gelovige is nog bekleed met sterfelijkheid; het aardse huis deze tabernakels moet verbroken worden, zoals de vervallen Tabernakel in Davids levenseinde. Hij woont in de hemellingen in een Goddelijk reine ziel, maar er is een tekort. Het lichaam ontbreekt. De Geest verlangt een volmaakte Tempel te voltrekken om de Bruid van Christus wondervol te versieren op de grote Huwelijksdag. Vandaar dat zuchten, verlangen, ja verwachten van de Geest, zoals er staat: *De Geest en de Bruid zeggen: Komt. Ja kom, Heere Jezus!* Openb. 22.

- De *Vader* schiep het heelal en zag wat Hij gemaakt had en zie, *het was zeer goed*. Toen Hij de gevallen mens zag, smartte het Hem aan Zijn hart dat Hij de mens gemaakt had! Hebben we een besef van die diepte? Nee.
- De *Zoon* van God beseftte het wel en kwam op aarde om de verloren mens terug te brengen bij Zijn Vader. Toen Zijn lijden volbracht was, zei Hij: *Het is volbracht!*
- Wanneer de *Heilige Geest* Zijn werk van herschepping volbracht zal hebben dan spreekt Hij met een Majestueuze stem: *Het is alles voltooid!* Niet hoorbaar, maar in daden. De Heilige Geest is nu nog niet voldaan. Nee, Hij woont op aarde in mensen, die een goddeloze oude natuur omdragen. Hij woont in een tempel, maar die tempel staat op een mesthoop van zonde, op duivels terrein. Hij verlangt naar de volmaking. Daarom verlangt de kerk er ook naar. Paulus zegt in Romeinen 8, *dat het ganse schepsel zucht. En wij die de eerstelingen van de Geest hebben, eveneens*. De Heilige Geest zucht in de gelovigen, of doet hen zuchten met sterk verlangen dat God de hele schepping, de hele kosmos zal bevrijden van de zware vloek der verderfenis die op haar rust. De Heilige Geest gaat het hele universum vernieuwen, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Wij mogen zeker onze aandacht wel eens geven aan dit doorluchtige feit dat de Heilige Geest dan Zijn werk voltooit. De Heilige Geest zegt: *kom!* De bruid volgt Hem na en zegt: *kom!* Die het hoort en gelooft zegt: *kom, Heere Jezus!* De Koninklijke Bruidegom antwoordt: *ja, Ik kom haastig!*

Dan ontvangt de Vader Zijn erfenis die Hij de Zoon gegeven heeft, zo blinkend en schitterend in Goddelijke heiligheid, dat Hij er het Beeld van Zijn Zoon volmaakt in ziet uitstralen. O, hoe blij, hoe blij zal dan de Vader zijn! Onuitsprekelijke Goddelijke blijdschap! *En dan zal de Zoon Zelf onderworpen worden, Dien Die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat Gij zijt alles en in allen*. O, wat een grote verborgenheid, dat de eeuwige Zoon van God, de Persoon des Middelaars, nooit Zijn menselijke natuur afleggen zal, maar uit kracht daarvan Zich aan Zijn Vader onderwerpt. 1 Kor. 15.

Hier rust het geloof, hier ziet de hoop naar uit en daarin ligt de volkomen rust en voldoening, dat God de Vader alles in allen zijn zal door Zijn Zoon; welke band van liefde de Heilige Geest realiseert in de Bruid van Christus. Het geloof kan niet verder gaan. *Want het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen*, zegt Johannes. De cirkel is hier rond. Hierin rust de Drie-enige Verbondsgod met een eeuwig onuitsprekelijke liefde die de Personen tot Elkaar oefenen en waarin Zij Zich in Elkaar vermaken.

Vraag 58. Wat troost scheidt gij uit het artikel van het eeuwige leven?

Antwoord. Dat, nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geen mensenhart opgeklommen is, en dat, om God daarin eeuwiglijk te prijzen. Amen, ja Amen.

INHOUD 2^e DEEL**DE STANDEN IN HET GENADELEVEN TOEGELICHT**

26. Algemene opmerkingen
27. Kerkelijke ontwikkeling
28. Drie patriarchen, Abraham, Izak en Jakob
29. Kaleb geloofsleven
30. Het Sabbat- en Jubeljaar, Leviticus 25
31. De vrijstad volgens Numeri 35.
32. Feestdagen in Israël een type van de Nieuw Testamentische feestdagen
33. Onderwijs van Jezus door gelijkenissen
34. Analogie van het geloofsleven gericht naar het leven van Christus
35. Paulus over geestelijke groei bij geoefende kinderen van God
36. Begripsverwarring over de standen in het genadeleven
37. De standen in de genade is een groei gewerkt door de Heilige Geest
38. Het wezen van het geloof
39. Wanneer begint het geloof?
40. Het *we*/wezen van het geloof.
41. Verwarring in de tijd van de Afscheiding ca 1834
42. Betekenissen van het begrip rechtvaardigmaking in het geweten
43. Een ingewikkelde zaak
44. De verzegeling door de Geest in de doop
45. De historische betekenis van het sacrament
46. De geestelijke betekenis van de besnijdenis/doop
47. De verzegeling met de Heilige Geest
48. Type in de schepping van Adam en Eva
49. Conclusie

Bijlage: De bekering van Kolonel James Gardiner

DE STANDEN IN HET GENADELEVEN TOEGELICHT

A. BIJBELS OVERZICHT

Ik heb over '*De standen in het genadeleven*' een boekje uit gegeven en deze tevens op onze site te plaatsen; en met ook een andere publicatie: '*De trouwe Drie-enige Verbondsgod*'. In de voorgaande publicatie *Standen in het genadeleven*; werd een korte beschrijving gegeven over de standen in de persoonlijke geloofsbeleving. Vanzelf is deze onvolledig. Daarom wil ik proberen sommige facetten die onduidelijk zijn verder toe te lichten. Ik ben me bewust van het gebrek en tekort. Het is te hopen dat niemand het aanvoelt als een strik op de levensweg of een opdracht die vervuld moet worden. We moeten er ook rekening mee houden dat de werkingen van Gods Geest zo verminderd zijn buiten vroeger. Er is weinig doorbreking, weinig oefening in de kennis van Christus. Dit stempelt het leven van de oprechte gelovigen in deze tijd. Vanuit deze ervaring is deze brochure óók geschreven. Als iemand door te midden van verval en van allerlei lectuur mag doordringen tot Christus en mag groeien en de kennis van God verzoend in Hem, dan krijgt de Geest zijn eer en is het mij tot blijdschap. Dát is het hoofdoel!

1. Algemene opmerkingen

Om nu terug te komen op de *standen in het genadeleven*. Ik vind het zo droevig dat er zo'n verkeerd en menselijk begrip heerst in de verborgenheid van het Evangelie en de inwerking van de Heilige Geest in de ziel. Het gevolg van een onschriftuurlijke voorstelling van geestelijke zaken is, dat men een hekel krijgt aan preken en leringen die de noodzaak van de geestelijke groei aandringen. Vroeger maakte Gods volk op de gezelschappen door eenvoudige taalgebruik het geestelijke leven wat zij ondervonden hadden, kenbaar. Een aantal uitdrukkingen zijn een eigen leven gaan leiden en kwamen ook op de kansels. Ze kregen soms een status boven de Schrift. Serieuze jonge mensen zeggen nu van een aantal gezegden over het geestelijk leven: dat kan ik niet begrijpen of niet geloven; want het staat toch niet zo in de Bijbel? En bij de oudvaders lees je dat toch ook niet?

Het gevolg is als ons taalgebruik niet begrepen wordt, dat men zegt: hij wordt verdacht; hij heeft een zwevend geloof of hij is veel te evangelies, enz.

Wij moeten opnieuw leren om ons Bijbels uit te drukken. Hoever wij van de zuiver evangelische uitdrukking van het geestelijke leven overeenkomstig de Schrift afgeweken zijn, zou ik kunnen vertellen vanuit gesprekken in eigen gemeenten. Dat doe ik liever niet, want wij kunnen dan zo gemakkelijk iemand beschadigen, die toch oprecht in het geloof is.

Er staan in de Schrift graden, standen, eigenschappen, kenmerken, trappen en facetten van het geestelijke leven in overvloed. Waarom worden die geminimaliseerd en gereduceerd? Omdat er een groot gebrek is aan geestelijke leven en aan wasdom en groei in de genade. De hele schepping is progressief, onderhoudend, groeiend, etc. Heel het dieren- en plantenrijk biedt zeldzaam mooie leerlingen in de diversiteit van het geestelijk leven. In al de onderscheidingen genade - en tevens in de zalige eenheid - ligt de grootheid en de wijsheid van God.

U weet de 5 trappen die Jezus op de Ladder van zijn Vader moest afdalen en opklimmen. Deze gang hebben de gelovigen voorwerpelijk in hun Hoofd en ze mogen die persoonlijk leren in hun leven. Ieder in trap en maat zoals het de Heere behaagd. *En waartoe wij gekomen zijn, laat ons daarin wandelen en hetzelfde gevoelen*, zeg Paulus.

Paulus heeft kostbare lessen gegeven in 1 Korinthe 12 en 13 over het lichaam van Christus en dat al de leden een verschillende en bijzondere werking hebben en dat zij elkaar nodig hebben moeten waarderen. En niet elkaar verschoppen of afsnijden, maar de Geest samen benodigen om gezamenlijk door Hem geleid te worden. En als

je in de vallei van ootmoed woont, dan kun je niet diep vallen, maar wel diep beproefd worden.

Die de Bijbelse graduaties en groei ontkennen of negeren; en misbruiken of verwetenschappelijken, mogen deze tekst op zich toepassen: *Gij dwaalt, niet wetende de Schrift nog de kracht Gods.*

2. Kerkelijke ontwikkeling

De leer van de typen en symbolen over het geestelijk leven is helaas bijna uit de kerk geweken. Een aantal Coccejaanse schrijvers legden zich toe op symbolische betekenis van Bijbelse historie en profetie. Deze verklaarden ze met betrekking op de Nieuwe Testamentische kerk in het algemeen en in het bijzonder. Ook voor de toekomst met de bekering van de Joden en de wereldwijde geestelijke opleving.

Onder de Voetiaanse predikers legden sommigen zich wat meer toe om vanuit teksten het geestelijke leven in persoonlijke te verklaren.

Na de Afscheiding gingen eenvoudige voorgangers hiermee verder en gaven zeer leerzaam onderwijs wat ze zelf door de Geest ontvangen hadden. Immers eenvoudige predikers maken graag gebruik van dingen uit het dagelijkse leven, dat komt hun verstand te hulp. En de Geest geeft hen daarin ook licht in zover het Hem behaagt.

Maar na de onttrekking van de Geest kwam er een soort wildgroei van bevinding, die schade deed aan de Schrift en aan de bevinding beide. Daar hoeven we het nu niet verder over te hebben, want het komt nog voor.

In Engeland zie je ook een gebruikmaking van beeldspraak in theologie. Zo vindt men ook 7 trappen in de wedergeboorte bij de Engelse schrijver Is. Ambrosius. Lees ook de geschriften van Bunyan. Niet alleen zijn 'Christenreis' maar ook zijn preken.

Wanneer je iemand zou tegenkomen die dit boek *Christenreis* van John Bunyan kent, dan kun je vragen, waar hij gelegd is en in welke stand hij verkeert? Bijvoorbeeld, leef je nog in de overtuigingsweg, of in het huis van de heer Wettisch? Of heb je de enge poort in het gezicht, of hoe ben je erdoor gekomen. Hoe was het in het huis van Uitlegger? Ben je aan de voet van de Kruisberg, of heb je de aanbiddelijke Zoon van God zien hangen in Zijn onuitsprekelijke vernedering? Ben je gedoopt met de Geest des geloofs in Christus? Hoe waren je verdere ervaringen op het smalle pad? Ben je ook je boekrol weleens verloren, of verkeerde je bij de herders in vrede en eenheid? Ben je mogen komen in het land Beulah, waar de geestelijke ondertrouw plaatsvond, of ben je verward geworden in het net van reus Wanhoop? Leef je in de begeerte om te mogen sterven in de Heere en heb je de doods-Jordaan al in zicht. Of ben je er *bijna over*? Dat laatste vraagje lijkt theoretisch, maar het is uit de praktijk. Toen ik bij iemand was, bij een lang sterfbed, begon hij zacht te zeggen: *we moeten gaan, we moeten gaan, want het wordt zo mooi.* En ... hij ging heen.

Als men eens wat meer deze toestanden besprak, hoe nuttig zou het zijn. Dan zou men geen driedeling maken alsof er maar 3 standen in de hele bevindingsweg zijn, zoals in veel preken en boeken gebeurd. Het is waar die 3 standen, wedergeboorte, openbaring van Christus en rechtvaardigmaking zijn hoofdfacetten. Maar de inhoud wordt zo systematisch opgevat. Bovendien wordt de ontvangenis en wedergeboorte van elkaar getrokken, wat noch de Dordtse Leeregels, noch de oude schrijvers hierover niet doen.

In de gelovigen, zwak of sterk, gevorderd of minder geoefend, in elke toestand is het onderwijs van de Heilige Geest broodnodig. In iedere tekst, iedere historie, ieder hoofdstuk, ieder belofte liggen zoveel verborgenheden. De Schrift is er boordevol van.

Wij moeten mijns inziens ons houden aan **de maatstaf van de Schrift dat de trappen van het geestelijke leven te kennen zijn aan de kennis die men heeft van de Drie onderscheiden Personen. En hoe deze Zichzelf kenbaar maken, is een**

verborgenheid die alleen bevindelijk geleerd kan worden. Persoonlijk ben ik in mijn geschrift over 'De standen in het genadeleven' uitgegaan van de '12 geloofsartikelen in de Catechismus', waarin deze trappen uitgelegd worden.

3. Drie patriarchen, Abraham, Izak en Jakob

Men vraagt regelmatig of er standen in het genadeleven in het Oude Testament zijn te vinden. En zo ja, dan zijn ze in elk geval niet meer nodig in de tijd van het Nieuwe Testament, nu het geloof in Christus centraal staat als het kardinale punt van de geloofsomschrijving.

Er staat in Romeinen 15:4. *Want al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden.* Is er lering voor ons in de geloofsstadia zoals beschreven in de boeken van het Oude Testament? Want die geschriften bedoelt Paulus.

Laten we eens kijken naar de 3 patriarchen, Abraham, Izak en Jakob.

Abrahams geloofsleven begint met de roeping. De Heere riep Abraham in Ur der Chaldeeën en gaf hem tegelijk de opdracht daar te vertrekken. Tevens zegende de Heere hem met bijzondere beloften van een nog onbekend land en met de zegen van vruchtbaarheid. Het tweede markeerpunt in Abrahams leven is zijn komst en inwoning in het land van belofte, hoewel hij er alleen maar een grafspelonk tot eigendom kreeg. Een derde markeerpunt is zijn ontmoeting met Melchizédek. Hoe groot deze bijzondere ontmoeting en zegen van Melchizédek was, kunnen we lezen in Hebréeën 7. Melchizédek zegende Abraham en Abraham gaf hem de tienden uit de buit. En Levi heeft door Abraham tienden gegeven, vers 9.

In hoofdstuk 15: 1 openbaarde de Heere Zich opnieuw aan Abraham met verzekering dat de belofte die hij al had ontvangen, ongetwijfeld vervuld zou worden. 'Abraham geloofde de Heere en Hij rekende het hem tot gerechtigheid'. Hier vinden we een bijzondere Verbondsonderhandelingen tussen de Heere en Abraham. In hoofdstuk 17 lezen wij een vernieuwende Verbondsonderhandeling met de belofte van den Heere dat Zijn verbondsbelofte na een jaar vervuld zal worden. Tevens gaf de Heere hem een Verbonds teken en zegel door de besnijdenis.

Een bijzondere openbaring van de Heere staat in Genesis 18, waarin we ook Abraham leren kennen als een voorbidder voor het gezin van Loth, ja zelfs voor de steden van Sodom en omgeving.

In Genesis 21 lezen we de vervulling van de lang verwachte belofte. Dat ging door een weg van diepgaande beproeving. Abraham was impotent en Sara was 40 jaar boven leeftijd van normale vruchtbaarheid.

In de Genesis 22 lezen we een van de zwaarste beproeving in Abrahams leven. Hij moest Izak opofferen. Abraham kreeg hem als het ware weer uit de dood terug. In deze dierbare gangen liggen zoveel lessen en onderwijs voor het geestelijk leven dat iemand eigenlijk zijn leven lang er over kan doen om het te leren, ziende op het geestelijk Zaad wat uit Izak zal voortkomen.

Daarna volgt de laatste fase in een Abrahams leven, het huwelijk van Izak; en de dood van Abraham. Nu pas komt Abraham - niet levend – maar dood te liggen in zijn wettig eigendom volgens Gods belofte en het menselijk recht van koop.

Als wij al deze standen en markeerpunten in het leven van Abraham nagaan met de uitleg ervan door Paulus, bijvoorbeeld in Romeinen 4, dan vinden wij een schat aan informatie voor het geestelijk leven in het begin, bloei en einde. Het is nu niet mijn bedoeling om iedere Godsopenbaring toe te lichten vanuit het Nieuwe Testament en de bevindelijke ervaringen en lessen die een oprecht gelovige ondervindt. Iedereen kan in het lezen van de Schrift, persoonlijk onderwijs en lering genieten, onder inwachting van de Geest van Christus; de beste Leermeester.

Tevens ligt er in het voorgaande opgesloten, de geboorte van **Izak** en zijn huwelijk met Rebekka. Van Izak lezen we maar enkele bijzonderheden uit zijn leven. De

wonderlijke geboorte van Ezau en Jakob markeert een bijzondere mijlpaal in de vervulling van Gods belofte aan Abraham gedaan en in Izak vervult. Verder zien we een groot verschil in de geestelijke levensgangen van Abraham en Izak.

Heel anders was het in het leven en de geestelijke gangen van **Jakob**. Als er één is wiens leven tot onderwijs geweest is van de kerk van het Oude en Nieuwe Testament, is het Jakob geweest. Niet zo, dat elke gebeurtenis en verandering in zijn leven een nieuwe geloofsstand gaf in het geestelijk leven. Wel gebruikt de Heere de levensomstandigheden van verdrukking en kruis tot oefening en groei van het geestelijk leven.

Waar het ons om gaat, zijn de opmerkelijke facetten in zijn geestelijk leven die ons lering beschreven worden.

Ten 1e. De dracht van zijn moeder Rebekka en de geboorte van Ezau en Jakob waren wondervol. We mogen hieruit toch wel afleiden dat het nieuwe geestelijke leven bij Jacob, - in het N.T. wedergeboorte – een begin heeft genomen in de baarmoeder.

Ten 2e. Als er een is geweest onder de kinderen van God die ook als gevallen mens openbaar is gekomen, dan is het ook Jakob geweest. We hebben dit voordeel in de geschiedenis beschrijving van Bijbelheiligen, dat de schrijvers eerlijk zijn geweest, onder aandrijving van de Geest van God. Jakob lag sinds zijn geboorte onder de belofte: *de meerdere zal den mindere dienen*. Die belofte is ongetwijfeld Izak ook bekend geweest. En Rebekka heeft geweten wat het eerstgeboorterecht inhield. Dat hield in, dat degenen op wie het geboorterecht van toepassing is, de drager is van het beloofde Zaad, de Messias. De historie is duidelijk genoeg. Rebekka verzint een list en Jakob gaat erin mee. Met drang in hun ziel naar het beloofde Zaad, willen ze persé de vervulling van de belofte uitwerken. Jakob heeft ook nog een paar keer zijn oude blinde vader voorgelogen en bedrogen. We zouden zeggen, hoe is het mogelijk dat Izak Jakob wilde passeren, terwijl hij toch moet geweten hebben dat de belofte van de eerstgeboorte op Jacob rustte. En bovendien dat Ezau de zegen aan Jakob had verkocht. Ook daarbij kwam Jakobs sluwheid openbaar. Niettemin wilde Izak Jakob voorbijgaan en zijn zoon Ezau zegenen. Hierin liggen veel geestelijke lessen, waaruit wij onder meer kunnen leren, dat vlees en geest tegen elkaar botsen. Dat begon al in de baarmoeder, en dat gebeurde zeker als de kinderen groter worden. En in het bijzonder gebeurt dat, wanneer iemand de Heilige Geest geschonken wordt tot levendmaking, roeping en rechtvaardigmaking verzegeling. etc.

Er ligt ook in deze historie opgesloten, dat Gods belofte van het Genadeverbond aan Jakobs moeder gedaan vóór zijn geboorte, nu door Izak worden bevestigd met oplegging van zijn handen en met volle geloofszekerheid van de toekomstige vervulling.

Ten 3^e. Een volgend facet in het geloofsleven van Jakob is ongetwijfeld zijn ervaring in Bethel. De ladder die Jakob opgericht zag vanaf de aarde en reikte in de hemel, ziet duidelijk op Christus' diepe vernedering en tussentreding als Middelaar, zoals Johannes beschrijft in hoofdstuk 2: 52. Jezus zegt tot Nathanaël: *Van nu aan zult ge de hemel zien geopend en de engelen Gods opklimmende en nederdalende op de Zoon des mensen*. Voor Nathanaëls geestelijk leven was dit een duidelijk merkteken van de openbaring van Christus in Zijn vernedering, waarin Jezus ook een toegang had tot Zijn Vader in de hemel. Hoe iemand dit nu ervaart in het geestelijke leven, ligt verschillend, maar de hoofdzaak is duidelijk genoeg: *een openbaring van Christus*.

Er ligt een bijzondere lering in Jacobs ontmoeting in Bethel betreffende het Verbond der genade. Jakob had de Verbondsbeloften ontvangen via zijn ouders. Nu krijgt hij de beloften regelrecht van de Heere uit de hemel. Hieruit kunnen we een duidelijke les leren dat onderhandelingen met de Verbondsbeloften altijd tweezijdig zijn. Dat zagen we ook al bij Abraham. En nu nog helderder in het leven van Jakob. De

uitverkiezing is een eenzijdig Goddelijke zaak. Maar de Verbondsonderhandelingen betreffen altijd twee of meer personen. Ten 1e de aanbiddelijke Verbondsgod in Christus en ten 2e een doodschuldige zondaar. De nuttige en noodzakelijke onderhandeling in het persoonlijke leven van deze Verbondsweldaden heb ik beschreven in de brochure: *Het genadeverbond en de inwilliging ervan*. Daarin worden vragen beantwoord. Velen vinden dit niet meer nodig tot grote schade van het zielenleven.

Gesterkt gaat Jakob op reis naar zijn bestemming, niet wetend wat daarmee samenhangt. De zegen van de Verbondsbeloften die iemand persoonlijk deelachtig wordt, het zij meer in het beginstadium of verder, komt altijd in de beproeving. Jezus kreeg de Verbondszegen in het openbaar bij Zijn doop en kwam daarmee in beproeving en verzoeken door de duivel. Deze verzoeken bij Christus gingen dieper dan wij lezen. Inwendig de miljoenen boze geesten en uitwendig de duivel. En zo gaat het ook bij een gelovig. Die verzoeken zouden een gelovige zeker radeloos maken, als de Heere die niet matigde.

Ten 4^e Een lering uit Jakobs verblijf bij Laban is, dat Jakob hier een beeld is van een aantal gelovigen die de belofte en openbaring van Christus wel gekregen hebben, maar nog niet in de volle zekerheid des geloofs delen. Sommige leraars zeggen: *hij verkeert dan met de belofte van Christus nog onder de wet*.

Hoewel de uitleg 'met Christus onder de wet' door enkele leraars een aansporing bevat tot diepere leidingen door de Geest, is deze uitleg niet onovereenstemming met de samenhang. De discipelen waren met Christus onder de wet, maar Christus was Zelf ook nog niet gerechtvaardigd van de toegerekende schuld. Dus hieruit kunnen we geen gevolgtrekking maken voor het geestelijk leven. De Heere Jezus is gekomen om *te verlossen allen die met vreze des doods heel hun leven aan de dienstbaarheid (aan de wet) onderworpen waren*. Hebr. 2:15. Galaten 3: 23, 24. De genoemde teksten zijn feitelijk een uitleg van het verschil tussen de gelovigen onder het Oude Testament en het Nieuwe Testament.

Als we de teksten in Galaten toepassen op het geestelijk leven, wordt een dienstbaarheid bedoeld die veroorzaakt wordt door afwijking en *verval in het geloof*, zoals Paulus het noemt in Galaten 3: 1, enz.

Het schijnt echter dat deze dienstbaarheid van Jakob meer een type is van de dienstbaarheid van een gelovige door de beslommingen midden in dit *aardse leven*.

Ook is het een beeld van *kerkelijke* dienstbaarheid, wanneer de wettische dienstbaarheid in de prediking opnieuw op de gelovigen gedrukt wordt, vanwege het gemis van de vrijmakende kracht van de Geest van Jezus Christus. Dat gebeurde ook in de gemeente van Galaten en werkt dikwijls een verachtering in het geloofsleven. Een gemeente kan hierdoor in wettisch vaarwater komen waarin Mozes en Christus samen benodigd worden tot zaligheid. Niet Mozes als type van een tuchtmeester tot Christus, maar als hulpmiddel voor het geestelijk, en kerkelijk leven.

Ten 5^e. Een ander aspect in het leven van Jakob is zijn ontmoeting met de Engelen in Mahanaïm, Genesis 32: 1 en 2. Het schijnt een gunstige voorbode te zijn van een grote zaak die Jakob mag doorleven in Pniël. Afgezien van al de diverse uitlegging voor het geestelijk leven over Jacob in Pniël, kunnen we de slotsom lezen: Jakob zei *"Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest."* Dikwijls wordt deze geloofsstrijd van Jakob met de Heere, toegepast op de volle bewustheid van de rechtvaardigmaking in de vierschaar van de consciëntie. Sommigen trekken hieruit de conclusie, dat er geen verdere standen in het genadeleven zijn. Anderen trekken de conclusie, dat er nog meer te verkrijgen is. Men zegt dan, dat een gelovige met een *ongeremde* ziel komt te staan, omdat er staat: *mijn ziel is gered geweest*. Het is waar, een kind van God is aan deze kant van het graf nooit klaar en uitgeleerd. Echter zo'n conclusie werkt het ongeloof in de hand. Ze moet afgewezen worden. Temeer omdat het Hebreeuws vertaald kan

worden: ... *en mijn ziel werd gered*. Dat kan voornamelijk zien op de redding uit de doodsbedreiging van Ezau.

Ten 6^e. Een volgend groot markeerpunt in het leven van Jakob vinden de in Genesis 35. De Heere wekte Jakob op om naar Bethel te gaan. "Een maak een altaar die God, Die u verschenen is toen gij vluchtte voor Ezau". Volgens de chronologie was het 10 jaar geleden dat hij vanuit Pniël in Kanaän terugkwam, na 20 jaar bij Laban verkeerd te hebben. 30 jaar geleden dat Jakob deze belofte had gedaan en nu was hij al 10 jaar in Kanaän. Waar is nu de vervulling van de gelofte, dat hij die opgerichte steen in Bethel tot een huis Gods zou maken? En dat hij aan de Heere de tienden zou geven? Genesis 28: 22. De Heere verscheen daar opnieuw aan Jakob en zeide: *Uw naam is Jakob, uw naam zal voortaan niet Jakob zijn maar Israë!*. Die nieuwe naam had de Heere reeds gezegd in Pniël. Nu zet de Heere er krachtig een stempel op en hecht er een zegel aan door Zijn eedzwering. Verder belooft de Heere dat Hij uit Jakob een hoop volken zal doen voortkomen. En tenslotte verzekerd de Heere, dit land aan hem en zijn nakomelingen te geven. Dat had Hij ook aan Abraham en Izaak beloofd. *Ik zal het u geven en uw zaad na u*. Daarna richtte Jakob een teken, een monument op van stenen en offerde een drankoffer en goot olie daarop.

Er wordt veel gesproken en gepreekt over Jacob te Bethel. Maar waarom niet over Gods duidelijke openbaring en verzegeling van Zijn verbond toen Jacob voor de tweede keer in Bethel kwam?

Als we het vergelijken met een Nieuwe Testamentische betekenis, komen we dan niet uit bij de krachtadige de bewuste zegening uit het Genadeverbond door Jezus Christus, bij de kennis van God de Vader en de zekerheid dat men tot Zijn kind is aangenomen; en bij de heldere verzegeling van God de Heilige Geest? In het Oude Testament zijn niet zoveel vergelijking en markeerpunten te vinden met zulk een diepe evangelische inhoud. Ziezo, nu was Jakob er klaar voor.

Ten 7^e. Maar hoe lag de weg des Heeren vervolgens? Jakob moet uitroepen: *Gij berooft mij van kinderen. Jozef is er niet en Simeon is er niet; nu zult gij Benjamin wegnemen; al deze dingen zijn tegen mij!* Een lange weg van bittere beproevingen en rechtvaardige vergelding van zijn eigen bedrog. Had hij de Verbondszege niet met bedrog ontvangen?

Tenslotte komt de laatste fase. Jakob leeft nog 17 jaar in Egypte, buiten het land van de belofte. Een vreemdeling in een vreemd land. Maar hij werd onderhouden door zijn eigen zoon Jozef, die hij als uit de dood had teruggekregen. De geestelijke lessen hierin kan de Heere alleen leren, geven en toepassen. We mogen het zien als een type van een oprecht gelovige, die de geestelijke Pinksterdag heeft ondervonden en de verzoening met de Drie-enige God mag kennen. Daar volgt soms een diepe kruisweg op, verval en hardheid, geesteloos- en biddeloosheid, zodat men het roer niet meer recht kan houden. Men denkt weleens, om als een spiegel van verval openbaar te komen tot waarschuwing van anderen. Paulus werd een scherpe doorn in het vlees gegeven, met een heilig doel: *Hij moet wassen en ik minder worden*.

4. Kaleb geloofsleven

Wij kunnen enorm veel lessen leren voor het geestelijke leven uit **de historie van het volk van Israë!**. Uit de verlossing uit Egypte, de doortocht door de Rode Zee; uit de Verbondssluiting en wetgeving op Sinaï; uit het ongelooft van Israë!; uit de zeer diepgaande beproevingen en de lijdensweg die 38 jaar daarop volgde, en de komst in het land Kanaän.

Laten we uit al deze onderscheiden gangen en rijke ervaringen alleen **Kaleb** nemen tot een type of voorbeeld in het geestelijke leven.

Een bijzonder markeerpunt in het lichamenlijk en geestelijk leven van Kaleb is ongetwijfeld de doorgang door de Rode Zee geweest. Hebrëen 11: 29. Deze

doorgang is een type van het geestelijk leven, in die zin dat Gods kinderen vanaf dat ze getrokken werden uit de wereld en de zonde, en door een hoge hand uitgeleid uit een goddeloos leven, in de woestijn terechtkomen. Waar zij mogen ervaren de Verbondssluiting en beloften van de Heere en het dagelijks onderhoud door Hem. Al Gods kinderen kennen deze geestelijke ervaringen. Velen leven en sterven onder de belofte; en hebben de vervulling niet verkregen, Hebreeën 11: 39.

Anderen zijn ook 40 jaar in deze woestijn van wereldlijk en kerkelijk leven geweest, voordat hun ziel de doortocht mocht maken door de 'geestelijke' Jordaan. Daarna mochten zij eindelijk delen in de volle geestelijke vrijheid door het geloof in Christus en de verzoening met de Vader. Hieraan volgen de gangen van het geestelijk kindschap in deze wereld, maar met de zekerheid van hun aandeel aan Christus, ja met hun geestelijke Erfenis in Hem!

In Jozua 14 staat een beschrijving hoe Kaleb zijn erfdeel ontving. Kaleb was 45 jaar toen Mozes hem zond om het Kanaän te verspieden. Hij was 85 jaar toen de erfenis werd verdeeld. Jozua en Kaleb waren met 10 andere verspieders uitgezonden. De 10 brachten een sterk ongelovig gerucht aan Israël, dat ze het land Kanaän nooit konden overwinnen. God zou Zijn beloften niet waar kunnen maken. De Israëlieten werden totaal ongelovig en reageerden goddeloos. De straf was heel vreselijk: alle mensen van 20 jaren oud en daarboven moesten sterven. Kaleb zijn hele familie, die ten tijde van de verspieders 20 jaar en ouder waren, stierven voordat Israël het land beërfde. Of zijn vrouw nog leefde weten we niet, wel dat Kaleb een dochter Achsa had. Zij moest dus beneden de 20 geweest zijn toen Kaleb terugkwam van het land te verspieden.

Zie hierin de ontzagwekkende diepgang in de vervulling van Gods beloften. De beloften waren allen gegeven. Maar toen het land verdeeld werd, waren allen die tijdens de verspieding boven de 20 jaar waren, gestorven. Zelfs ook Gods volk en knechten, Aäron en Mozes. Zij hebben de vervulling nooit meegemaakt. De vervulling werd geschonken aan het nageslacht.

En zo gaat het nog dikwijls. De beloften die Gods kinderen uit de Bijbel krijgen met Geestes licht, worden door hen soms verkeerd toegepast. De belofte schijnt te sterven en zij met haar. Maar de Heere vervult Zijn beloften in een ander geslacht, soms totaal tegen al hun berekening en gedachten in. Deze weg van beproevingen behoort ook bij het geestelijk leven. Van Kaleb staat: *ik volharde de Heere mijn God na te volgen*, zegt hij. Dwars door alle afbraak en beproevingen heen vervulde de Heere Zijn Verbondsbeloften aan hem en zijn kinderen.

Heilig zijn o God Uw wegen! Wie kan de diepte peilen? De Heere is niet ontrouw aan Zijn beloften, maar sommige beloften zijn conditioneel: ... *indien gij in Mijn wegen zult wandelen*. Kaleb is een type van Gods volk, ook in het Nieuwe Testament.

5. Het Sabbat- en Jubeljaar, Leviticus 25

In Leviticus 25: 4 sprak de Heere: *In het 7e jaar zal voor het land een sabbat der rust zijn, een sabbat den Heere*. Er mocht niet gezaaid worden en de wijngaard mocht niet besnoeid worden. Men moest eten wat vanzelf op het land of boomgaard groeide. Dat gold het hele gezin met alle dienstbaren en vreemdelingen die bij hen woonden; en ook voor hun vee. Bovendien werden de knechten en dienstmaagden kosteloos vrijgelaten.

Daarna vervolgt de Heere in vers 8. *Gij zult u ook tellen zeven jaarweken, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen der zeven jaarweken u negenenveertig jaar zullen zijn*. Vers 10: *En gij zult dat vijftigste jaar heiligen en vrijheid uitroepen in het land voor al zijn inwoners; het zal u een jubeljaar zijn en gij zult wederkeren eenieder tot zijn bezittingen en zult wederkeren eenieder tot zijn geslacht*. Verder wordt in vervolgtteksten de regels gegeven voor het Sabbatsjaar en het Jubeljaar, vooral in verband met de lossing van mensen en goederen. Deze wet was uniek en heel bijzonder.

In het 7e Sabbatjaar werd vrijheid afgekondigd voor diverse personen, maar in het 50e jaar waren de voorschriften tot vrijheid ruimer en meer algemeen. Hoofdstuk 25 van Leviticus is een van de langste hoofdstukken in de 5 boeken van Mozes. Ieder kan wel begrijpen dat het boordevol geestelijke lessen staat. Het is onmogelijk om die in een kort bestek uit te leggen. Trouwens daar is een bekwame Bijbeluitlegger voor nodig. Maar ieder kan wel aanvoelen, dat in die vrijheid van personen en zaken een geestelijke betekenis ligt. Deze geestelijke betekenis met betrekking op Christus, de grote Vrijmaker en Uitroeper daarvan, wordt uitgelegd in Lukas 4: 19. *Om de gevangenen te prediken loslating en de blinden het gezicht; om de verslagen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename (=Jubeljaar) jaar des Heeren.* De geestelijke vervulling en betekenis ligt Paulus toe in de Galatenbrief hoofdstuk 2-5. God roept dus een vrijheid uit zowel voor Joden en gelovige heidenen, die Israël zijn ingelijfd vanwege de nauwe vereniging tussen hen en Christus, Die het voorname Hoofd is van al Zijn kinderen. Hij, Hij is de ware Israëliet en tevens het Verbondshoofd van al de gelovigen.

Daaruit blijkt dat de geestelijke lessen die betrekking hebben op het Sabbatsjaar en het Jubeljaar ook wel degelijk een betekenis hebben voor de gelovigen van nu. Waarin bestaat dan hun ervaring van het Sabbatjaar en het Jubeljaar?

Zonder andere meningen te veroordelen, mogen wij eruit leren, dat er trappen of bijzondere markeerpunten zijn in de vrijmaking van gebonden zondaren.

Ten 1^e is er een vrijmaking van de banden van zonde, goddeloosheid en de sterke banden van onze totale verdorvenheid, waardoor wij nergens zo sterk aan aangebonden zijn dan aan onze zonden, lusten en vooral boezemzonden, van welke aard dat ze zijn. Deze vrijmaking is een proces en vindt plaats in de tijd van de wedergeboorte. De band met de wereld wordt doorgesneden, en de band met de zonde wordt geen lust meer, maar een last. De persoonlijke ervaringen liggen zeer verschillend, die laten wij hierbij rusten. Het kernpunt is er dat er een tijd komt in het leven van de verkorenen van de Vader, dat ze de goede keuze doen in waarheid en in oprechtheid. Deze wordt in kortere of langere tijd gerealiseerd in hun ziel en leven.

Er volgt ten 2^e een vrijmaking van de banden van de wet. De wet bindt ons zodra we die overtreden in onze gedachten, woorden werken. De wet legt een Goddelijke eis en verplichting op ons om de schuld te betalen. Wij zijn onbekwaam ertoe maar proberen wel om aan de eis te voldoen om weer met God verzoend te worden. Dit werk loopt vroeg of laat vast en dan gooien we het roer om naar een andere kant. Of we beginnen wettische werken te vermengen met evangelische bedoelingen om niet alleen God maar ook Jezus te behagen, opdat Hij ons genadig zal zijn. Ook hier komt een einde aan, omdat de rechtvaardigheid Gods niet bevredigd wordt met half wettische en half evangelische werken. In deze weg kunnen wij van het evangelie ook een werkverbond maken, maar Christus wordt daardoor niet bewogen om Zijn liefde-vleugelen over ons uit te breiden. Nu, om een lang verhaal kort te maken, op Gods tijd wil Hij Zijn Zoon openbaren in meer of mindere mate waardoor de banden verbroken worden vanuit het werkverbond als we een gezicht krijgen op Christus of als we door Hem gezet worden in evangelische vrijheid.

Ten 3^e. Er is meer. De vrijheid die in het Jubeljaar plaatsvond, was veel omvangrijker en definitiever als de vrijheid in het Sabbatjaar; om het zo eens te noemen. Ieder kan het zelf lezen in Leviticus 25. Zo wordt het geestelijk ook onderscheiden ervaren. Als de Heere door gaat trekken en de consciëntie opnieuw zwaar belast wordt met oude en nieuwe schulden, schulden tegen de wet en tegen het Evangelie, dan blijft er geen weg over tot ontkoming. Want we hebben tegen beiden gezondigd en Christus liefdevol aanbod van genade versmaad, hoewel wij meenden dat we het zo goed bedoelden. Als de Heere doortrekt in de vierschaar van ons geweten om de schuld en straf te verzoenen en de persoon vrij te spreken door Zijn woord en Geest, dán wordt de vrede getekend met bewustheid. Door de openbaring van Christus in Wie de Vader verzoend is in het offer van Zijn Zoon, dan ontvangen we een diepe, ruimere, en meerdere vrijheid in Christus dan ooit tevoren.

Dan mogen we hetzelfde zeggen als Paulus in Galaten 2 vers 19. *Want ik ben door de wet der - dat is aan - de wet gestorven, opdat ik Gode leven zou. Ik ben met Christus gekruist en ik leef; doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. En hetgeen ik nu in het vlees leef dat leef ik door het geloof des Zoons Gods.*

Iemand kan wel opnieuw uit deze vrijheid vallen, zoals geschreven in Galaten 5: 1. *Staat dan in de vrijheid met welke ons Christus vrijgemaakt heeft en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.* Maar dit is een andere zaak die nu niet aan de orde is.

Wij kunnen hieruit dus leren, dat de geestelijke vrijheid in verschillende stadia ervaren wordt en dat de Heere niet gehouden is, - volgens Zijn eigen beloften - ieder van Zijn kinderen het geestelijke Jubeljaar te laten beleven. Israël in het natuurlijk leven kon in feite ook maar een keer een Jubeljaar meemaken. En hoeveel waren er die in hun leeftijd nooit het Jubeljaar hadden meegemaakt, omdat ze bijvoorbeeld stierven beneden de 50 jaar. Evenwel, in Bijbelse betekenis is er geen kind van God die zonder geloof in Christus - de grote Jubileeër - de hemel binnenkomt. Dat lijkt misschien tegenstrijdig, maar God is wijzer dan wij, arme dwaze mensen.

Er ligt in het Bijbels Jubeljaar ook nog een dubbele vervulling.

Ten 1e was het een echt Jubeljaar toen Jezus in Israël begon te preken zoals in de synagoge van Nazareth, Lukas 4:19. En we moeten erbij bedenken, dat het een Jubeljaar was, wat direct gevolgd werd achter het sabbatjaar. Het Sabbatjaar was namelijk het laatste jaar in de cyclus van 7x 7 jaar. Het Jubeljaar was het 50 jaar.

2. Er komt nóg een groot Jubeljaar. We denken om de wederaanneming en bekering van de Joden, of Israël. In Romeinen 11 is er opnieuw sprake van de Losser die tot Sion zal komen en vrede en vrijheid zal uitroepen voor de zeer lang gebonden Joden. Deze vrijheid geldt volgens Paulus ook de gehele christelijke kerk. *Want het nieuwe leven onder Israël geeft zijn uitstraling wereldwijd. Indien hun val de rijkdom is der wereld, en hun vermindering de rijkdom der heidenen, hoeveel te meer hun volheid? Want indien hun verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de doden?*

6. De vrijstad volgens Numeri 35

De weg van overtuiging die de Heere met een zondaar houdt om hem af te wenden van de stad des verderfs en de toevlucht te nemen tot een nog onbekende God, wordt bijzonder duidelijk voorgesteld in de ceremoniële wet van de doodslager. Een doodslager verdiende de doodstraf. Maar er was één uitzondering, indien hij de doodslag niet met opzet had gedaan. Om de dood te ontgaan kreeg men gelegenheid om te vluchten naar de Vrijstad. Van de weg naar de vrijstad staat er niets vermeld in de Heilige Schrift.

Maar wij kunnen uit andere gedeelten van de Bijbel wel weten hoe de zielstoestand van een overtuigde ziel is. De overtuiging van zonde, gerechtigheid en oordeel, drukt steeds zwaarder op het hart. Nergens ziet men uitkomst meer. De nood wordt groter, hoewel dit meestal in fasen voorvalt. Dan eens wat meer en dan weer wat minder. Maar de Schrift is duidelijk, de gestalte van de tollenaar wordt beleefd: *O God, wees mij arme zondaar genadig.* Dat is de innerlijke zielsgestalte waar de Schrift naar heen wijst, opdat er zo plaats mag komen we voor verlossing, of naar de Verlosser. Deze weg naar de vrijstad moeten we dus onderscheiden van de ingang door de poort van de Vrijstad. Misschien heeft Bunyan dit bedoelt in zijn beschrijving van de Poort die toegang verleent op de smalle weg naar de hemelstad. Hoe noodzakelijk blijkt het nut van de Wet als een Tuchtmeester tot Christus. *Door de wet is de kennis der zonde,* zegt de apostel.

En zoals de Tuchtmeester voor Israël opzicht had op de verlossing vanuit de wettische dienstbaarheid van het oude Verbond, heeft het nu zijn opzicht op de

kennis van onze ellende, opdat er plaats mag komen voor behoefte en de kennis van de enige Verlosser en Zaligmaker. Wanneer in het evangelie Christus wordt aangewezen hetzij in meer of mindere mate, dan wordt het oog gericht op Hem als de enige Borg van doodschuldigen en een Zaligmaker van zondaren.

Deze persoonlijke beleving is bij ieder toch zo anders dan de bekeringschema's, trappen en standen en voorschriften die een aantal van God volk en knechten ons leren of hebben nagelaten.

De Heere Jezus leert *dat de wedergeboorte een proces* is. En het wordt vergeleken in de Schrift met de ontvangenis van het zaad der wedergeboorte, van de barensweeën en de geboorte zelf. En als het kindje geboren is houden de weeën op. Dan komt het geloofsleven met zijn beproevingen. In deze lering van Jezus over de wedergeboorte ligt vanzelf opgesloten dat we een zuigeling worden in de genade, in de box, leren praten, in de kleuterstand, lopen, naar school, groeien, een jongen of meisje, een puber, verkering, verloving en een huwelijk met de nakomers; en zo een vader worden.

Om bij de beeldspraak te blijven van de Vrijstad, een Israëliet wist niet hoeveel kilometer het nog was voordat de Vrijstad was bereikt. Dat hoeft ook niet, want de Heere wil een Leidsman zijn van blinden die de weg niet geweten hebben en het pad des Levens niet hebben gekend. De ervaringen in deze toeleidende weg in wettische dienstbaarheid is velerlei. Er kan een versterking zijn door Goddelijke beloften, troost uit de Schrift, maar ook velerlei beproeving, verzoeking en aanvechting. Daardoor wordt het kleine en beginnend geestelijke leven onderwezen, hetzij vóór de Stad of daarbinnen.

De *ingang* in de Vrijstad was voor Israël een duidelijk markeerpunt. In een Evangelische betekenis is het de openbaring van Christus in Zijn ambten, weldaden en Namen die Hij draagt, waarin Hij vertoont dat in Hem de Vader verzoend is.

Als we dit beeld van de vrijstad toepassen op Christus en Zijn discipelen, is het ook hetzelfde pad waarin de discipelen wandelden. De discipelen kwamen eerst onder de bediening van Johannes de Doper die de dood preekte door het leven in de wereld en in de wettische godsdienst; en met bedreiging: *de bijl ligt alreeds aan de wortel der bomen*, enz. We zien in deze gangen dat de discipelen gewezen werden op *het Lam Gods wat de zonde der wereld wegneemt*. Ze raakten begerig naar Hem, zochten Hem en Jezus openbaarde Zichzelf aan hen, als Messias en het Lam Gods. Deze dingen zijn vol van geestelijke lessen en onderwijs. Daaruit vloeide de omgang met Jezus, en begint in feite de geloofsweg en onderhandelingen met Christus. Van die geestelijke ondertrouw met Christus, zegt de dichter: *O dat waren zoete tijden, Jezus gaf ik hart en hand*. Deze tijd komt nooit meer terug. Het is een van de gevoeligste dierbaarste tijden in het leven. Maar de verloving is nog geen ondertrouw en ondertrouw is nog geen wettig huwelijk, dat zijn de volgende zaken en facetten van het Genadeverbond zoals het persoonlijk beleefd en ervaren wordt.

De overgang van de overtuigingsweg naar het geestelijke geloofsleven is voor iedereen niet zo duidelijk om dat per datum te noemen. Sommigen hebben na zware wettische overtuigingen een zuivere openbaring van de Persoon van Christus. Maar anderen worden langzamerhand en trapsgewijze geleid en ontvangen onderwijs, dan in het een en dan in een ander facet van de Evangelische waarheid. Soms is dat plotseling, soms langzaam.

Als het oprechte geloof in Christus aanwezig is, verklaart de Schrift ons *als rechtvaardig voor God te zijn*. Het kan een zwak of sterk geloof zijn, maar de uitspraak van de Schrift is duidelijk genoeg. Echter de kennis, de beleving, de ervaring ervan, ligt meestal trapsgewijs. Dikwijls gebeurt het dat men na verruiming en vrede met de Heere, opnieuw in duisternis en aanvechting terugkomt.

Om terug te komen bij het voorbeeld van de doodslager, de poort in de vrijstad is achter hem gesloten. Men kan en wil natuurlijk niet terug, want dat kost je leven.

In het algemeen zie je dat sommigen een korte tijd, bv. na een week in de overtuiging geleefde te hebben al binnenkomen in de Vrijstad. Voor anderen kan het langer duren voordat de rechtszaak voor het gericht komt en een vrijspraak volgt.

In de Vrijstad kan er plaats gemaakt worden in de ziel voor een diepere ervaring en voor de bewustheid van rechtvaardig te zijn in Christus. Zoals dat afgebeeld werd door de rechtspraak in de poort door de oudsten van de vrijstad. Schriftuurlijk gezien mocht men er niet in blijven wonen voordat een vrijspraak was uitgesproken. In de inwoning daar is er ook ruimte en mogelijkheid gekomen om er te leven en geestelijk ondertrouw en een huwelijk te mogen sluiten.

Sommigen verbinden de geestelijke ondertrouw met vorst Immanuël, aan de dood van de hogepriester, - dus de volle zekerheid van de zaken; - maar dat is niet bij iedereen zo.

De discipelen wilden niet weg bij Jezus, ondanks de haat en tegenwerking. Jezus begon hen na enige tijd zalig te spreken. Ook kregen zij steeds verdiepingen in het onderwijs van de Verborgenschap der Godzaligheid en de omgang met Hem. En tevens helderder heenwijzing naar de Vader.

De meeste christenen, zover bekend, sterven thans in deze fase van het geestelijke leven vóór of ná de rechtspraak. Ze hebben de verdere inleiding in de dood van de Hogepriester en de zekerheid van verzoening met de Vader niet meegemaakt.

Gesteld dat de hogepriester nog een jonge man was, als iemand in de vrijstad kwam. Dan konden er wel 50 jaar overheen gaan totdat de hogepriester stierf. Geestelijk gezien, mag de gelovige pas na zijn dood buiten de vrijstad gaan wonen. Dan wordt hij weer een wettig eigenaar van zijn verloren gegane bezittingen uit het Paradijs. Dat is het leven in Gods zalige gemeenschap door Christus.

Paulus beschrijft in Efése 2: 11 deze geestelijke ervaring, nadat de gelovigen al gefundeerd zijn in Christus. Hij bidt om een grotere mate kennis van de Vader. "In Hem, in Welken wij ook *een erfdeel* geworden zijn; wij, die tevoren verordineerd waren naar het voornemen des genen die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil. Vers 17 en 18. Opdat de God van onze Heere Jezus Christus, *de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis*. Namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke is de hoop van Zijn roeping en welke de rijkdom is der heerlijkheid van *Zijn erfenis* in de heiligen, enz.

7. Feestdagen in Israël een type van de Nieuwe Testamentische feestdagen

De feestdagen die Israël op Gods bevel moest vieren worden beschreven in Leviticus 23. *Gezette hoogtijden* worden ze genoemd, Leviticus 23 vers 4.

In deze volgorde moeten ze gevierd worden:

Pascha, Pinksterfeest, Feest de geklanks, grote Verzoendag, Loofhuttenfeest.

De 1e feestdag was het Pascha. Op die dag werd herdacht dat Israël verlost werd uit Egypte. Het paaslam moest geslacht worden en het bloed aan de posten van de deuren gesmeerd. Deze bloedstorting van een lam was overduidelijke heenwijzing naar de bloedstorting van Jezus Christus. Paulus zegt: *Ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus*. Pascha vertaald vanuit het Hebreeuws, betekent *voorbijgaan*. De doodsengel ging het huis voorbij als hij bloed zag.

Uit de kerkhistorie blijkt duidelijk dat de Vroege Christelijke kerk langzamerhand overging om de Joodse instellingen een andere naam te geven, namelijk *Goede Vrijdag*. En de opstanding van Jezus Christus noemden ze het *Pascha*. Dat geeft een vertekend beeld van Goddelijke instelling. Dat is heel jammer, want dat werkte door in meerdere tekstverklaringen uit het Nieuwe Testament. De uitleg van oprecht volk van God onder de Joden, werd weggewerkt om plaats te nemen voor onjuiste visie afkomstig uit de Kerk die ontstaan is uit bekeerde heidenvolken.

De 2e feestdag van Israël was de 50e dag na Pascha. Het was een herdenking van de wetgeving, waarin de Heere op de Berg Sinai afdaalde met grote verschrikking en Zijn Koninklijke wet afkondigde. Dit ging samen met een plechtige

bekendmaking dat Hij een getrouw Verbondsgod wilde zijn voor hen. En dat ze als Zijn kinderen naar het voorschrift van Zijn wetten moesten leven. De 10 geboden waren als een compact richtsnoer waarin de hoofdzonden verboden werden en de deugden geboden. Daaraan is nauw verbonden de complete ceremoniële wet als een leermeester in de geheimen van verzoening met God en vergeving van zonden. Zo diende deze wet als een tuchtmeester of pedagoog - volgens de Griekse tekst - tot Christus. De zedelijke, burgerlijke en ceremoniële wetten waren een eenheid. Deze feestdag van de Wet werd vervuld op de 50e dag na het Pascha waarop Jezus gekruisigd was.

De uitstorting van de Heilige Geest is niet alleen de kroon op het werk van Christus hier op de aarde, maar is tevens een nieuwe wetgeving volgens de regels die Jezus Christus heeft gegeven, en die door de discipelen zijn geleerd en toegepast op de kerk van Christus. Paulus zegt in Romeinen 8. Hetgeen der wet onmogelijk was omdat ze door het vlees krachteloos was om leven te geven en verzoening met God, daarom heeft God Zijn Zoon gezonden in de wereld, om het recht van de wet te vervullen, de zonden te verzoenen de weg tot de Vader te openbaren. De Heere gaf aan Zijn volk Israël *de Wet van de Geest des levens* in Christus Jezus, om hen vrij te maken van de wet der zonde en des doods. Als een wet overtreden wordt, dan spreekt ze over die zonde de vloek en de dood uit. Daarom wordt de wet van Mozes *een wet der zonde en des doods* genoemd. En vandaar dat Paulus zegt: *wij zijn niet meer onder de wet maar onder de genade*. Jakobus noemt de wet van de Geest des levens, *een Koninklijke wet die der vrijheid is*.

Een 3^e feestdag was *de dag des geklanks*, het Joodse nieuwjaar. Wij moeten er erg in hebben, dat de Joden een dubbel beginpunt van het nieuwjaar kenden. Het hoofdbegin lag in de 1e maand van het normaal burgerlijk jaar, zoals het al vanaf de schepping gerekend wordt. Het begin ligt ongeveer 23 september, als de zon recht boven de evenaar staat en dag en nacht overal even lang duren. De Heere had bevolen dat na de uittocht uit Egypte de maand Abib of Nisan, voortaan het hoofd van de maanden moest zijn. Dit werd in Israël het kerkelijk jaar genoemd. Dus de 1e maand van het burgerlijk jaar begon 1/2 jaar vóór de 1e maand van het kerkelijk jaar. Als we het dus hebben over het 3e feestdag, is het in feite de 1e feestdag van het burgerlijk jaar. Dat kan enige verwarring geven in de bespreking hierover. (Zie Chronologie van de Bijbel op onze site)

De 4e feestdag was de grote Verzoendag. De 10e dag van de 1e maand van het burgerlijk jaar en van de 7e maand van het kerkelijk jaar.

De 5e feestdag was het Loofhuttenfeest. Dit feest begon op de 15e dag van de 1e maand van het burgerlijk jaar en dus de 7e maand van het kerkelijk jaar. Het Loofhuttenfeest werd beschouwd als het grootste feest wat 8 dagen duurde. Daarmee was de cyclus van de feestdagen voltooid.

Er is al veel geschreven wat Gods bedoeling is geweest om behalve het burgerlijk jaar ook een kerkelijk jaar in te voegen. Het is duidelijk dat Pascha bij de Uittocht uit Egypte, beschouwd werd als het begin van de Joodse natie. Israël was een schaduwachtig volk als type van de Christelijke kerk. De door de Heere ingestelde feesten hebben alle een profetische vervulling. Pascha ziet op het lijden van Christus, het feest der eerstelingen ziet op de Opstanding van Christus als de Eersteling van allen die in Hem geloven. En de Wetgeving is op de Pinksterdag vervuld, toen de Geest Zelf de wet van Christus ging inschrijven in de harten van de gelovigen. Hebr. 8:10-13.

Een groot aantal verklaarders vanaf de tijd van Nadere Reformatie hebben deze feestdagen duidelijk beschreven en tevens geleerd dat de exacte vervulling van de feestdagen die in de *1e maand van het burgerlijk jaar* vielen, noch vervuld moeten worden onder het Joodse volk, inclusief Israël. Daar gaan we niet verder op in omdat er een overvloed van literatuur aanwezig is.

We geven nog even aandacht aan ons Kerstfeest. De oude Christelijke Kerk, die leefde onder de regering van het Romeinse Rijk, is langzamerhand begonnen om de geboorte van Christus ook officieel te vieren. Daarvoor kozen ze de 25e december, een Romeinse feestdag, waarin het hele grote Rijk van Rome deelde. Het is te begrijpen dat we daar altijd verzet is tegen geweest in de Kerk. Na de Reformatie werd die terechte bezwaren weer opnieuw in de kerk van Christus besproken. Sommige Reformatoren waren voorstanders van een totale afschaffing van het Kerstfeest, zoals ook in enkele acta's van Nederlandse synoden te vinden is. Dat is ook de reden dat er zo weinig Kerstpreken van oudvaders te vinden zijn.

Daarmee is niet gezegd dat we dit feit niet moeten herdenken. De geboorte van Christus is een van de grootste wonderen die ooit op aarde hebben plaatsgevonden. In het verlengde van het hout van de kribbe, staat het hout van het kruis. Het is waard om elke dag te herdenken, want was dit niet gebeurd, dan was er geen kerk van Christus. Maar de tijd van herdenking past in ieder geval niet op 25 december. We zouden ons evenals bij Pascha en Pinksteren, ons moeten reguleren naar de wet door de Heere aan Mozes gegeven. En dat is wat de geboorte van Christus betreft, hoogstwaarschijnlijk *de dag des Geklanks*, de 1e dag van de 1e maand van het burgerlijk jaar. Of, volgens anderen, heeft de geboorte van Jezus op het Loofhuttenfeest plaatsgevonden.

De 3 feestdagen van Israël die begonnen in het burgerlijk jaar behoren óók tot de trapsgewijze voortgang, of profetische dagen; deze moeten nog vervuld worden. Ze werden niet in deze volgorde in de kerk van Christus overgenomen. Het zijn:

1. De dag des geklanks; die bestond in een alarm en oproep tot boete en bekering voor de acht volgende dagen. Deze dagen zien op de toekomstige bekering van Joden, en Israël. Zacharia heeft dit beschreven in het 12e hoofdstuk. Niet enkele personen, maar het land, het hele volk zal rouwklagen, elke familie of gezin apart. De boetedagen gaan vooraf of vallen samen met Gods onkreukbare rechtvaardige oordelen over Israël en de volken. Ze eindigen in een geestelijke leven en opbloei in de hele wereld. Zie Ezechiël 39: 25 – 29 en Jesaja 59 - 60.

2. De 2e feestdag is de grote Verzoendag, op de 10^e dag van het jaar, waarop het vasten wordt beëindigd. Christus heeft op Pascha de verzoening verworven. De toepassing voor het volk van Israël na lange verstrooiing, werd afgebeeld op de grote Verzoendag. Mozes heeft het voorgezegd: *De Heere zal verzoenen Zijn land en Zijn volk*, Deuteronomium 32: 43.

3. De 3e feestdag is het Loofhuttenfeest, waarin al de volkeren uit de wereld deze grootste feestdag met Israël zullen delen, volgens Zacharia 14.

NIEUWE TESTAMENT

8. Onderwijs van Jezus door gelijkenissen

Het is bekend dat Jezus dikwijls leerde door gelijkenissen. "Zonder gelijkenissen sprak Hij tot hen niet". Dikwijls zei Hij: *het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan ...* Als we nu enkele gelijkenissen bekijken die in Mattheus 13 staan, begint Jezus met: *het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mens die goed zaad zaaide in zijn akker*, enz.

In de gelijkenis van het zaad toonde Jezus aan, dat er 4 soorten toeoorders zijn van Gods Woord. Bij drie vindt het woord gehoor en geloof, maar het wordt door de boze weggerukt, óf het mist een wortel, óf het verstikt. Dit is een beeld van tijdgeloven, nabij christenen en onoprechten of geveinsden.

In de volgende gelijkenis van het zaad en *het onkruid tussen de tarwe*, leert Hij ons duidelijk dat er groei is in de genade; en ook een gemene listige tegenwerking van de duivel om het zaad te verstikken.

Dezelfde betekenis heeft de gelijkenis van het mosterdzaad in vers 31 en het zuurdeeg in vers 33.

De strekking van het *mosterdzaad* is duidelijk, het is het kleinste van de zaden maar wordt een grote boom. We kunnen hieruit leren dat het geloof klein begint en groeit tot een bepaalde volkomenheid. Dat is veel beter dan dat het geloof heel groot begint, maar dat het heel laag afloopt, óf dat het blijkt dat het een tijdgeloof is.

De strekking van het *zuurdesem* is, dat de genade in iemands ziel verborgen ligt maar wel werkzaam is en tenslotte Gods doel bereikt. Jezus spreekt niet over een toeleidende weg. Jezus wijst hier alleen op de *aard* van het geestelijke leven, dat het bescheiden in het verborgen werkzaam is. Niemand mag het weten in het begin. Anderen hebben zulk een opzienbarende verandering, dat ieder het weet, hoort en ziet, die hem of haar kent. Maar zo gaat het niet bij allen.

Jezus leerde in Mattheus 13: 44, dat het koninkrijk der hemelen gelijk is aan *een schat* in een akker die iemand vindt; de schat verbergt en van blijdschap over de schat gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft; en koop die akker. In deze gelijkenis staat er geen beschrijving over de droefheid naar God, over de overtuiging van zonde en schuld en alles wat ermee samengaat. Jezus heeft in deze gelijkenis één hoofddoel: *Hijzelf* is de Schat in de akker, en als iemand Hem vindt, hetzij tijdens het zoeken, of hetzij plotseling, dan verkoopt hij alles wat hij bezit om Christus deelachtig te worden. Dit is precies hetzelfde als de gelijkenis van de *Parel van grote waarde*.

De gelijkenis van de *vissen* in vers 47 toont Jezus aan dat de gemeente van gelovigen zeer verscheiden is, sommigen zijn oprecht en sommigen zijn huichelaars die pas openbaar komen in de oordeelsdag.

Men zou kunnen denken, dat al de gelijkenissen eigenlijk zien op de openbaring van het Koninkrijk naar buiten of in iemands omgeving. Toch is dit niet waar. De Heere Jezus zegt nadrukkelijk: *het Koninkrijk der hemelen is binnen u*.

Een geliefd kind van God voelde haar einde aankomen. Ze werd nerveus en angstig hoe zal dat toch moeten voor de grote Rechter van hemel en aarde? De Geest drukte op haar ziel: *het Koninkrijk is binnen u*. Ze hoeft er niet meer opnieuw in te gaan, het leeft in haar ziel en wordt verplaatst naar de hemel.

Echter, Jezus verklaarde alles Zijn discipelen in het bijzonder zonder altijd gebruik te maken van gelijkenissen. Dat zien we in Zijn besturing in het bidden.

Toen de discipelen vroegen of Jezus hen wilde leren bidden, leerde Hij hen het *Onze Vader*. De meeste discipelen waren onder de bediening van Johannes de Doper voorbereid voor de kennisneming met Christus. Al deze geestelijke levende mensen werden bevoorrecht om het *Onze Vader* te bidden, zoals Jezus het bedoelde: *uw Vader in de hemel*. Een zeldzaam rijke troost de Vader zó te mogen aanroepen! Zo is het ook nu nog. In de overtuigingsweg is om zo te spreken geen plaats voor Gods Vadernaam. De beledigde Goddelijke rechtvaardigheid veroordeelt het geweten. En in de eerste heenwijzing naar Christus is er nog geen recht begrip en inzicht in een verzoend Vader. Een oprecht gelovige in Christus mag God als Zijn Vader wel aanroepen. Maar de praktijk leert dat een kleingelovigen er praktisch geen vrijmoedigheid toe heeft. Als het noemen van de Vadernaam niet met een gelovige gestalte samengaat, mist men de vrucht. Het nalaten van de Vadernaam te gebruiken is ook een van de oorzaken door het nalaten van predikanten en voorgangers. 'Als zij het niet doen, zou ik het dan wel mogen doen?' Bovendien is het nalaten in reactie op het koude en gevoelloze gebruik ervan, waarbij een tere consciëntie tegen de borst stuit. Erger is het, dat het nalaten voortkomt uit nederige hoogmoed. In de brede kerkelijke kringen is het formulier van het *Onze Vader* een formaliteit om aan tafel te bidden. Men gaat er vanuit dat God in de eerste plaats onze Vader is krachtens schepping. En dat is Hij van alle mensen. En vanuit die overtuiging bidden velen: *onze Vader*.

9. Analogie van het geloofsleven gericht naar het leven van Christus

Als we nu komen tot een analogie van het geloofsleven gericht naar het leven van Christus, dan houdt dat in, dat de heilsfeiten van Christus' leven gebaseerd zijn op, of overeenkomstig zijn aan de hoogtijdagen van het Oud Verbond. Dit is een heel voorname zaak. Het is de reden van de voorgaande uitvoerige toelichting. We zijn een groot deel kwijt van de heerlijke lessen die hierin verborgen liggen.

Volgen we de historische lijn die Christus is gegaan, dan zouden we eerst Christus moeten leren kennen als geboren Zaligmaker, daarna als lijdende Borg, en dan als opgestane Zaligmaker en verder als een opgevaren Koning in de hemel en als sluitstuk de persoonlijk kennis van God Heilige Geest, Zijn Persoon en werken.

Daar is niets op tegen, als we het maar niet tot een bindend voorschrift maken dat de bevindelijke kennis van Christus altijd langs deze weg moet gaan. In de literatuur van de oudvaders en in later tijd. Ja in de bekeringsgeschiedenissen van een groot aantal kinderen van God, kunnen wij niet vinden dat de openbaring van Christus eerst begint met de kennis van Hem als de geboren Zaligmaker te Bethlehem. De Heere is vrij in Zijn leiding. Uit omgang en gesprekken met Gods volk, komt niet naar voren dat allen chronologisch door de Geest geleerd zijn in deze volgorde van de trappen van vernedering en verhoging van Christus. We moeten dat aan de Heere overlaten.

Maar wat voor ons wel heel leerzaam is, zijn *de lessen die Jezus gegeven heeft aan Zijn discipelen tijdens Zijn omwandeling op aarde*. Ook hun persoonlijke omgang en de kennis van Christus is een bron van onderwijs voor het geestelijk leven. Het biedt ook lering in de geleidelijk groei en wasdom in Zijn kennis.

1. De Schrift leert ons dat voorafgaand aan de Christus openbaar optreden, Johannes de Doper als voorbereiden werd gezonden naar Israël. Wij kunnen hieruit leren dat de Heere gewoonlijk een voorbereiding werkt tot de kennis van Zijn Zoon. En deze voorbereiding is bijna altijd de wet als een kenbron van ellende. Paulus zegt, *door de wet is de kennis der zonde*. Zo wordt de wet een tuchtmeester tot Christus. Trap en mate mogen wij niet betalen.

In de omgang met anderen wanneer wij een lerend ambt hebben in de kerk, vinden we wel een les in het werk van Johannes. Hij doopte allen die tot hem kwamen, belijdende hun zonden. Boete en berouw ging vooraf. Men heeft opgemerkt, dat Johannes een dopeling niet te lang onder het water mocht houden want dan verdrong hij. En ook niet te kort, opdat er aan het waterbad geen gebrek zou kleven; wat geestelijk uitgelegd werd als onvoorbereid tot de geloofsdoop te komen.

2. De manier waarop de discipelen tot Jezus kwamen lag verschillend. En zo is het nog. Wie kan de verschillende wegen beschrijven in de komst tot Jezus Christus? Van de miljarden zielen die er in de hemel zijn, of zullen komen, is niemand hetzelfde in alle uitwendige en inwendige omstandigheden en gevoelens. Maar de kern is duidelijk: *het geloof in Jezus Christus*. Niet ieder kan er verslag van afleggen zoals voorgangers het graag zouden willen, wat natuurlijk hun goed recht is. Een vrouw uit Schotland ging naar de kerkenraad met het verzoek om toegang te krijgen tot het Heilig Avondmaal. Toen haar de vraag gesteld werd, hoe of Christus in haar hart gekomen is; of hoe zij tot Hem is gekomen? Antwoordde ze: ik weet niet, of Hij door de voordeur of de achterdeur is gekomen, maar Hij woont hier! Hier, wijzend op haar hart.

3. Die de vier evangeliën aandachtig leest en met elkaar vergelijkt wordt ervan overtuigd dat er een opgaande lijn ligt in het onderwijs van Jezus. Hij begint met de eenvoudige waarheden die in de Joodse kerk in die tijd besproken en uitgelegd werden. Lees wat dit betreft vooral de beroemde Bergrede in Mattheus 5. Het grote hoofddoel van Jezus is, om Zijn discipelen bekend te maken en te openbaren dat Hij de Beloofde Christus is, de Zoon van God, Zaligmaker van zondaren. En dat het geloof in Hem nodig is tot zaligheid. Dit was een heel ingrijpende lering. Want Jezus is gekomen in zeer eenvoudige omstandigheden. Zelfs wat zijn geboorte betreft in verdachtmakende omstandigheden. Voor de Joden was het buitengewoon moeilijk

om te erkennen dat Hij de Zoon van God is. Jezus onderwees hen daarin met alle zachtmoedigheid en tact. Met hetzelfde doel sprak hij ook Zijn gelijkenissen. Zelf zei Hij, dat het onderwijs was tot lering van de schade. Maar aan Zijn discipelen verklaarde Hij alles in het bijzonder. Hij legde hen de bedoeling uit. Dat is precies wat Hij nu nog doet als iemand tot het geloof in Christus gekomen is, of ernaar zoekt.

Ook lezen we dat Jezus Zijn discipelen leerden bidden. Zijn gebed begint precies eender als het zogenaamde Joodse Achttiengebied wat grotendeels dateert uit de tijd van het O.T. *Onze Vader, onze koning, die in de hemelen leeft*. Hij begint niet om de discipelen te leren om in Zijn Naam tot de Vader te gaan in het gebed. Daarvan zegt Hij later, voordat Hij stierf: *Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam. Doe dit en gij zult ontvangen*. Christus als Toegang tot de Vader, moet geopenbaard worden. En als het gebeurd is, moet Hij telkens weer opnieuw geopenbaard worden. Waarom? Omdat wij door ons zondig gedrag de toegang telkens toesluiten. Christus door Zijn Voorspraak houdt die open.

4. Een belangrijk aspect in Zijn lering nadat hij enkele jaren met Zijn discipelen had omgegaan, is om hen voor te bereiden op zijn lijden en dood en opstanding. Daar moesten ze ook vatbaar voor gemaakt worden. Om het eenvoudig te zeggen, met de voorgaande genade, waren zij nog niet vatbaar voor het lijden en sterven van hun dierbare Zaligmaker. Jezus maakt hen hiervoor trapsgewijze vatbaar. En toch verstonden zij het niet. Totdat de tijd aanbreekt dat Hij Zichzelf overgeeft aan de Romeinse soldaten en door hen aan het Joodse Sanhedrin. Deze hebben Hem berecht en ter dood veroordeeld.

Moet nu iedere gelovige deze zelfde weg gaan? Nee, want dan zouden wij in dezelfde omstandigheden zijn als de discipelen, dat wil zeggen behorend tot de Joodse kerk. En ook persoonlijk omgang hebben met Jezus. En het is niet nodig om daarop in te gaan. De grote kernzaak in deze gang en onderwijs van Jezus met Zijn discipelen is, dat wij in de bevindelijke weg ook door Hem worden onderwezen in Zijn lijden, dood en opstanding, in de trap en de mate als Hij dat Zelf wil en nodig acht.

De **discipelen** moesten na vele belevingen, vermeerdering van kennis van Christus en Zijn werk, **met** Jezus in de dood gaan. Helaas is van deze zalige, en dierbare ervaring een karikatuur gemaakt, zelfs met allerlei vreemde visionaire voorstellingen. Houdt er goed aan vast dat het, **met Jezus in de dood gaan** iets heel anders is dan de eerste overtuigingen en doodsangsten en de afsnijding van onze werelds leven. En ook anders dan in een latere gang in de afsnijding van al onze wettische werken. Na de ontsluiting of openbaring van Christus is er ook sprake van een afsnijding van onze evangelische bevattings en overleggingen en werkzaamheden, die deels uit de wet en deels uit het evangelie voorschrijf voortvloeien.

Met Jezus in de dood gaan, wil niet zeggen dat de band met de God verbroken wordt, ook niet de band met de Heere Jezus, en ook niet de band met vroegere ervaringen, maar het wil zeggen dat we er niet meer mee kunnen werken voor Gods aangezicht. Dan komt onze persoon zoals we zijn, doodschuldig voor God komt te staan. En daarin worden we het met God eens. Geen verlangen naar de hel, zoals sommigen zeggen, want dan zouden we verlangen naar een zaak om eeuwig God te ontoren. Maar de vereniging met God ligt dieper. De Heere kan ons geen kwaad meer doen. We krijgen zulk een verlustiging in God, in Zijn Goddelijke deugden en volmaaktheden, dat hel en hemel op de achtergrond komen. God komt tot de voorgrond en we worden met Hem verenigd en in die vereniging ligt zaligheid. *Die God is onze Zaligheid*. Juist in deze stand.

Bij sommigen gaat dat wel samen met vreselijke angsten, maar bij de meesten die ik gehoord heb, ligt de vereniging met God zo diep, dat onze wil eraan gaat; we hebben niets meer te willen dan alleen wat God wil. Sommigen hebben uitgeroepen: *Heere, help!* Anderen kwamen aan Gods kant en riepen: *Vader, verheerlijk Uw Naam*. De verzoening met de Vader volgt hierop. 't Hoef niet altijd dezelfde dag te zijn!

Het is zo jammer dat in de verstandelijke kennis en in de bespreking hiervan één woordje nagelaten wordt: *Met Hem! Met Hem verging hun hoop o Israëls God*. Maar de liefdeband bleef. Wellicht nog vuriger dan ooit.

En dan volgden later bij de discipelen de gang om op de belofte van de Heilige Geest te mogen pleiten, en die met blijdschap te verwachten. Ja ook, deelgenoot te mogen worden van Christus' Hemelvaart, met Hem inbegrepen te zijn, waar Hij ons vertegenwoordigd bij de Vader. *Uw leven is met Christus verborgen in God*. En vervolgens te mogen beleven de uitstorting van de Persoon, de Heilige Geest, als Leermeester, Trooster, Getuiger van Christus en als Onderpand van de toekomstige erve der heiligen in het licht.

Ieder oprecht gelovige gelooft in Jezus dat Hij de Zaligmaker is, dat Hij heeft geleden en gestorven, opgestaan en naar de hemel gevaren is. En vandaar heeft Hij Zijn Heilige Geest gezonden in Zijn kerk en doet het nog in alle gelovigen. *Want niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn dan door de Heilige Geest*, zegt Paulus in 1 Korinthe 12: 3.

Er zijn Avondmaalgangers, die regelmatig de gang naar het Avondmaal maken. Maar als je vraagt of zij echt geloven dat Jezus ook voor ú gestorven is, raken ze vertwijfelt. Zonder de oorzaken hiervan te bespreken, kunnen wij er wel ín zien, dat zo'n oprecht gelovige in de grond der zaak geen twijelaar is, maar bescheiden. Hij weet hoeveel bedrog er is in het geestelijk en kerkelijke leven. Hij is bekend met de voorbeelden van mensen die grote gelovigen schenen te zijn en afvallig werden. Hij vreest voor zelfbedrog. Dat is een van de redenen dat hij niet komt tot een volle bewustheid dat Jezus ook voor hém is gestorven. Maar als we dieper inzien, is het zo helder als glas, dat het ontbreekt aan de krachtige doorbrekende werkingen van God de Heilige Geest, die Christus verheerlijkt in zondaarsharten, naar de trap naar mate zoals Jezus ook verheerlijkt is in de Schrift.

10. Paulus over geestelijke groei bij geoefende kinderen van God

Een serieuze Bijbelonderzoeker ontkent niet dat er diverse standen in het geestelijke leven zijn. De ontkenning dat er standen in het genade leven zijn, is in feite ontstaan door het niet goed en onbevoordeeld verstaan van de Bijbelse leer. Iedereen weet dat een pasgeboren kind in wezen alles bezit van een compleet mens. Het is als het ware een opeengehoopte kiem. De groei en ontwikkeling brengt het tot openbaring. In het geestelijke leven is het ook zo. Maar door stagnatie in het geloofsleven, door verval van ontvangen genade, door de natuurlijke zorgeloosheid van een mens, leeft er een innerlijke afkeer van een diep afhankelijk leven van de Heere. Daar ligt in feite de grootste oorzaken dat er geen verdere groei is in het geestelijk leven. Wij willen niet opnieuw in gevoelige inwendige nood gebracht worden, evenals wij dat niet begeren in het natuurlijke leven. Wij zijn rustbezoekers buitenom God in Christus, hoewel we de belijdenis vasthouden dat God in Hem verzoend is. Er zijn niet zoveel mensen die zo diep geoefend zijn als de apostel Paulus wanneer hij schreef: *Ik heb een welbehagen in zwakheden, in noden, in verdrukkingen en vervolgingen; want als ik zwak ben dan ben ik machtig*. Dit is werkelijk een grote genade. Wij bereiken niet allen dit hoogtepunt in de genade en de diepte in de vernedering. Wij worden geroepen om tevreden te zijn met de trap en mate van genade die de Heere ons liefd te geven. Maar wij mogen niet tevreden zijn met vleselijke rust en geestelijke gemakzucht buitenom het aangebonden leven aan de genadetron. Het nieuwe leven roept en schreeuwt om de Heere. En de verbergings van Zijn aangezicht is als het ware een hel, om zo te spreken, op aarde. Het leven wat uit God geboren is, heeft nooit en nimmer genoeg van God maar wel aan God.

Om dit onderwerp te besluiten laten we nog enkele teksten van Paulus onder onze aandacht brengen.

Paulus wenst de gelovigen te Eféze, hoofdstuk 1: 17. *Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis; namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke is de hoop van Zijn roeping en welke de rijkdom is der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen, enz.* Als gelovigen voor het eerst licht krijgen in de Weg van verzoening in Christus, menen ze kant en klaar te zijn. Dat komt zelfs ook voor bij de gelovige Efeziërs die diep waren ingeleid *in de verborgenheid van Gods wil, naar Zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in Zichzelf.* En vers 9: *Nadat gij het evangelie uwer zaligheid gehoord hebt, in Welken gij ook nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte.*

Waarom is het dan nodig dat Paulus voor hen bidt: *"tot de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij u geve de Geest der wijsheid der openbaring in Zijn kennis, namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke is de hoop van Zijn roeping en de rijkdom van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen?"* Wel, is dat niet om nog dieper en verder ingeleid te worden in de kennis van de grote verborgenheid Gods? Paulus schrijft deze verborgenheden vanaf Eféze 1: 19 tot en met hoofdstuk 3. In het geloof ligt een onverzadelijke begeerte naar de Drie-enige God die hier op aarde nooit ten volle gestild kan worden. Nu, die begeerten wordt gevoed door de meerdere en verder openbaringen van God de Heilige Geest over de verborgenheden beschreven in de 1ste 3 hoofdstukken van Eféze. En wanneer wij bij de Heere in de hemel mogen komen, dan, ja dan, dán mogen we ons hart en ziel volkomen ophalen in de aanbidding en verwondering en verlustiging van Hem. *Dan zullen wij Hem kennen gelijkerwijs we van Hem gekend worden. Hier kennen wij ten dele, geloven wij ten dele, maar dan zal hetgeen ten dele is teniet gedaan worden.*

In de Filippenzen 3 vinden we ook een prachtige passage om ons onderwerp te verduidelijken. Paulus was gekomen *tot de kennis van Christus door de rechtvaardigheid die uit God is, door het geloof,* vers 9. Hij vervolgt: *Opdat ik Hem ken en de kracht Zijn opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden.* Hoe kan dat nu, Paulus had alles schade en drek geacht om de kennis van Christus; en dan vervolgt hij in vers 10 opnieuw: *opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding,* enz. Paulus spreekt in vers 10 over de vruchten van het rechtvaardigmakend geloof en over de zekerheid ervan in de weg van evangelische heiligmaking. En dit houdt in, dat een oprecht gelovige in zijn verder geloofsleven de kracht van Christus nodig heeft tot ware heiligmaking. Het is dezelfde kracht waardoor Christus uit de dood werd opgewekt.

Maar er is meer. Paulus begeert Zijn dood gelijkvormig te worden met het doel: *of ik enigszins mag komen tot de wederopstanding der doden.* Het is duidelijk uit de samenhang dat Paulus hier met de wederopstanding der doden bedoelt *de volmaaktheid van ziel en lichaam.* Is dat dan in dit leven te krijgen? Nee, zegt hij, dat heb ik nog niet gekregen ik ben nog niet volmaakt, *maar ik jaag ernaar.* Met dat doel ben ik door Christus ook gegrepen. En dan besluit hij zijn betoog: *Daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.* Paulus is een groot man in het geloof, maar hier doet hij een stap naar beneden en voegt zich bij kleingelovigen om samen naar *dezelfde regel,* op de smalle pad naar de Hemelstad te wandelen. En als iemand nog niet zover gekomen is, en een ander gevoelen heeft, ... dat kan; maar Paulus wijst erop: *ook dát zal u God openbaren.* Deze gelovigen hadden kennis van God in Christus, maar Paulus zegt: er zijn meerdere zaken en die zal God u ook openbaren.

Is dat iets vreemds? Is dat pas tevoorschijn gekomen ná de Afscheiding in de 19e eeuw? Is het een uitloei van hoogstaande kinderen van God, die zo eigenwijs zijn dat ze het alleen maar weten? Helaas, komt dat nogal eens voor. Maar in het geval wat Paulus bedoelt is het niet zo.

Nu, zegt iemand, 'Ik mag geloven dat de Heere mij gerechtvaardigd geeft en dat is in geen hoek geschied'. En daar kan men over spreken, gezelschappen stichten, enz. Maar we mogen vragen: hoe beschouwt u dan de tekst: 'Die gerechtvaardigd is dat hij nog gerechtvaardigd worde'? Openbaring 22: 11. Na nieuwe schuld heeft een kind van God behoefte aan nieuwe verzoening. Van Gods kant is de rechtvaardigmaking een eenmalige daad, maar van onze kant hebben we weer nieuwe geloofsoefeningen nodig om de troost ervan te ervaren. Het kan zijn dat we vroeger riepen in grote zielenneed: *Help! Heere help mij!* In een verdere weg rijst er een andere bede uit het hart: *Verheerlijk Uw Naam*. Dan zijn we persoonlijk met onze gebeden er tussenuit gezet.

Laten wij niet te hoog van de toren blazen met ontvangen gaven en genade, maar smeken om aan de voeten van de Heere Jezus, geleerd te worden door Hem. En dat we ook af mogen leren zien van onze eigen visies en inzicht door Zijn onderwijs. Die lessen op de school van Jezus zijn vooral op oudere leeftijd niet zo gemakkelijk. Of is het juist dán heel moeilijk? Ik denk van ja.

B. THEOLOGISCH OVERZICHT

11. Begripsverwarring over de standen in het genadeleven

Niemand kan de volledige allesomvattende beschrijving hiervan leveren. De diepten van Gods werken in de gelovigen, de persoonlijke ervaringen van het onderwijs van Gods Geest in de overtuigingsweg en in de droefheid naar de levende God, en uitgaan naar Jezus als Zaligmaker, zijn verborgenheden, die trapsgewijs worden geopenbaard. Agur zegt: *Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand; en ik heb geen mensenverstand. En ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend.* Spreuken 30 vers 3 en 4. Ieder kan toch wel aanvoelen dat Agur niet bedoeld de letterlijke kennis van deze genoemde zaken zoals beschreven in de Boeken van Mozes, enz. Hij vervolgt: *drie dingen zijn mij te wonderlijk, ja vier die ik niet weet*; vers 18. Hij beschrijft die wonderlijke dingen in de natuur, maar belijdt tevens zijn onkunde in de verborgen betekenis.

Hetzelfde mogen we ook wel zeggen van het werk van Gods Geest in de ziel. Jezus spreekt over *de verborgenheid van het koninkrijk der hemelen*. Hij zegt erbij: *het is binnen u*.

De instemming over mijn brochure *standen in het genadeleven* en de correcties sporen me aan om deze korte aanvulling te schrijven. De meeste vragen gingen over de standen in het geestelijk leven zowel vóór *de geloofszekerheid* **maar vooral na de rechtvaardigmaking**. Omdat deze in mijn brochure onvoldoende werden toegelicht, wil ik proberen nog enkele toelichtingen te schrijven.

12. De standen in de genade is een groei gewerkt door de Heilige Geest

Het geestelijk leven is een nieuwe schepping van God, in zijn begin zowel als in de **voortdurende groei** en onderhouding ervan. De Bijbel vergelijkt deze zaken bij mensen vanaf de ontvangenis tot de volwassenheid. Het wordt ook vergeleken bij plantengroei, zoals bij mosterdzaad, een tarwekorrel, een boom, enzovoort. Ook wordt het geestelijk leven vergeleken bij het werk van menselijke handelingen en verrichtingen, zoals zaaien, ploegen, oogsten, bij vissen met een hengel of met het net, enz.; zelfs ook bij planeten en sterren, waarvan de een verschilt een grote en omgang dan de andere. Als we al de beelden in de natuur met al hun verschillen en met het oneindig onderscheid in hun groei, wasdom, vrucht dragen met de variëteiten in werking en beweging, aandachtig nagaan en vergelijken met de talloze diversiteit in het geloofsleven, moeten we met Job uitroepen: *God is groot en wij begrijpen het niet*. Job 36 vers 26. Hoe groot, hoe onuitsprekelijk groot is onze Schepper! Letten we op de kleinste dingen in het natuurlijke en geestelijke leven, moeten we ons verbazen dat zo'n grote God Zich bekendmaakt in zulke kleine en eenvoudige dingen zowel in de natuur als in de genade. Hoe meer licht erover valt in de Schrift, hoe meer we overtuigd worden van het klein beginseltje wat wij er maar van kennen. Er staat heel veel meer in de Schrift dan wij ons indenken.

Na jaren intensief lezen en studeren moeten zeggen: *De Almachtige, Die kunnen wij niet uitvinden*. Job 37 vers 23; noch in Zijn Wezen, noch in Zijn Personen, noch in Zijn werken!

Het *ontstaan* van de nieuwe mens in Christus is een verborgenheid. *Gelijk gij niet weet welke de weg des winds zij of hoedanig de beenderen zijn in de buik van een vrouw, alzo weet gij het werk Gods niet Die het alles maakt*; Prediker 11 vers 5. Wellicht dat Jezus op deze tekst doelt als Hij spreekt over de wedergeboorte, in Johannes 3. Hij vergelijkt in die tekst wedergeboorte bij de wind en bij de natuurlijke geboorte. Geboorte wil zeggen, het proces van de *ontvangenis tot het baren*, volgens de Griekse taal. Zie ook Jakobus 1 vers 18 en 1 Petrus 2 vers 2.

Apart van dit proces wordt het geestelijk leven en de groei van een gelovige wordt óók dikwijls vergeleken bij de groei van een mens. Baby, kleuter, schoolkind, puber, (met zijn overmoed), volwassen, verliefd, ondertrouw, huwelijk, vruchtbaarheid en ouderschap. Deze onderscheiden zaken zijn in de Bijbel te vinden.

Als we dat in een geestelijke betekenis omzetten, moeten we er wel erg in hebben, dat het geloofsleven beslist geen rekensom is wat wij door wetenschappelijke berekening uit de Bijbel en de praktijk een plaatsje kunnen geven. Een kind in het geloof kan wel eens mannenwerk doen door de kracht van Boven, maar weer terugvallen als een zwak gelovige. Een schoolkind kan een korte tijd wel lezen en veel andere dingen leren. Op school komt het ook regelmatig voor dat het kind blijft zitten of wordt teruggeplaatst. Vroeger zeiden ervaren kinderen van God: 'als je denkt dat je een diploma hebt behaald, gebeurt het wel eens dat je teruggezet wordt naar de 1e klas'. Waarom? Om dezelfde zaken nog eens opnieuw te leren en dan in een veel dieper inzicht. Een puber kan verliefd worden, maar door tussenkomende dingen, verkoeling en dergelijke gaat de liefde achteruit en de verliefdheid of verkering gaat over.

Zo ook in het geestelijke. Bij een gelovige kan er sprake zijn van een geestelijke verliefdheid, vurig verlangen en omgang in het gebed met en tot Jezus. Ja, het kan tot een omhelzen van Jezus komen. Er kan ook een soort geestelijke zwangerschap zijn over dierbare zalige geloofsverlangens; en ook over andere personen dat zij getrokken mogen worden uit de machten van duisternis tot Gods eeuwig Koninkrijk. De praktijk leert dat er ook weer een tijdelijke terugval kan komen, waardoor men alles gaat verdenken. Iemand kan zelfs - soms tijdelijk - terugvallen in oppervlakkige godsdienst of in een werelds leven.

Dus een Bijbelse bevassing en beleving van de standen in het geestelijk leven is moeilijker dan men meestal denkt. De Bijbel geeft richtlijnen aan en kenmerken van bepaalde standen of liggingen in het geestelijke leven of trappen in de geloofskennis van Christus. Maar het is echt moeilijk om z'n innerlijke belevingen te verwoorden of om die te beschrijven. Dat geldt ook in het algemeen. Mensen die openhartig zijn hoor je nog regelmatig zeggen: ik kan m'n gevoelens niet onder woorden brengen.

Geesten kunnen zonder woorden communiceren. Zowel goede geesten, de engelen en kwade geesten, de duivels. Ze kunnen ook op lichamen werken. Hoeveel te meer kan Gods Geest op lichaam en ziel inwerken! Mensen kunnen dat zonder de Geest niet, maar mét de Geest wel. 1 Kor. 2:12-16.

Er komt nog iets om de hoek kijken. Voor dezelfde of bijna dezelfde zielservaringen en ligging in het geestelijke leven worden in diverse kerken en kerkverbanden niet altijd dezelfde woorden, teksten of beeldspraak gebruikt. Daarbij komt dat er onder Gods volk ook heel eigenwijze mensen zijn - de hand in eigen boezem - die zeggen: *zo heb ik het van de Heere geleerd. Of, dat ligt zus of want ik heb die tekst gekregen*, enz. Dat zo'n uitspraak niet altijd in het tekstverband opgevat wordt, is logisch, maar in feite is het soms totaal in tegenspraak met andere teksten. We moeten daarmee echt voorzichtig zijn. Bovendien is persoonlijk onderwijs niet voor een ander bestemd. Wij vinden in de Bijbel grote tegenstellingen, onder andere bij Paulus en Jakobus over de leer met betrekking tot de goede werken. Is het dan ook allemaal tegenstrijdig? We kunnen het vergelijken met een muntstuk. De ene kant staat een beeld en opschrift. En aan de andere kant staat de geldwaarde. Is dit een éénheid of niet? En ... op een oud Nederlandse gulden stond op de rand: *God zij met ons*. Discussie gesloten.

Nog één voorbeeld. Kijk eens naar de wedergeboorte. De Bijbelse beschrijving hiervan wordt in diverse kerken verschillend uitgelegd. Bovendien worden dezelfde zaken soms anders of zelfs tegenovergesteld benoemd. Dat is juist zo lastig. Het gevolg is dan een woordenstrijd waarin men het in wezen toch met elkaar eens is. En als men geestelijke nog jong is, ontbrandt er gauw een woordenstrijd met twist en

tweedracht, ja soms komt het zelfs tot een kerkscheuring. Paulus geeft een illustratie van geestelijke standen en misstanden in 1 Korinthe 3 vers 1-7.

1 En ik, broeders, kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleselijken, als tot jonge kinderen in Christus. 2 Ik heb u met melk gevoed, en niet met vaste spijs; want gij vermocht toen nog niet; ja, gij vermoogt ook nu nog niet. 3 Want gij zijt nog vleselijk; want dewijl onder u rijd is, en twist, en tweedracht, zijt gij niet vleselijk, en wandelt gij niet naar den mens? 4 Want als de een zegt: Ik ben van Paulus; en een ander: Ik ben van Apollos; zijt gij niet vleselijk? 5 Wie is dan Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars, door welke gij geloofd hebt, en dat, gelijk de Heere aan een iegelijk gegeven heeft? 6 Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft den wasdom gegeven. 7 Zo is dan noch hij, die plant, iets, noch hij, die nat maakt, maar God, Die den wasdom geeft.

13. Het wezen van het geloof.

Er is in de loop van de eeuwen ná de Reformatie enorm veel geschreven en gediscussieerd over *het wezen des geloofs*. Onze reformatoren en degenen die na hen kwamen in de tijd van de nadere Reformatie hebben het geloof beschreven zoals Th. van der Groe het kort samenvat in zijn boekje: *Beschrijving van het oprecht en zielzaligend geloof*.

*"Gelijk gij dan Christus Jezus, den Heere, hebt aangenomen, wandelt also in Hem. Colossenzen 2:6. Zoals het onze Catechismus beschrijft, en deze beschrijving bewijst uit Handelingen 15:2: 'Maar wij geloven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden, op zulke wijze als ook zij'. Zodat iemands geloof, dat hij zal zalig worden door Christus' genade, en door Hem aan te nemen en op Hem te rusten tot dat einde, door de zuiverste Geloofsbelijdenissen van onze kerk, in overeenkomst met het geopenbaarde Woord van God, gehouden wordt voor het eigenlijke **wezen van het rechtvaardigmakende geloof**; en daarom hebben al onze reformateurs altijd gesteld zoveel verzekering en persoonlijke toe-eigening te behoren tot de natuur en het wezen des geloofs, als genoegzaam was om het ongeloof van het geloof weg te nemen, en geen enkele twijfeling daarin toe te laten. Wat twijfelingen er ook in een *gelovige* mogen zijn, daar is nochtans geen twijfel in het *geloof*; want het ongeloof alleen is de baarmoeder van zijn twijfelingen, maar geenszins zijn geloof.*

Van der Groe licht duidelijk toe dat het wezen van het geloof aanwezig is in elke ziel die tot het geloof deelachtig is. Het is wel verschillend in trap en mate. De zekerheid van het geloof bezit iemand naar mate zijn geloof werkzaam is tot Jezus Christus. Het wezenlijke ervan is een vaste hoop en vertrouwen op de levende God. Al is 't dat velen de toepassing op zichzelf, dat ze eeuwig zalig zullen worden, niet kunnen of durven maken, toch ligt *de hoop en het geloof op God* vast, omdat het rust op een eeuwige vaste Grondslag. Een oprecht gelovige kan in veel bestrijdingen en duisternis komen. Maar in de grond van de zaak blijft het geloof in het hart liggen. Evenals wij in een donkere kamer opgesloten zitten, weten we toch precies wat we gezien hebben toen de zon scheen.

Het is in dit document niet de bedoeling om de verschillende visies over geloof en geloven naast elkaar te plaatsen. Dat is een groot werk waarvoor niet veel interesse meer is. Dus laten we het houden bij de opvatting over het geloof en de geloofszekerheid volgens de Catechismus.

Paulus noemt in 1 Korinthe 13: 13 drie voorname genaden: *geloof, hoop en liefde*. Wat houdt het geloof in?

In onze omgang heeft geloof verschillende betekenissen, zoals: 'ik geloof van niet, ik geloof van wel, ik geloof het, maar weet het niet zeker'. Al deze uitdrukking laten we nu buiten beschouwing.

In de Bijbel wordt geloof of 'vertrouwen', zoals het in het Hebreeuws ook betekent, beschreven dat wij het woord van de levende God geloven en op Hem vertrouwen.

Paulus – wellicht de schrijver - geeft een definitie van het geloof in Hebrëeën 11 vers 1. *Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs van zaken die niet ziet.* Dat heeft hij in de Hebrëeënbrieff met tientallen voorbeelden aangetoond. Wanneer wij spreken over 'geloof hechten aan zaken in vroeger tijd', dan bedoelen we ermee dat we echt geloven dat dit gebeurd is. En wanneer het gaat over geloof in de toekomst, dus over bedreigingen of beloften, dan bedoelen we met ons geloof, dat wij de inhoud van hetgeen bedreigd of beloofd wordt geloven en voor waar houden.

Een bijzondere betekenis heeft de uitdrukking: *het geloof in Jezus Christus*. Ten 1e betekent het, dat wij alles geloven wat van Hem geschreven is in de Bijbel. Ten 2e betekent het in de Heilige Schrift, een Persoonlijk kennen van Christus en het vertrouwen op Hem en op hetgeen Hij in Zijn woord beloofd heeft aan hen die in Hem geloven. En dat is kort, volgens onze Geloofsformulieren: *de rust der zielen en het eeuwige leven hiernamaals*. Dit is het zaligmakend geloof, in onderscheid van een algemeen geloof die ieder heeft die de Bijbel leest. Ja, dat algemeen geloof gaat zover, dat Jakobus zegt: *De duivelen geloven ook dat er een God is, maar ze sidderen voor Hem*.

Het oprechte geloof is het werk van God de Heilige Geest. De Catechismus noemt Hem de Werkmeester van het geloof.

14. Wanneer begint het geloof?

Er is onder de godgeleerden een discussie geweest wanneer dit geloof begint. Begint het bij de eerste overtuigingen of begint het pas bij die eerste kennis van Jezus Christus. De Bijbel spreekt in feite altijd over *de oprechte kennis van Christus*, als het beginpunt van het geloof. Maar er is meer. Paulus zegt: *Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het Woord Gods is toebereid*. Dit verstaan wordt ook geloof genoemd.

Zo mogen we ook zeggen, dat het geloof door de Geest gewerkt, in zijn eerste kiemen zich uitstrekt naar alles wat God in Zijn woord heeft geopenbaard, (Zondag 7). Paulus zegt: *Door de wet is de kennis der zonde*. (Zondag 2) Als wij dat beginnen te geloven, beginnen we ook de schuld te gevoelen. Als wij beginnen te geloven dat God een heilige en rechtvaardige Majesteit is, dan beginnen we voor Hem te beven. De Catechismus beschrijft deze ervaringen helder en duidelijk in Zondag 2 tot en met 5. In Zondag 3 wijst hij al op een deur van hoop om behouden te worden: *... Tenzij wij door de Geest Gods wedergeboren worden*. En wanneer hij in Zondag 5 vervolgd met een ontluikend begin van hoop op Jezus Christus te beschrijven, kunnen we hieruit leren, dat er een voorbereiding is tot de kennis van Christus en het komen tot Hem. In Zondag 7 beschrijft de Onderwijzer in meesterlijke wijsheid de kern van het zaligmakend geloof. Dat richt zich niet alleen op alles wat God in Zijn woord heeft geopenbaard, maar inzonderheid op Christus die door God is gegeven tot zaligheid van de schuldige en verloren zondaren, enz.

Dit wordt genoemd *het wezen van het geloof*. Een wezen is in Bijbels taalgebruik een wezenlijkheid, een tegenwoordigheid, een werkelijkheid, een bestaan. Het geloof is dus een gave van God die wezenlijk in een gelovige geschonken en ingeplant wordt door de Heilige Geest. Het is een gave die duurzaam is zolang we leven. Dat wil zeggen, wanneer het geloof beschouwd wordt, als iets wat we niet zien maar toch geloven op grond van de Schrift en van verlichting van de Geest. Dit geloof gaat altijd samen met de hoop. Het geloof ziet onzichtbare zaken die nog niet aanwezig zijn, maar die we toch erkennen. Dit geloof zal eens in aanschouwen worden verwisseld en de hoop gaat dan in vervulling.

We moeten er ook bij opmerken, dat geloof in trap en mate onderscheiden is ten opzichte van hetgeen waar het geloof zich op richt of naar uitgaat. B.v. wij geloven dat Jezus Christus een Zaligmaker van zondaren is. Zet een mes op de keel van een gelovige, maar dat zal hij vasthouden. Komt hij nu in bestrijdingen van het ongeloof,

vermeerderd met de helse kwelling en lastering van de duivel, dan kan hij niet meer, of niet altijd geloven dat hij deel aan Jezus heeft. Maar de wortel blijft. Zo is het ook met de verkiezing tot genade. Wij geloven in het leerstuk van de verkiezing. En dat komen we zelfs tegen bij bittere vijanden van de genadeleer. En leren we onszelf kennen, dan zien we dat we zelf ook zo'n bittere vijandschap in ons hart omdragen tegen een soevereine heilige Majesteit van God, Die doet wat Hem behaagt. Maar ook in deze heftige vertwijfelingen blijft de wortel in het hart liggen. Dan is er een hemelse openbaring nodig in de kennis van God verzoend in Christus. Ja, nog wat dieper, om daarvan verzekerd te mogen worden, dat wij ook in Christus uitverkorenen zijn, van voor de grondlegging der wereld. In feite, alle geloofszaken, alles wat in de Schrift geopenbaard wordt, moeten wij ook bevindelijk en persoonlijk leren. We kunnen de hele Bijbel uit ons hoofd kennen, maar de Geest alleen leert als Machthebbende. Dan opent Hij zaken en heilgeheimen die we al 50 jaar weten, maar we zien dan verborgenheden erin liggen, die we absoluut nooit geweten hebben. Bovendien gaat de openbaring die de Geest ons geeft vanuit de Heilige Schrift, altijd samen met liefde tot hetgeen Hij ontsluit of openbaart. Zelfs in Zijn rechtvaardige oordelen en gerichten. Niet dat onze liefde tot die oordelen uitstrekt, nee, daar schrikken we voor, maar onze liefde blijft gevestigd of wordt temeer gericht op de God des oordeels en op Zijn onkreukbare rechtvaardigheid. Die goddelijke heiligheid en majesteit overweldigt zodanig ons hart en ziel dat we deze zien als een eigenschap van God. En als de liefde van God in het hart is uitgestort hebben we Hem lief zoals Hij is, ja zoals Hij helemaal is. Niet enkele deugden beminnen wij, maar wij beminnen Hem Zelf, niet voor een groot gedeelte, maar geheel en Al.

15. Het wèl/wezen van het geloof

Met het wèl-wezen van het geloof wordt bedoeld, dat het geloof in een goede conditie is. Dat het gelovig werkzaam en levendig is. Dat het samengaat met gebedsworsteling, met roemen in God door Jezus Christus; met de verzoening die wij mogen ervaren met God de Vader, met het getuigenis van Gods Geest die in onze harten getuigt: *Abba, lieve Vader*. De Heilige Geest getuigt niet alleen in de Schrift maar Hij getuigt ook in het hart van de gelovigen op een min of meer krachtige manier. Anders hebben we alleen de kennis van de Schrift; hoogst belangrijk, maar onvoldoende.

In Zondag 7 wordt de aard of het wezen van het geloof beschreven als het in goede conditie verkeert. In Zondag 8 begint de Catechismus te spreken over de aanbiddelijke Heilige Drie-eenheid naar aanleiding van de Geloofsartikelen. En in Zondag 9 spreekt hij over de Vader als de Schepper van alle dingen en daarbij als de grote Herschepper, de heilige Vader van Gods kinderen die Hem kennen en in alles vertrouwen.

Dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde en al wat erin is, uit niet geschapen heeft, Die ook door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid ze nog onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus wil mijn God en mijn Vader is. Op Wie ik zo vertrouw dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift van lichaam en ziel verzorgen. En ook al het kwaad dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren; omdat Hij zulks doen kan als een almachtig God en ook doen wil als een getrouw Vader.

Dit behoort bij het wezen van het geloof, - het zij zwakker of sterker – maar het spreekt in het bijzonder over het wèl/wezen van het geloof. Het is dan in een goede conditie en levendig gesteld. En soortgelijke beschrijving vinden we terug in Zondag 23 over de baten, of vruchten van het geloof, waarin sommige accenten als het ware noch iets dieper worden beschreven. Het welwezen van het geloof kent dus ook een groei, soms een vermindering, maar ook weer een vermeerdering en versterking.

16. Verwarring in de tijd van de Afscheiding ca 1834

In de dagen van de Afscheiding ca 1834, kwam ons land, of liever Gods kerk in ons land in grote verwickelingen. De afscheiding van diverse gemeenteleden of in een groot aantal gemeenten, vanuit de Nederlands Hervormde kerk, bracht een groot tumult teweeg. Iedereen die zich verdiept in deze historie, moet zich verbazen over 2 zaken.

Ten 1e de grote verwarring, tegenstand en tegenstrijdigheden die er plaats vonden binnen het kerkelijke leven.

En ten 2e de bijzondere soms heel krachtige werk van God in het bekeren van goddelozen en/of kerkelijke personen.

Uit deze opwekkingen en opleveringen zijn de gezelschappen ontstaan en opgebloeid. Deze werden tenslotte gemeenten met een eigen kerkverband. De Gereformeerde Dogmatieken, oftewel de Gereformeerde leer, was al lang in vele gemeenten in groot verval, ja soms in verachting gekomen. Er ontstonden gemeenten uit zeer eenvoudige mensen met soms weinig opleiding, waaruit ook predikanten door de Heere krachtadig geroepen werden in Zijn wijngaard. Onder hen waren een aantal predikanten die in hun eigen kring vanwege de uitstraling van Gods werk een eersteklas positie werden toebedeeld, of die deze zelf innamen. Deze eenvoudige mensen predikten zoals de Heere het hen geleerd had. Sommigen werden geoefend in de leer van de godvruchtige voorvaders. Anderen brachten hun eigen visies over de leer van de Schrift, over Bijbelse onderwerpen en over het bevindelijk leven op de preekstoel. De gezelschapstaal die overal nadrukkelijk aanwezig was, kreeg ook een plaats op de kansel. En daarbij kwam dan ook dat persoonlijke visies als vaste dogma's werden beschouwd en de persoonlijke bevinding in de weg van zaligheid voor een vaste sluitrede en voorschrift die men moest gehoorzamen.

Als we de preken uit die tijd lezen, komen we onder diepe indruk van de kennis die eenvoudige mensen hadden van het werk van God in de bekering. Maar we staan er ook verbaasd over dat sommigen, zo een merkwaardige uitleg gaven aan de Heilige Schrift. Bovendien was het gewoonte om over een tekst of enkele teksten te spreken, totaal buiten het tekstverband. Zonder overdrijving mogen we wel zeggen, dat de tweede hoofdbetekenis in de Bijbel het *tekstverband* is. 't Is waar, als we daar geen licht in krijgen, dan zien we het niet. Zoveel te meer de noodzaak om het te bestuderen in de godvruchtige vaders, welke boeken nog aanwezig waren en waaruit men de exegese van de Schrift kon leren. Ongelukkig genoeg kwam de mening erbij, dat de letterlijke betekenis van een tekst niet voor uitleg op de preekstoel geschikt is. Dat hoort thuis bij letterknechten.

Wij zijn nu bijna 2 eeuwen verder. Intussen is er op het gebied van Hebreeuws, Grieks en exegese van de Heilige Schrift, talloze werken verschenen, uit alle verschillende kerkverbanden, die een schat aan waardevolle uitleg en informatie bevatten. Alles wat uit de Schrift geput is in overeenstemming daarmee en merkbaar onder verlichting van Gods Geest, mogen wij waardevol noemen.

En nu komen we bij de kern van een probleem: de diepe doorleving van teksten, het onderwijs van de Heilige Geest, de overeenstemming die men had op de gezelschappen met andere kinderen van God, werden in de tijden van de Afscheiding al meer dan een eeuw zo niet meer van de kansel geleerd. En daaruit ontstond dan bij kerkelijke groeperingen de uitleg dat er verschil is tussen het wezen van het geloof en het *welwezen*. Het wezen van het geloof is iedere oprecht gelovige deelachtig, maar het *welwezen* van het geloof wordt pas geleerd na de voorgaande weldaden van roeping, de kennis van Christus in onderscheiden mate, en de rechtvaardigmaking in de vierschaar van de consciëntie. Dan pas mag men spreken van een *welwezen*. Het woord is niet fout, want het *welwezen* is juist dan goed aanwezig. Maar de visie dat Zondag 7 alleen over het wezen spreekt en pas vanaf Zondag 23 het *welwezen* wordt geleerd, is niet volgens de Schrift, het is

absoluut niet volgens de leer van Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus. We mogen ons afvragen, of dat in de tijd van nadere Reformatie ooit zo werd uitgelegd. Deze foutieve uitleg of indeling, werkt nog steeds door. Vandaar dat velen leren dat er drie standen in het genadeleven zijn: *de wedergeboorte, de openbaring van Christus en de rechtvaardigmaking in de consciëntie.*

Goed bedoeld overigens, maar het heeft wel een duidelijke toelichting nodig anders komt het verkeerd over. De mensen horen dit en menen dat deze 3 markeerpunten een correct begrip vormen over de bevindingsweg. Soms met veroordeling van hen die het niet op die manier willen uitleggen. Men wordt dan beschouwd als niet geoefend, of dat men dwaalt.

Zo krijgt men een systematische indeling in het werk van de Heilige Geest, Die Zich absoluut niet aan onze eigen onvolledige systemen bindt. Of het nu oud of nieuw is, wettisch of Evangelisch met minder of meer standen, - Gods Geest gaat een soevereine weg met ieder in wie Hij werkt.

Dat wil niet zeggen dat mensen die aan deze drie-deling vasthouden zo dwalen, maar het denkbeeld dat erbij geleerd wordt, kan men toch niet in Bijbelse bewoordingen zodanig overbrengen, dat nuttig is voor hen die zich willen baseren op de Schrift. Ook loopt men vast met de Catechismus en de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Wanneer men deze drie-deling echter met goede bedoelingen leert, heeft het dit voordeel, dat een toehoorder of lezer niet blijft rusten in de eerste beginselen van het geestelijke leven, maar zoekt te vorderen in groei in de kennis van Jezus Christus. In een enigszins ander geval zegt Paulus in Filip. 1: 18: ... *en daarin verblijd ik mij.* Zie ook Hebrëeën 6:1-3.

17. Betekenissen van het begrip rechtvaardigmaking in het geweten

Paulus schrijft Romeinen 3 vers 28: *Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.* De vrucht hiervan beschrijft hij in Romeinen 5: 1. *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.*

De rechtvaardigmaking wordt bijna nergens in zulke duidelijke woorden beschreven dan in Zondag 23. Wat baat het u nu dat gij dit alles gelooft? Antwoord. *Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam des eeuwigens levens.*

Hoe zijt gij rechtvaardig voor God? Antwoord. *Alleen door een waar geloof in Jezus Christus,* enz. Het antwoord besluit met de woorden: *in zoverre ik zulke weldaad met een gelovig hart aanneem.*

Het woord *rechtvaardigmaking* sluit een dubbele zaak in. Ten 1e houdt het de rechtvaardiging in van een goddeloze. En wat ermee samengaat of erop volgt is de *heiligmaking*. Rechtvaardigen wordt in de Bijbel gebruikt voor een Goddelijke vrijspraak van zonde en schuld. *Heiligmaking* is een werk van Gods Geest wat betrekking heeft over de heiliging van de persoon van een gelovige, dus zowel ziel als lichaam. Een rechter spreekt vrij in het gerechtshof, vroeger *de vierschaar* genoemd. Dat is het werk van God de Vader, door Zijn Geest. Het wordt ook een werk van Christus genoemd, want Johannes schrijft: *Indien de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zult gij waarlijk vrij zijn.* Jezus was nog in de staat van Zijn vernedering als Hij dit uitsprak. Hoeveel te meer heeft Hij dat recht in de staat van Zijn verhoging, als een verordeneerd Rechter door de Vader, over de levenden en de doden? Hij voert ook de wil van Zijn Vader uit.

Maar een mens *heiligmaken* in Bijbelse betekenis voornamelijk het werk van God de Heilige Geest. Zijn *inwoning* in de gelovige is een heiliging, die met een kleine trap begint, en in de hemel voltooid wordt, wat de ziel betreft. En in de dag van de zalige opstanding met ziel en lichaam.

Deze Bijbelse omschrijving over rechtvaardigmaking en heiligmaking wordt door een gelovige beleefd; het wordt realiteit en persoonlijke ervaring. Wij spreken dan van de

rechtvaardiging in de consciëntie van een mens. Vroeger zei men: *in de vierschaar van de consciëntie*. De Geest werkt een gerechtshof in de consciëntie van een overtuigd zondaar. Door middel van de Schrift stelt Hij de mens in staat van beschuldiging tegenover de heilige, rechtvaardiging en aanbiddelijke Majesteit van God. De een meer en de ander minder, ontvangt daarbij de droefheid naar de levende God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Wanneer Christus Zichzelf openbaart door de Schrift, hetzij door een heenwijzing naar de Zaligmaker, hetzij door een meerdere openbaring van Zijn Persoon, hetzij in een openbaring van Christus als een Gift van de Vader, komt er heldere Persoonskennis van Christus. Na deze verschillende ontsluitingen en openbaringen in het Evangelie, worden de genegenheden van het hart getrokken naar Christus en ontstaat er een groei van het geloof in Hem. En dit is het kardinale punt, Christus moet het Middelpunt van ons hart en de Hoofdpersoon van ons leven worden.

Volgens deze korte beschrijving wordt het geloof niet alleen gewerkt maar begint het ook steeds meer te groeien. Dit geloof, hoe zwak het ook is en hoe klein, als het oprecht is, is het rechtvaardigmakend geloof. Dit wordt geoefend in een weg van verdrukkingen, bestrijdingen en aanvechtingen wat daarmee samengaat.

Er zijn mensen die zeggen, dat deze tragsgewijze ervaringen niet in de Catechismus voorkomen. Toch wel. Minstens drie keer wordt de uitdrukking gebruikt:

Opdat wij hoe langer hoe meer der zonde afsterven ... Zondag 26.

Alzo met Zijn heilig lichaam hoe langer hoe meer verenigd worden ... Z. 28.

Opdat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld God vernieuwd worden... Z. 44

De openbaring van Christus in Zijn aanbiddelijk Persoon, wordt onderscheiden beleefd en ervaren, zoals we bij gelovigen in het Nieuwe Testament en bij de discipelen kunnen lezen.

Maar er is een diepere gang in het bevindelijk leven. Sommigen onder Gods volk worden in een verdere gangen en diepere oefeningen geleid tot een meerdere kennis van God de Vader verzoend in Christus door de Heilige Geest. Bij een aantal volgt daarbij in de ziel als het ware een Goddelijke rechtszaak, waarin de zondaar beschuldigd door de wet als een goddeloze in het gericht van God staat. Ook dit ligt onderscheiden, maar het kan heel diep gaan. De ondervinding hiervan wordt weinig besproken, wellicht omdat het weinig ingeleefd wordt, maar ook omdat deze bevinding zich niet zo gemakkelijk laat bespreken en uitleggen als het persoonlijk beleefd en ervaren wordt. Want het werk van Gods Geest ligt in deze weg zeer diep in het hart hoewel het aan de andere kant helder en klaar wordt uitgewerkt. De Geest is gewoon in deze weg sommige teksten uit de Schrift zo helder, zo klaar op de ziel te drukken, alsof het een hoorbare uitspraak is. Dit gaat samen met een openbaring van God de Vader, die vrijspreekt op grond van het Borgwerk van Zijn beminde Zoon, waardoor er een vrede in de ziel gewerkt wordt, die het verstand te boven gaat.

Deze vrijspraak ligt in de Schrift en wordt door de Geest in de ziel uitgewerkt. Soms op een 'extraordinaire' wijze van het ene moment op het andere. Als het ware van het voorportaal van de hel naar de geestelijke optrekking in het voorhof van de hemel. Daar ontvangen we vrede met God, van Wie we tevoren dachten dat Hij ons eeuwig moest verdoemen. En in welk rechtvaardig oordeel wij verenigd worden met Hem.

Het is van belang om hierbij te voegen, dat wij niet gewillig worden om naar de hel te gaan waar God eeuwig gevloekt wordt, dat een vreselijke misvatting. Maar wij worden het eens met Gods raad en wil en werk. Keuren de hel waard maar kiezen God, zoals Hij is. Sommigen willen dan roepen: werp mij maar weg. Maar normaal gesproken wordt juist dan onze wil verslonden in de heilige wil van God. Jezus ging ons hierin voor toen Hij uitriep enkele dagen voor Zijn dood: *Vader, verheerlijk Uw Naam!* En in deze woorden, mét de zielsgestalte erbij, ligt de hele zaak van de bewuste, volle zekerheid van onze rechtvaardigmaking besloten. Niet wij beslissen, maar: *Vader, Uw Naam, Uw wil, Uw heerlijkheid, Uw eer en leer*, enz. Niemand ervaart dat precies hetzelfde als een ander. Nee, zoals het met alle werking van de

Geest is, ieder heeft zijn eigen persoonlijke ervaring in de vereniging met God in deze zaak, zowel als in alle andere zaken.

18. Een ingewikkelde zaak

En dit brengt ons bij een andere zaak. Ja, die Gods kinderen zelf ingewikkeld maken. Als we de literatuur lezen van de laatste 2 eeuwen, dan komen we aan de weet, dat er een categorie kinderen van God is die deze rechtvaardigmaking in de rechtszaak van hun geweten, krachtig hebben ervaren, en deze ook vereisen in andere gelovigen. En dat is heel goed te begrijpen. Omdat ze het zelf meegemaakt hebben dat ze daarbuiten niet meer verder konden leven, maar ook niet konden sterven. Ze werden verenigd met Gods wil. En dan voelt men aan, wat men zelf nodig heeft, dat heeft een ander ook nodig.

Maar wij behoren in acht te nemen, dat de Heere vrijmachtig werkt naar Zijn inzicht en niet naar onze eigen visie; ik zou haast zeggen niet naar onze eigen hoogmoedige zin en wil. Bij een kind van God werkt zoveel eigen zin en eer mee in dit leven. En dat gebeurt ook na zo'n grote weldaad.

En daarbij komt dan het moeilijke in deze zaak, dat Zondag 23 uitgelegd wordt - de een beschrijving van het welwezen van het geloof, - dat dit absoluut noodzakelijk is voor ieder gelovige tot zaligheid. Of als men een lagere toon aanslaat, dat buitenom deze ervaring er geen sprake is van het *welwezen* van het geloof, maar alleen van het *wezen*, de aanwezigheid van het geloof.

Zo wordt de Catechismus eigenlijk verkeerd uitgelegd en misbruikt. Lees de Catechismusverklaringen van de opstellers, Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus en al de oude theologen die na hen geschreven hebben, u kunt niet vinden dat ze het welwezen van het geloof vasthechten aan de volle zekerheid die wordt doorleefd in de vierschaar van de consciëntie. Als de essentie van het geloof aanwezig is in zwakke of sterkere gelovigen, dan mogen we spreken van een *welwezen*, als het geloof in Christus levendig gesteld is in uitgaande geloofsdaden naar God in Christus.

Wanneer gelovigen, hetzij voorgangers of niet, spreken over 3 trappen in het geestelijke leven, dan legt men het uit als: de wedergeboorte, de openbaring van Christus, en de rechtvaardigmaking in de vierschaar van de consciëntie. Hoewel hier enkele toelichtingen en aanvullingen bij nodig zijn, liggen deze zaken niet zo verkeerd als sommige scherpe bekritiseerders het opvatten.

De meesten die deze 3 standen leren, gaan er niet vanuit dat de verzoening met God altijd zo'n hoge verborgenheid is, dat de volle zekerheid in de kennis van God de Vader en het ontvangen van de Heilige Geest als een Onderpand van onze eigen zaligheid, dan ook aanwezig is. Ook ná de rechtvaardigmaking, wanneer die men die met bewust heeft ervaren, liggen er nieuwe trappen, oefeningen en fasen in het verdere geestelijk leven.

19. De verzegeling door de Geest in de doop

Er wordt gevraagd naar de verzegeling met of door de Geest. Alle gedoopten worden toch verzegeld? Dan zijn toch zeker alle gelovigen verzegeld?

Paulus leert in Romeinen 9: 11, *dat Abraham het teken der besnijdenis heeft ontvangen tot een zegel der rechtvaardigheid des geloofs*. En in Kolossenzen 2: 4 legt hij uit, dat de besnijdenis in type is van de doop; althans het heeft dezelfde doelstelling. De besnijdenis en de doop worden beide toegebracht aan het lichaam, na een belijdenis van het geloof. In het Oude Testament geloofden de ouders in Gods beloften van de Messias en in het Nieuwe Testament geloven en doen wij belijdenis van Christus die gekomen is. De besnijdenis was verplicht voor al Abrahams zaad, Ismaël (de Arabieren) en Ezaü en alle volkeren die uit hen

voortgekomen zijn. Alleen de zonen van Izaak en Jakob lagen binnen de kring van het Genadeverbond; de andere niet.

In onze kerken ontvangt iemand de doop als kind. Velen ontvangen het teken, weinigen worden Christus ingelijfd. Krijgt men later het oprecht geloof in Christus, dan krijgt zijn doop pas echte waarde wanneer men gelovig reflecteert en werkzaam wordt met deze verbondsverzegeling die in de doop is gebeurd.

De vraag wordt wel gesteld over het sacramentele teken of dit geschiedt aan de oude mens of aan de nieuwe mens. De doop betreft uitwendig het lichaam, de geloofsbelijdenis die samen daarmee afgelegd wordt door de ouders, is een daad van de ziel en ziet op Christus. Hetzij deze belijdenis oprecht is of traditie.

Nergens lezen zo duidelijk de bedoeling van besnijdenis en doop dan in Kolossenzen 2: 11, 12. *In Welken gij ook besneden zijt met een besnijdenis die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus; Zijnde met Hem begraven in den doop, in welken gij ook met Hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft.*

20. De historische betekenis van het sacrament

1. In de Genesis 17 staat dat God Zijn verbond oprichtte met Abraham en zijn zaad. Dit verbond hield in, dat de hoge aanbedelijke God, de God wilde worden van Abraham en van zijn toekomstig zaad. Een verbond heeft 2 kanten. De Heere deed die heilige aanbidding en belofte, en Abraham bewilligde daarin, ongetwijfeld met grote verwondering en aanbidding.

2. De Heere sloot mondeling een verbond maar Hij wilde dat verbond ook met een kenteken verzegelen. Dit kenteken bestond in het afsnijden van de voorhuid, de bovenste gedeelte van de mannelijkheid. Hieruit kunnen we iets leren.

Zoals de voorhuid wordt afgesneden van de mannelijkheid, die de kracht heeft om zaad te verwekken, is het een bepaald type dat de mens uit zondig zaad is ontvangen en in zonden wordt geboren. Waarin wij voornamelijk moeten denken aan de erfzonde; de schuld van het verbreken van Gods verbond en als gevolg de totale verdorvenheid van de mens.

3. Als de besnijdenis heeft plaatsgevonden, blijft de potentie van voortplanting. Uit kracht van Gods verbond met het zaad van Abraham, vóór hun geboorte besloten, zijn de kinderen van Abraham heilig, in die zin dat ze Verbondskinderen zijn. Paulus zegt uitdrukkelijk over de kinderen van de gemeente in Korinthe 7 vers 14: *Want anders waren uw kinderen onrein maar nu zijn zij heilig.* Opmerkelijk zegt ons Doopsformulier: ... 'of gij niet bekend dat zij in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten Zijner gemeente behoren gedoopt te worden?' De geboorte uit godzalig ouders maakt hen bondgenoten, wat met de Doop wordt verzegeld.

21. De geestelijke betekenis van de besnijdenis/doop

Paulus spreekt in Colossenzen 2 en ook in andere van zijn brieven over het Genadeverbond wat opgericht is met het ware Zaad van Abraham, Jezus Christus en in Hem met al de gelovigen.

1. Paulus zegt in vers 12: *In Welken gij ook besneden zijt met een besnijdenis die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus.*

Hij vergelijkt de bekering en het geloof in Jezus Christus bij de besnijdenis die zonder handen geschiedt.

Hij vergelijkt het wegsnijden van de voorhuid met het uittrekken van *een lichaam der zonde en des vleses*. Dat houdt niet in dat de gehele oude mens der zonde afgesneden wordt, maar de mens wordt afgesneden van *zijn vorige wandel*. Zoals

een besneden mens potentie heeft om zaad voort te brengen, zo heeft iemand die geestelijker wijs besneden is, de kracht en het vermogen om vruchten voort te brengen, van geloof en bekering waardig.

De besnijdenis van Christus heeft een dubbele betekenis.

Ten 1e is door de besnijdenis van Christus en het storten van Zijn heilig bloed de erfzonde verzoend en de schuld van het verbroken het werkverbond geboet. De volle verzoening en voldoening hiervan zal plaatsvinden aan het kruis.

Maar het schijnt ten 2^e, dat Paulus meer iets anders op het oog heeft. Namelijk dat een oprecht gelovige door Gods Geest besneden is en een nieuw geestelijk leven heeft ontvangen. De oude mens der zonde is gedood en een nieuwe mens is opgestaan is. Dit wordt genoemd *de besnijdenis van Christus*. De letterlijke besnijdenis in het lichaam, werd genoemd de besnijdenis van Mozes, omdat God die door zijn opdracht aan het Nationale volk had bevolen.

2. Paulus gaat verder naar zijn hoofddoel. Die besnijdenis van Christus wordt afgebeeld in de doop. Zoals in de doop de kleren werden afgelegd en de mens naakt in het doopwater ondergedompeld werd en uit het water opkwam, zo is het in een geestelijke zin ook. Door het oprechte geloof is een kind van God met Christus verenigd. En *met* Hem in de dood ingegaan en *met* Hem opgestaan tot een nieuw geestelijk leven. Dat met of in hem, betekent evenals Christus het objectief, lichamenlijk heeft ondergaan, zo ondervinden de gelovigen dat geestelijker wijs, subjectief.

De vrucht van de vereniging met Christus door het geloof is wedergeboorte, rechtvaardiging, heiligmaking in beoefening door de Geest. Van Gods kant is dit een eenmalige daad, maar van 's mensen kant zijn het weldaden uit het Genadeverbond, die trapsgewijze en bevindelijk worden geleerd.

De vraag kan oprijzen: als de voorhuid weg is – onder het Oude Verbond. - en als de doop plaats heeft gevonden, en de oude mens is begraven, waar ligt nu exact in deze 2 tekenen en zegelen van het verbond, dat een gelovige een 'twee-mens' is geworden? Is de oude mens soms niet krachtiger dan tevoren?

Nee, dat is in feite niet af te lezen in de typen. En de reden is een onuitsprekelijk voorrecht en wonder: dat God een oprecht gelovige die Christus is ingelijfd altijd beschouwd in Christus. *Gij zijt in Hem volmaakt*. Er is geen twee-mens in Christus, dat wil zeggen, de oude mens is niet in Christus. Nee, de persoon naar ziel én lichaam is in Christus Jezus en wat hij nog verder leeft in het vlees, dat leeft hij door het geloof van de Zoon van God. Hij kan nog zo zondig zijn en in bepaalde zonden vallen, maar God rekent een gelovige altijd in Christus. Maar omdat alles hier ten dele is, en de genade ten opzichte van volkomen uitwerking in de gelovigen heel klein kan zijn en in vergelijking bij de grote God is ze bijzonder klein, evenwel het is eeuwigdurend. En hoewel een gelovige verantwoordelijk is en blijft voor zijn zondige daden na zijn bekering, hij wordt daarvoor niet verworpen.

Paulus heeft deze zaak uitvoerig toegelicht in zijn brieven naar aanleiding van het beeld van de oude mens en de nieuwe mens. De oude mens is de massa zonde die in ziel en lichaam werkt, maar de nieuwe mens is naar God geschapen en zal eeuwig zegevieren. Hij spreekt tot de gelovigen in Romeinen 6 en 7 en Galaten 5 wandelt door de Geest en volbrengt de begeerten des vleses niet, enzovoort. Kanttekening 15: 'Dat is, de gehele massa of samenvoeging van deze verdorvenheid, dewelke is als een onzuiver lichaam, dat vele onzuivere leden heeft', Kol. 2:11; 3:5. 'Door Christus' lijden en sterven alzo zijn heersende kracht heeft verloren, dat hij is gelijk een dood en begraven lichaam, hetwelk zich niet kan bewegen om te heersen, hoewel het zijn stank nog wel van zich geeft, totdat het door dezelve dood en Geest van Christus geheel wordt vernietigd'. Zie Rom. 6:3, enz.

Dus nogmaals, God ogen zien het Lam Christus en door Christus Zijn volk volmaakt. Maar in zijn handel en wandel heeft hij een oude en de nieuwe mens tot de dag van zijn dood.

En dat God altijd Zijn volk in Christus aanziet, vinden we onder andere in Openbaring 5: 6. Daar staat dat de heilige goddelijke Majesteit zit op Zijn hemels troon en het Lam dat geslacht is staat in het midden van de troon. De Vader ziet al Zijn kinderen zowel in de hemel als op de aarde in en door het geslachte Lam Gods wat de zonde der wereld heeft weggedragen en eeuwig verheerlijkt is bij Zijn Vader met Zijn zeer beminde Bruid.

22. De verzegeling met de Heilige Geest

Het is niet gemakkelijk om hierover een uitvoerige theologische uiteenzetting te geven. Dat kan iedereen bij de verklaarders lezen, als ze over deze Goddelijke onderwerpen schrijven.

In het kort gezegd, iedere oprecht gelovige is in wezen verzegeld door de Heilige Geest. 1 Korinthe 2: 12 schrijft Paulus. *Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld maar de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn.* En in 2 Korinthe 1: 21 schrijft Paulus aan de gelovigen: *Die ons met u bevestigt in Christus en Die ons gezalft heeft, is God, Die ons ook heeft verzegeld en het Onderpand des Geestes in onze harten gegeven.*

Als een timmerman een werkstuk maakt, of een architect een ontwerp voor een kerkgebouw, dan kan een ander die er verstand van heeft, zeggen: ik zie in het ontwerp en ik zie in het werkstuk de hand van de auteur. Zo is het ook in het geestelijk leven. Wat de heilige handen van God door Zijn Geest werkt in de ziel draagt altijd een stempel, een kenmerk van Gods Geest. Maar, zoals het met alle andere dingen is, geldt het ook hier: er is verschil in de bevinding, onderscheid in kennis en trappen in de zekerheid van het geloof. Het behaagt de Heere na de verzoening met God in Christus Jezus sommigen te brengen tot de volle bewustheid en zekerheid van het ontvangen van God de Heilige Geest, waarin Zijn Persoon eigenlijk gekend wordt in onderscheid van Zijn werken, zowel in de ziel van zichzelf of anderen. Deze persoonlijke kennis ontvingen de discipelen na de opvaring van Christus. Jezus troostte haar dat de Heilige Geest zal komen. *Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen. Al wat de Vader heeft, is Mijne; daarom heb Ik gezegd, dat Hij het uit het Mijne zal nemen, en u verkondigen.* Johannes 16: 13-16.

De Geest getuigt dus niet van Zichzelf, maar de Heilige Geest getuigt van de Vader, verzoend in Zijn geliefde Zoon. En dat getuigenis ligt in de Schrift verankerd waarvan Hij de Goddelijke Auteur is. Maar de Geest wil dit getuigenis ook indrukken, verzegelen, bevestigen, versterken in de ziel van Zijn kinderen. Dan worden de vorige geloofszaken waaruit men onderwijs heeft gekregen in een helderder licht gezien. Dan wordt die heilige Leermeester, ons gegeven tot nieuw en dieper onderwijs. En dat doet Hij door de Schriften te openen in onze ziel. Zoals Jezus deed: *Toen opende Hij hun verstand om de Schriften te verstaan.* We bezien een aantal zaken nu van een andere kant. Ja, we mogen het soms van *Gods kant* bezien. De wateren van zwemming brengen ons naar die overkant, zoals we nu verder proberen te zien. Ezechiël 47.

23. Typen in de schepping

Welk een licht valt er dan op de Zoon van God, door Wie God de wereld heeft geschapen. Er staat in Psalm 90: *van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.* Er

bestond, liever, er bestaat een eeuwig Goddelijk Bestaan, of Aanwezigheid. Dat geldt ook de Godheid van Christus. Er was geen **openbaringsvorm** van de eeuwige Drie Personen bekend. Deze kreeg pas zijn realiteit in de schepping waarin de Persoons eigenschappen geopenbaard werden. Vooral bij de geboorte van Jezus. De Heilige Geest, bewerkte, bezielde en heiligde het zaad van de zondige maagd Maria, terwijl Gods Zoon dit embryo aannam. Zo groeide de Persoon tot de volkomen Mens. Daarom staat er 'dat Christus gekomen is in gelijkheid des zondigen vleses'. Die gelijkheid komt ook openbaar dat Maria om Christus' wil beschouwd werd als schuldig aan een zondig buitenechtelijke omgang met Jozef. De verwondering en verbazing over Zijn neerbuigende goedheid stijgt ten top!

De vraag is, hoe is de verhouding tussen de Godheid van Christus en Zijn Persoon met de aangenomen mensheid?

De Bestaanswijze van de Zoon van God in het Eeuwig goddelijk Wezen is onbevattelijk en onbeschrijfelijk. Het eeuwig voornemen van God is dat de Tweede Personen in de Godheid de menselijke natuur, ziel en lichaam zou aannemen. Dit besluit kreeg een *Openbaringsvorm* in fasen en trappen van vernedering en verhoging.

De 1e trap is de schepping van de mens, de eerste Adam als hoofd van de mensheid.

De 2e trap is de menswording van Christus. Hij werd geboren uit zondaren om hun Borg te worden. Ten eerste om Adams bondbreuk te boeten, om al de oneindig grote schulden en vervloekingen op Zich te nemen, ja ook de uiterst perverse verdorvenheden.

De 3e trap is Zijn aller-diepste lijden vermeerderd door alle helse geesten vóór Zijn dood.

De trappen van Zijn verhoging zijn, de opstanding, Hemelvaart, enz. In het Nieuwe Testament spreekt Jezus over Zijn Goddelijk Persoon. *IK, Ik ben dood geweest en IK leef tot in eeuwigheid*. Niet Zijn natuur als Mens, maar Zijn Persoon in de *openbaringsvorm* zoals die is sinds Zijn ontvangenis en zo eeuwig zal blijven.

Een tweede vraag is, werden de Engelen en de gezaligde zielen in de hemel, in hun aanbidding gewaar dat de Zoon van God zo onuitsprekelijk vernederd werd?

Ja, ongetwijfeld. Engelen kwamen bij Zijn geboorte om God te loven en te prijzen voor zijn grote Gave, Zijn Eigen Zoon. Ongetwijfeld maakten zij het de zielen van Gods kinderen in de hemel bekend dat Christus mens geworden was. Of de Heere maakte het door hen bekend. Zij misten Hem niet in de hemel, maar toch moet er een verlangen geweest zijn naar Zijn komst in de heerlijkheid voor dat de wereld geschapen was. Jezus verlangde ook naar de heerlijkheid die Hij bij Zijn Vader had, éér de wereld was. Joh. 17: 5. Hierin ligt een diepe verborgenheid. De schakel tussen Zijn Persoon in de Godheid en dat God geopenbaard werd in het vlees, ja wat meer is, dat God geopenbaard werd in het vlees de dood inging, kan nooit een schepsel bevatten. Nogmaals, naar Zijn Openbaringsvorm op de aarde lag God in de dood, Zijn ziel bij de Vader. Willen we er verder indringen, dan kunnen we ons schuldig maken aan Adams zonde, om als God te zijn en Hem te *begrijpen*. Willen wij God *bewonderen*, dán worden wij als Zijn kinderen en gelijk aan Christus ons Hoofd.

De derde vraag is, of het gemis van Christus in de hemel voor Hem Persoonlijk een verlies was?

Zoon van God is en blijft Hij tot in eeuwigheid, zonder vermindering en zonder verandering. Maar in de *openbaringsvorm van Christus op deze aarde*, zegt de apostel uitdrukkelijk, dat *het Woord vlees geworden is*. Dus naar Zijn openbaringsvorm heeft Hij Zijn Godheid, *wat het zichtbare betreft* vernietigd, of, Hij werd zonder reputatie, zoals het ook vertaald kan worden. Uitdrukkelijk zegt de apostel Paulus dit in 2 Filippenzen 2: 6-11. *Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen*

roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden. En in gedaante gevonden als een mens gemaakt heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja de dood des kruises. Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd en heeft Hem een Naam gegeven welke boven allen naam is, enz. Christus was in de gestaltenis Gods van eeuwigheid. Dit was in Hem geen roof of aanmatiging.

Het lijkt alsof de Paulus spreekt over Adam, die in het beeld Gods leefde, maar als God wilde worden. Dat was de grootste roof en aanmatiging die bedacht kan worden. Christus heeft Zichzelf vernietigd, in die zin dat hij Zijn Godheid totaal verborg en als een hulpeloos Kindje in de kribbe gelegd werd; ook in Zijn eigen vuil. De Vader toonde wel enkele stralen van Zijn Godheid. Op aarde deed Hij dat Zelf niet dikwijls, want Hij bleef de Knecht van de Vader.

Hoelang duurt die onderwerping aan Zijn Vader? Paulus schrijft, dat ná het eindoordeel van alle mensen, *Christus Zichzelf en alles overgeeft aan Zijn Vader*. Opdat de Drie-enige God alles zij en in allen. 1 Kor. 15:12. Christus zal dan ten volle in al Zijn werken en aan Zijn kinderen geopenbaard worden in zijn onuitsprekelijke, oneindige, en glansrijke Godheid verenigd met Zijn Mensheid. Hij blijft zo gezien ondergeschikt aan Zijn Vader tot eeuwig Goddelijk vermaak van Beiden.

24. Type in de schepping van Adam en Eva

Laten we eens een aantal teksten bekijken als waarin Adam en Eva als type of voorbeelden genoemd worden.

Het eerste wat God deed in de schepping van hemel en aarde was het licht scheppen. Daarmee schiep God tevens de tijden en tijdsindeling. Want Hij noemde het licht *dag*. De schepping werd tijdsgebonden en de mens werd hierdoor tijd en eeuwigheid gebonden. Deze beiden liggen geschapen in ons lichaam en ziel.

Het licht is tevens een metafoor van God, die het Licht Zelf is; van Zijn Zoon, die het Licht der wereld wordt genoemd. En van de Heilige Geest die dikwijls als Licht wordt genoemd en gesymboliseerd. Denk alleen maar aan de Menorah, de 7-armige kandelaar in de tempel. Was de Menorah er niet in, was het pikkedonker. Gods woord wordt ook *een licht* genoemd omdat de Geest het heeft geïnspireerd.

Genesis 1 vers 2 b. *En de Geest Gods zweefde op de wateren*. Het kan zijn dat we mochten inzien dat de Geest van God de Werkmeester is in de hand van God is, Die het gehele scheppingswerk formeerde en daarstelde. De Heere schiep de mens uit het stof van de aarde. Bovendien blies de Geest een levende ziel in Adam. Zodat Adam en Eva typen waren van Christus en Zijn geliefde Bruid.

Maar wanneer de diepere kennis van de Geest ons is geschonken, worden nog andere verborgenheden geopenbaard. Dat de Zoon van God, een Zoon des Mensen wilde worden en Zelf in de schoot der aarde werd gelegd. En dat Jezus opstond uit de aarde tot onze Rechtvaardiging en Zijn Geest ons schonk tot heiligmaking. En zoals Eva voortkwam uit de zijde van Adam, zo is ook de hele levende kerk voortgekomen uit de doorstoken zijde van Christus, welke wonde geheeld werd in het graf.

Welk een licht valt er dan op de Zoon van God, door Wie God de wereld heeft geschapen! Er was geen openbaringsvorm van de Eeuwige Drie Personen bekend. God in Christus is geopenbaard in het vlees. Deze verborgenheid is groot, zegt Paulus. Christus heeft geen 2 Personen, zoals velen in gedachten Hem voorstellen. Zijn openbaringsvorm bestaat erin dat Hij een menselijke natuur aannam. Alles wat Hij is en doet, doet Hij als GOD-MENS. God in de kribbe en aan het kruis, waar Hij aangebeden werd. De Zoon van God dood en in het graf, naar Zijn zichtbare gestalte van Zijn lichaam. Filippenzen 2: 6-8. Zelfs het laatste oordeel zal zijn door een Man, Die God daartoe verordineerd heeft. Hiervan getuigt de Geest in de Schrift en in de ziel.

En zoals Adam alle mensen vertegenwoordigde, zo vertegenwoordigt ook Christus al Zijn kinderen. En daarvan hebben wij het Onderpand ontvangen in onze levendmaking mét Hem. Niet alleen in onze levendmaking in de eerste bekering, maar met levende bewustheid en geloofskennis opgestaan in geloofskennis mét Hem en leven mét Hem. Dan valt er licht op de connectie tussen de eerste Adam en de Tweede Adam. In de eerste Adam zijn wij allen geestelijk gestorven. In de Tweede Adam worden de uitverkorenen van de Vader, allen in Christus levend gemaakt. Hij als het Hoofd en zij die Hem toebehoren ieder op Gods tijd persoonlijk tijdens hun leven. Paulus licht deze verborgenheid nadrukkelijk toe in Romeinen 5.

De schepping werd in 6 trappen tot stand gebracht en de 7e dag als rustdag aan de Heere toegewijd, zijn tevens een profetisch zinnebeeld van het grote werk van Herschepping. En het is een profetisch type van de volgende 6 millennia's en de 7e dag als het heerlijk millennium van de Geest, zoals Bunyan het levendig vertoont, o.a. in zijn verklaring van Genesis 1 en 2.

De kroon op het gehele scheppingswerk is de Heere Zelf. Genesis 1: 26. *God zeide: laat Ons mensen maken naar Ons Beeld en naar onze gelijkenis.* Een van de grote verborgenheid die hierin ligt opgesloten is, dat God de Vader, door Zijn Geest die eerst over de wateren zweefde, nu Adam schiep, waarin Hijzelf uitblinkt. En in Adam lag de hele mensheid én Eva ons aller moeder; en hun gehele geslacht. Hij blies de adem des levens in Adam waardoor een levende ziel in het lichaam gerealiseerd werd. Zo staat daar het pronkjuweel van de schepping. Hij deelt in Gods gemeenschap, in Zijn liefde, en is een speelgenoot van Gods Zoon. Spreuken 8: 30, 31. De grote Schepper straalt er Zelf in uit. Hij maakt in feite de Kroon uit.

1. *De Heere verblijde Zich met een Goddelijk vermaak in het werk van Zijn schepping.* We zouden kunnen zeggen, dit is het eerste werk waarin de Drie-enige God als het ware buiten Zichzelf trad met de bedoeling om door schepselen bemind te worden. Deze verborgenheid is groot. De Drie Personen hebben een eeuwig onbegrijpelijk vermaak in elkaar. En toch hebben Zij behoefte om ook door schepselen bemind te worden. Deze zalige harmonie in de Godheid Die naar buiten treedt en Zich meedeelt aan mensen, is een wonder aller wonderen. Hoeveel te meer wanneer dit ná de zondeval opnieuw gebeurt, maar dan door het Borgwerk van Jezus Christus. De Heere zag Zijn beeld in de mens, als een uitstraling wat Hem tegemoet keek. In dit mensenpaar flonkeren de grootheid, heerlijkheid en heiligheid van God als in een spiegelbeeld.

2. Er is meer. De Heere Jezus zag in dit echtpaar dat Hijzelf er ook uit voortkomen zal. Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. O, hoe bijzonder is dit: *God zal Mens worden!* Dat zal gebeuren na een onuitsprekelijke diepe vernedering, waarna Hij uitermate zeer verhoogd zal worden. De Heere Jezus als een Bruidegom komt dikwijls voor in de Bijbel. Hebben we er wel eens bij stilgestaan wat dat betekent? Hoe zeer verlangt een jongeman naar het tijdstip van de vereniging met zijn aanstaande bruid! Dit beeld gebruikt de Heere Jezus. En Hij voegt erbij, dat alles wat Hij is en wat Hij geschapen heeft, voor Zijn beminde bruid is. Hier staat ons verstand met eerbied stil.

3. De Heilige Geest als de grote Werkmeester, wist dat Hij uit het nageslacht van dit mensenpaar een legioen uitverkorenen zielen zal wederbaren en als paarden zal hechten aan de Middelaarskroon van Jezus. Hij moest die gevallen mensen roepen, rechtvaardigen en zaligen door een onbevattelijk wondervolle weg en dwars door onbegrensde haat en tegenwerking van de duivel. Deze was toen als een goede engel al geschapen, maar nog niet gevallen. De Geest zal uitgaan om die lijfeigenen van de satan aan hem te ontroven en hen tot tempels van de Heilige Geest te maken. Het is een Persoonlijke daad van de Heilige Geest om dit uiterst gewillig te doen. Daartoe is nodig dat Hij afdaald tot in het gruwelijkste en vuilste wat er op aarde

is: namelijk, inwoning nemen in het hart van een mens, om die te heiligen. Hierin zien we eeuwigheidswonderen en diepten van Goddelijke Rechtvaardigheid maar ook onuitsprekelijke liefde van de heilige en aanbedelijke Drie-eenheid. En zo is deze Raadslag van de Heere: *Laat Ons mensen maken*, een afspiegeling van de eeuwige Vrederaad, die bij Adam en Eva zijn uitwerking zal beginnen.

Wanneer het de Heere behaagd iemand in de heilige Drie-eenheid te onderwijzen, ligt er nóg een diepere les in. Dan wordt de klemtoon verlegd van de Drie-heid naar de Een-heid, waardoor de menselijke bevassing van Hem uitgeschakeld wordt, ja overgaat in aanbidding en bewondering. Wie moet niet uitroepen: *glorie, eer, en heerlijkheid zij Hem tot in alle eeuwigheid!*

Deze wonderen kunnen we allemaal lezen in de Bijbel en de verklaring ervan, maar door de persoonlijke verlichting van de Geest wordt het pas tot een geestelijk voedsel. Het is een tweede genade als de Geest ons persoonlijk toont en in ons getuigt dat wij er óók inbegrepen liggen. *De Geest doet ons weten de dingen die ons van God geschonken zijn*, 1 Korinthe 2: 12.

Na de zondeval week de Geest van de mens. Hij komt uit kracht van het Genadeverbond terug in Adam en Eva, later in Abel en al het uitverkoren geslacht.

Maar de Geest neemt geen inwoning in de grootste meerderheid van Adams nageslacht. Dat doet Hij dan? En de Heere zeide: *Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens*; dat is met de mensheid. Genesis 6: 3. Twisten in het Hebreeuws betekent hier: overtuigen, berechten, of bestraffen om tot boete te brengen. Dit duurde 120 jaar en daarna kwam de zondvloed.

Na de zondvloed zien we een nieuwe fase in het herscheppend werk, wat na circa 450 jaar (350 Noach en 100 Abraham) uitmondt in Abraham en zijn zaad met wie de Heere Zijn Verbond opricht.

We kunnen hierin leren hoe vreselijk de zonde is van Gods Geest tegen te staan. De Geest werkt onder ons in het algemeen door Zijn woord, in de kerkdiensten, in de gezinnen en bij ieder persoonlijk. Maar ach, van hoeveel dorpen, steden en streken is God al geweken? We moesten wel in de rouw gaan.

Kinderen van God, wat er ook gebeurt, moeten wij met Christus in de dood, zowel in kerkelijk opzicht wat de openbaringsvorm betreft, zowel in landelijk en wereldwijd opzicht; evenals Israël in het graf ligt - en Jezus ook eens in het graf lag - laten we met Hem gaan in het graf. Nu ligt er nog een zware grafsteen op Christus' kerk. Maar, Jezus leeft!! Hij heeft een band gelegd tussen Zijn Vader en ons. Die kan nooit verbroken worden, zoals dit bij de discipelen en de vrouwen ook niet kon, al lag Jezus in het graf. *De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadar wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig, versterke en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.* 2 Petrus 5:10.

25. Conclusie

Nu hebben we kunnen zien dat er trappen en stadia zijn:

- In de schepping van 6 dagen.
- In de openbaringsvorm van de Godskennis vanaf de Moederbelofte tot aan de komst van Christus.
- In de historie van het leven van Jezus, vanaf Zijn geboorte tot Zijn Hemelvaart.
- In de werkingen van de Heilige Geest in de kerk van Christus in het algemeen op aarde.

- In de persoonlijke geloofsbeleving, het inblijvende werk door de Geest in de uitverkoren mens.
- In de heilige orde en voltooiing van Zijn werk op aarde door de vervulling van de laatste beloften, die nieuw leven voor de wereld inhouden, zoals Paulus in Romeinen 11 duidelijk bewijst.
- In de opstanding van de doden en de vereniging van ziel en lichaam, in de samenleving met de engelen. Alles in zijn orde, mate en graden die tot in de eindeloze zaligheid voortduren, 1 Korinthe 15.
- In de voltooiing van het gehele schepping en herscheppingswerk als de Drie-enige God uitroept: *Het is volbracht!* Dan zal God ALLES zijn en in allen.

Het is onmogelijk om een verdere beschrijving te geven van de oneindige zaligheid die alle gelovigen deelachtig zijn. Wat het oog niet heeft gezien, het oor niet heeft gehoord en in het mensenhart nooit is opgekomen, - die dingen kunnen niet beschreven worden.

Hiermee moeten we de pen neerleggen en onze trouwe Drie-enige Verbondsgod eer en lof toebrengen.

Middelburg, 1 januari 2021

Willem Westerbeke

BIJLAGE**COLONEL JAMES GARDINER**

**Door Dr. Philip Doddridge The Life of the Hon, Colonel Gardiner.
C. Cooke's editie. 1747**

Deze bijlage wordt toegevoegd om aan te tonen dat de Heere vrijmachtig is in Zijn wegen met Zijn uitverkorenen. Alle toeleidende wegen, standen en gestalten ten spijt, roept Hij hoe Hij wil en wanneer Hij wil.

JAMES GARDINER, werd geboren in de parochie Bo'nness, behorend bij Carriden in Linlithgowshire, 11 januari 1688.

James was de zoon van kapitein Patrick Gardiner, van een familie van Torwoodhead, en van mevrouw Mary Hodge, een familie van Gladsmuir.

Op 12-jarige leeftijd begon James zijn militaire loopbaan.

Hij diende eerst als cadet; en toen hij veertien jaar oud was, werd hij vaandrig in een Schots regiment in Nederlandse dienst; waarin hij bleef tot het jaar 1702, toen hij van koningin Anne een vaandelopdracht ontving, die hij droeg in de slag bij Ramillies, toen hij in zijn 19^e jaar was.

Vervolgens diende hij in veel alle andere glorieuze acties die door de hertog van Marlborough werden uitgevochten, en maakte een snelle promotie door. In 1706 werd hij tot luitenant benoemd, en snel daarna ontving hij een cornetcommissie bij de Scots Greys, toen onder bevel van de graaf van Stair. Op 31 januari 1715 werd hij benoemd tot kapitein-luitenant in het regiment dragonders van kolonel Ker. Bij de inname van Preston in Lancashire, in 1715, leidde hij een groep van twaalf, oprukkende naar de barricades van de opstandelingen, stak ze in brand, ondanks een hevige storm van geweervuur, waarbij acht van zijn mannen werden gedood.

De rest van zijn militaire benoemingen kan hier worden samengevat. Op 24 januari 1729-1730 werd hij bevorderd tot de rang van luitenant-kolonel in hetzelfde regiment, lange tijd onder het bevel van heer Cadogan. Hij bleef in deze rang en regiment tot 19 april 1743, toen hij de opdracht van een kolonel ontving over een nieuw regiment dragonders, gedurende ca twee en een half jaar.

Kapitein Gardiner leefde al die jaren een zeer vleselijk en losbandig leven, zelfs zó dat hij opviel aan het losbandige hof van de regent Orléans. Zijn gedrag werd gekenmerkt door alle soorten van ondeugd. Toch begon de Heere hem in zijn geweten te verontrusten. Dr. Doddridge zegt: 'Ik herinner me vooral, wat hij me vertelde, dat toen een paar van zijn losbandige metgezellen hem eens feliciteerden met zijn voorname geluk, er op dat moment een hond de kamer binnenkwam; hij kon het niet nalaten innerlijk te kreunen en tegen zichzelf te zeggen: "Oh, dat ik die hond was!" ...

Bekering

Ik ben nu gekomen, zegt zijn biograaf, tot dat verbazingwekkende deel van zijn verhaal, het verslag van zijn bekering, waar ik niet op in kan gaan zonder de lezer te verzekeren dat ik soms in de verleiding ben gekomen om veel omstandigheden ervan weg te laten; niet alleen omdat ze voor sommigen ongelooflijk en enthousiast voor anderen kunnen lijken, maar ik ben er ook van overtuigd dat ze vatbaar zijn voor groot misbruik; dat was de reden die hij me gaf om het meest buitengewone te verbergen voor vele personen aan wie hij enkele van die dingen noemde.

Deze gedenkwaardige gebeurtenis vond plaats midden juli 1719; maar ik kan niet precies zijn over de dag. De majoor had de avond doorgebracht (en, als ik me niet vergis, was het de sabbat) in een of ander goddeloos gezelschap en had een ongelukkige afspraak met een getrouwde vrouw, - van welke rang of kwaliteit vroeg ik niet in het bijzonder - naar wie hij zou komen precies om twaalf uur.

Het gezelschap ging rond elf uur uit elkaar. Hij ging zijn kamer binnen om het saaiere door te brengen. Maar het gebeurde heel toevallig dat hij een religieus boek ter hand nam, dat zijn goede moeder of tante, zonder zijn medeweten, in zijn koffer had laten glijpen. Het heette, als ik me de titel precies herinner, *De christelijke soldaat, of de hemel ingenomen door storm* en is geschreven door de rev. **Thomas Watson**. - Anderen zoals Carlyle schrijft dat het een boek was van **William Gurnall**, *Des Christens algehele wapenrusting* - Door de titel ervan benieuwd geworden, of hij ook enkele zinnen van zijn eigen beroep vergeestelijkt zou vinden, besloot hij erin te lezen. Maar hij sloeg geen serieuze aandacht van iets dat hij erin las. Toch, terwijl dit boek in zijn hand was, werd er een indruk op zijn geest gemaakt (misschien weet God alleen hoe) die er een begin van de meest belangrijke en gelukkige gevolgen zou hebben.

Het is inderdaad mogelijk dat hij, terwijl hij in deze eenzaamheid zat plotseling in slaap is gevallen en alleen maar droomde. Maar niets is zekerder dan dat, toen Dr. Doddridge mij dit verslag gaf, hij oordeelde dat hij de hele tijd klaarwakker was geweest als ooit tevoren in zijn leven; en hij noemde het me achteraf verschillende keren als iets wat hij voor zijn ogen zag.

Hij zag een ongewone lichtflits op het boek vallen terwijl hij aan het lezen was, waarvan hij aanvankelijk dacht dat het door een kaars was. Maar hij sloeg zijn ogen op en zag tot zijn grote verbazing dat er voor hem, een zichtbare voorstelling van de Heere Jezus Christus aan het kruis stond, aan alle kanten omgeven met een heerlijkheid. En hoorde een stem, of iets wat gelijk is aan een stem: **'Oh, sinner, this I did for you, what did you do for me?' 'O, zondaar, dit deed ik voor u, wat deed gij voor Mij?'**

Getroffen door zo'n verbazingwekkend verschijnsel als dit, bleef er nauwelijks leven in hem over, zodat hij in de fauteuil waarin hij zat neerzank, hij wist niet precies hoelang, Hij opende snel daarna zijn ogen en zag niets meer dan alles normaal.

Hij stond op in een tumult van hartstochten, en liep heen en weer in zijn kamer, tot hij gereed was om te vallen, in onuitsprekelijke verbazing en pijn van hart. Hij zag zichzelf als het gemeenste monster in de schepping van God, die zijn hele leven Christus opnieuw gekruisigd had door zijn zonden, en nu, zoals hij zeker geloofde, door een wonderbaarlijk visioen de gruwel zag van wat hij had gedaan. Hiermee was een dergelijke visie verbonden, zowel van de majesteit als de goedheid van God, die hem ertoe brachten zichzelf te verafschuwen en te veroordelen; zoals er staat: *bekeer u als in stof en as*. Hij sprak onmiddellijk een oordeel over zichzelf uit, dat hij de eeuwige verdoemenis terecht waardig was. Hij was verbaasd, dat hij niet onmiddellijk doodgeslagen was te midden van zijn goddeloosheid; en (waarvan ik denk dat het een bijzondere opmerking verdient), hoewel hij zeker geloofde dat hij weldra in de hel zou zijn, omdat de wijsheid en gerechtigheid van God zoiets noodzakelijk vereisten, dat zo'n groot zondaar een voorbeeld van eeuwige wraak zou worden, en een spiegel zo worden zowel voor engelen als voor mensen. Zodat hij nauwelijks durfde bidden om vergeving; maar wat hij toen leed, was niet zozeer uit angst voor de hel, hoewel hij concludeerde dat het spoedig zijn deel zou zijn.

Gardiner bleef van deze opmerkelijke tijd tot eind oktober (dat wil zeggen iets meer dan drie maanden, maar vooral de eerste twee) in zo'n buitengewone situatie als men zich maar kan voorstellen. Hij wist niets van de vreugde die voortkwam uit een gevoel van vergeving; maar integendeel, voor het grootste deel van die tijd, en met zeer korte tussenpozen van hoop tegen het einde ervan, nam het als vanzelfsprekend aan dat hij naar alle waarschijnlijkheid spoedig voor eeuwig moest omkomen.

Niettemin had hij zo'n besef van het kwaad van de zonde, en van de goedheid van het Goddelijke Wezen, en van de sterke neiging vanwege die openbaring, dat hij besloot de rest van zijn leven door te brengen op een zo christelijke manier als hij kon, en om zichzelf elke dag en dikwijls op één dag aan de voeten van Goddelijke barmhartigheid te blijven werpen, mocht er misschien hoop op vergeving zijn. Waardoor hij alleen maar kon zeggen dat hij niet absoluut wanhopig was. Hij had in die tijd zo'n gevoel van het diep verderf van zijn eigen hart, dat hij nauwelijks een vastbesloten keuze tegen de zonde durfde te vormen of te doen, doordat hij zich in de tegenwoordigheid van God bezighield. Hij smeekte Hem voortdurend, of Hij hem wilde verlossen van de slavernij van zonde en verdorvenheid.

Hij nam in zichzelf een hoogst verrassende verandering waar met betrekking tot de gezindheid van zijn hart. Hoewel hij weinig voldoening vond in religieuze plichten, verlangde hij buitengewoon naar mogelijkheden om ermee bezig te zijn; en die losbandige genoegens die voorheen zijn hoogst vermaak waren geweest, waren nu absoluut zijn afkeer. En inderdaad, als ik bedenken hoe gewoonlijk al die lichamelijke zonden met hem gegroeid waren, en dat hij nu in de bloei van zijn leven was en hij ook in goede gezondheid verkeerde, kan ik niet anders dan verbaasd zijn, dat hij zo wonderbaarlijk geheiligd werd in zijn lichaam, zowel als in ziel en geest. Zodat hij, in al de volgende jaren van zijn leven, vanaf dat uur, een constante afkeer van die vleeselijke lusten kreeg; waarvan hij dacht dat die zo onoverwinnelijk waren door zijn eigen constitutie, dat hij meende, dat de Almacht zelf hem niet kon hervormen, zonder zijn lichaam te vernietigen en hem een ander te geven.